JULES VERNE

JULES VERNE

Un pământ cu susu-n jos

CUPRINS:

I – În care North Polar Practical Association lansează un document în cele doua lumi 6

II – În care sunt prezentaţi cititorului delegaţii englez, olandez, suedez, danez şi rus 21

III – În care se face licitarea regiunilor de la polul arctic 37

IV – În care apar vechi cunoştinţe ale tinerilor noştri cititori 51

V – Şi, în primul rând, putem admite ca exista zăcăminte de cărbune în apropierea polului nord? 59

VI – În care este întreruptă o convorbire telefonică între doamna Scorbitt şi J. T. Maston 69

VII – În care preşedintele Barbicane nu spune mai mult decât trebuie să spună 83

VIII – „Ca pe Jupiter?” A spus preşedintele Gun-Club-ului 97

IX – În care îşi face simţită prezenţa un deus ex machina de origine franceză 103

X – În care încep să-şi facă apariţia diverse manifestări de nelinişte 109

XI – Ce se află în carnetul lui J. T. Maston şi ce nu se mai află 120

XII – În care J. T. Maston continuă eroic să tacă 129 xiii – La sfârşitul căruia J. T. Maston dă un răspuns într-adevăr epic 138

XIV – Foarte scurt, dar în care x-ul capătă o valoare geografică 148

XV – Care conţine câteva detalii, într-adevăr, interesante pentru locuitorii globului terestru 149

XVI – În care corul nemulţumiţilor capătă nuanţe de crescendo şi ninforzando 158
XVII – Ce s-a realizat îm Kilimanjaro în timpul a opt luni din acest an memorabil 165
XVIII – În care populaţiile din wamasai aşteaptă ca preşedintele Barbicane sa dea comanda: „FOC”! 177
XIX – În care J. T. Maston regretă poate zilele când mulţimea voia să-l linşeze 181
XX – Care încheie această curioasă poveste pe cât de adevărată, pe atât de neverosimilă 189
XXI – Foarte scurt, dar foarte liniştitor pentru viitorul lumii 197

I – ÎN CARE NORTH POLAR PRACTICAL ASSOCIATION LANSEAZĂ UN DOCUMENT ÎN CELE DOUA LUMI

— Deci, domnule Maston, dumneavoastră pretindeţi că nici o femeie nu a reuşit vreodată să-şi aducă contribuţia la dezvoltarea ştiinţelor matematice sau experimentale?

— Cu cel mai mare respect, sunt obligat, doamnă Scorbitt, răspunse J. T. Maston. Sunt de acord că au existat sau că există matematiciene remarcabile, în special în Rusia. Dar, datorită conformaţiei creierului său, nu există vreo femeie care să poată deveni un Arhimede şi cu atât mai puţin un Newton.

— Oh, domnule Maston, daţi-mi voie să protestez în numele sexului meu…

— Sex cu atât mai fermecător, doamnă Scorbitt, cu cât nu este făcut pentru studiile abstracte.

— Deci, după dumneavoastră, domnule Maston, văzând un măr căzând, nici o femeie n-ar fi putut să descopere legile gravitaţiei universale, aşa cum a făcut-o ilustrul savant englez la sfârşitul secolului al XVII-lea?

— Văzând un măr căzând, doamnă Scorbitt, o femeie n-ar fi avut vreo altă idee… decât de-al mânca… după exemplul

mamei noastre Eva!

— Deci, văd că dumneavoastră denigraţi orice aptitudine a noastră pentru cercetările abstracte…

— Orice aptitudine? Nu, doamnă Scorbitt. Şi, totuşi, am să vă atrag atenţia că, de când există locuitori pe Terra, deci şi femei, nu există nici o descoperire ştiinţifică asemănătoare celor ale lui Aristotel, Euclid, Kepler, Laplace, datorată unui creier feminin.

— Acest lucru constituie pentru dumneavoastră un motiv pentru ca şi trecutul să semene irevocabil cu viitorul?

— Hm! Ceea ce nu s-a realizat timp de mii şi mii de ani nu se va realiza niciodată… fără îndoială!

— Deci, îmi dau seama, domnule Maston, că trebuie să ne resemnăm şi că nu suntem într-adevăr bune…

— Decât să fiţi bone! Răspunse J. T. Maston.

Şi acest lucru îl spuse cu acea amabilă galanterie pe care o poate avea un savant îmbuibat cu X-uri. Doamna Evangeline Scorbitt fu nevoită să se mulţumească cu această concluzie, de altfel.

— Ei bine, domnule Maston, continuă ea, fiecare cu soarta lui în această lume. Rămâneţi extraordinarul calculator care sunteţi. Consacraţi-vă cu totul problemelor operei măreţe căreia, dumneavoastră şi prietenii dumneavoastră, vă veţi închina existenţa. Eu voi rămâne „femeia bună” care trebuie să fiu, asigurând aportul meu pecuniar…

— Pentru care vă rămânem veşnic recunoscători, răspunse J. T. Maston.

Doamna Evangeline Scorbitt roşi fermecător, căci simţea, dacă nu pentru savanţi în general, cel puţin pentru J. T. Maston o simpatie într-adevăr ciudată. Inima unei femei nu este oare un abis de nepătruns?

Opera la care se referea era imensă într-adevăr, iar bogata văduvă americană se hotărâse să-i consacre un capital important.

Voi expune mai jos care era această operă şi scopul pe care iniţiatorii ei pretindeau să-l atingă.

Pământurile arctice propriu-zise cuprind, după părerea lui Maltebrun, Reclus, Saint-Martin şi a celor mai autorizaţi geografi:

1. Devonul nordic, adică insulele acoperite de gheţuri ale Mării Baffin şi ale Strâmtorii Lancaster.

2. Georgia nordică formată din Ţara lui Banks şi din numeroase insule, cum ar fi insulele Sabine, Byam-Martin, Griffith, Corn-Wallis şi Bathurst.

3. Arhipeleagul Baffin-Parry, alcătuit din diferite regiuni ale continentului circumpolar denumite Cumberland, Southampton, James-Sommerset, Boothia-Felix, Melville şi altele aproape necunoscute.

În acest ansamblu, limitat de paralela şaptezeci şi opt, pământul se întinde pe-o suprafaţă de un milion patru sute de mii de mile1 şi mările pe şapte sute de mii de mile pătrate.

Dincolo de această paralelă, întreprinzătorii exploratori moderni au reuşit să avanseze până aproape de latitudinea de 84°, determinând poziţia câtorva coaste pierdute în spatele banchizelor înalte, dând nume capurilor, promontoriilor, golfurilor şi golfuleţelor acestor vaste ţinuturi ce-ar putea fi numite Podişul Arctic. Dar dincolo de paralela optzeci se află misterul, dezideratul irealizabil al cartografilor şi nimeni nu ştie încă dacă acolo se găsesc pământuri sau mări ascunse, pe o întindere de şase grade latitudine, îngrămădire de gheţuri de netraversat ale Polului Nord.

În acest an 189…, guvernul Statelor Unite a avut ideea, destul de neaşteptată, de a propune scoaterea la licitaţie a regiunilor circumpolare încă neexplorate – regiuni a căror concesiune era solicitată de-o societate americană recent înfiinţată.

J. T. Mason.

Este adevărat că, în urmă cu câţiva ani, conferinţa de la Berlin formulase un cod special, destinat Marilor Puteri ce

doresc să-şi însuşească bunul altuia, sub pretextul colonizării sau al deschiderii de debuşee comerciale.

Totuşi, se pare că acest cod nu este aplicabil în acest caz, domeniul polar nefiind locuit. Cu toate acestea, cum ceea ce nu aparţine nimănui aparţine tuturor, noua societate nu dorea să „ia”, ci doar să „achiziţioneze”, pentru a evita astfel viitoarele reclamaţii.

În Statele Unite, nu exista proiect atât de îndrăzneţ, sau chiar aproape irealizabil fără o mulţime de amatori atraşi de laturile practice şi de capitaluri pentru a le realiza. S-a mai văzut acest lucru, în urmă cu câţiva ani, când Gun-Club-ul din Baltimore dorise să trimită un proiectil în Lună, în speranţa de-a obţine o comunicare directă cu satelitul nostru. Şi cine furnizează cele mai mari sume necesare pentru această interesantă tentativă, dacă nu aceşti întreprinzători yankei? Şi, dacă ea a avut loc, acest lucru s-a datorat celor doi membri ai clubului mai sus-menţionat, ce au îndrăznit să înfrunte riscurile acestei experienţe supraomeneşti!

Dacă într-o zi, un nou Lesseps2 va propune construcţia unui canal enorm ce va traversa Europa şi Asia, de pe ţărmul Oceanului Atlantic până la Marea Chinei, dacă un inginer de foraj se va oferi să foreze pământul pentru a ajunge la straturile de silicaţi în stare fluidă, aflate deasupra materiei de fuziune, în scopul de-a scoate căldură din chiar miezul Pământului, dacă un electrician întreprinzător va dori să adune curenţii împrăştiaţi pe toată suprafaţa pământului, pentru a forma o inepuizabilă sursă de căldură şi lumină, dacă un îndrăzneţ inginer va avea ideea de-a înmagazina în enorme rezervoare excesul de temperatură estivală, pentru a o restitui iarna în zonele friguroase, dacă un hidrotehnician fără pereche ar încerca să utilizeze forţa vie a mareelor pentru a produce la discreţie căldură sau forţă, câte societăţi anonime sau în comandită nu ar lua fiinţă pentru a duce la bun sfârşit sute de proiecte de acest gen!

În capul listelor de subscripţie vom găsi americani, şi râuri de dolari se vor precipita în casele de bani ale societăţilor, aşa cum marile fluvii ale Americii de Nord se varsă în oceane.

Este natural, aşadar, să admitem că opinia publică a fost surescitată când s-a răspândit această veste, destul de ciudată, că regiunile arctice vor fi puse la licitaţie în profitul celui ce va oferi cel mai mare preţ. De altfel, nu era deschisă nici o subscripţie publică pentru această licitaţie. Capitalurile erau strânse dinainte – cum se va vedea mai târziu, atunci când va fi vorba de folosirea domeniului, devenit proprietatea noilor cumpărători.

Să foloseşti teritoriul arctic? Probabil că această idee nu a încolţit decât în capetele unor nebuni!

Totuşi, proiectul era pe cât se poate de serios.

Într-adevăr, un Document a fost trimis ziarelor de pe cele două continente, gazetelor europene, africane, oceaniene, asiatice şi în acelaşi timp americane. Acesta se încheia cu o cerere de anchetă de commodo et incommodo3 din partea celor interesaţi.

Ziarul New York Herald a fost primul cea a primit Documentul. Astfel, nenumăraţii abonaţi ai lui Jordan Bennett au putut citi, în numărul din 7 noiembrie, următorul comunicat ce făcu repede înconjurul lumii savanţilor şi industriaşilor, fiind receptat în diverse feluri.

„În atenţia locuitorilor globului terestru, Regiunile Polului Nord, situate dincolo de latitudinea nordică de 84°, nu au putut fi puse încă în exploatare din admirabilul motiv că încă nu au fost explorate.

Punctele extreme, descoperite de navigatorii de diferite naţionalităţi, sunt următoarele, în latitudine:

82°45', atins de englezul Parry în iulie 1847 pe cel de-al douăzeci şi optulea meridian vestic, în nordul arhipelagului Spitzberg.

83°20'28”, atins de Markhamm din expediţia engleză a lui Sir George Nares, în mai 1876, pe meridianul cincizeci vest,

în nordul Ţării lui Grinnell.

83°35', atins de Lockwood şi Brainard, din expediţia americană a locotenentului Greely, în mai 1882, pe meridianul patruzeci şi doi vest, în nordul Ţării lui Nares.

Deci regiunea ce se întindea între paralela optzeci şi patru şi Pol, pe o distanţă de şase grade, se poate considera ca un domeniu indiviz între diversele state ale globului şi prin esenţă susceptibilă să se transforme în proprietate privată, după o licitaţie publică.

Or, în conformitate cu principiile de drept, nimeni nu este obligat să rămână în indiviziune. Deci Statele Unite ale Americii, bazându-se pe aceste principii, au hotărât să provoace înstrăinarea acestui domeniu.

O societate a luat fiinţă la Baltimore sub denumirea North Polar Practical Association, reprezentând în mod oficial Confederaţia americană. Această societate îşi propune să achiziţioneze mai sus-numita regiune, în urma unui act întocmit în toată regula, care-i va conferi un drept absolut de proprietate asupra continentelor, insulelor, insuliţelor, mărilor, lacurilor, fluviilor, râurilor şi a oricăror cursuri de apă, din care se compune actualmente solul arctic fie că este acoperit de gheţuri eterne, fie că aceste gheţuri se topesc în perioada verii.

Este specificat că acest drept de proprietate nu va putea fi susceptibil de caducitate nici în cazul în care modificări de orice natură ar interveni în starea geografică şi meteorologică a globului terestru.

Adus la cunoştinţa locuitorilor celor două Lumi; toate Puterile vor fi admise să participe la licitaţia ce va avea loc în profitul celui mai ofertant şi ultim licitator.

Data licitaţiei este fixată pentru 3 decembrie anul prezent, în sala „Auctions” din Baltimore, Maryland, Statele Unite ale Americii.

A se adresa pentru informaţii domnului William S. Forster, agent provizoriu al North Polar Practical Association, 93, High-Street, Baltimore.”

Că această comunicare poate fi considerată drept absurdă, fie! Dar trebuie să recunoaştem că este perfectă în ceea ce priveşte claritatea şi sinceritatea. De altfel, ceea ce-o făcea foarte serioasă era faptul că guvernul federal concesionase, încă de pe acum, unele teritorii arctice, în cazul în care licitaţia îl va face definitiv proprietar.

Pe scurt, opiniile erau împărţite. Unii nu voiau să vadă decât una din acele prodigioase humbugs4 americane, care ar depăşi limitele reclamei neruşinate, dacă neghiobia umană n-ar fi nemărginită.

Alţii credeau că această propunere merită să fie primită cu seriozitate. Şi aceştia insistau tocmai pe faptul că noua societate nu făcea deloc apel la banii publici. Societatea pretindea că va achiziţiona aceste regiuni nordice doar cu capitalurile sale. Deci nu încerca să atragă dolarii, bancnotele, aurul şi argintul naivilor pentru a-şi umple ei casele de bani. Nu! Nu cerea să cumpere din propriile-i fonduri bunul imobil circumpolar.

Cunoscătorii aveau impresia că Societatea de mai sus n-ar trebui decât să invoce pur şi simplu dreptul primului ocupant, în momentul în care vor lua în posesie acest teritoriu a cărui vânzare o provoacă. Dar dificultatea stătea tocmai în acest lucru, deoarece, până atunci, accesul Polului părea să fie interzis omului. Deci, în cazul în care Statele Unite vor deveni proprietarul acestor teritorii, concesionarii doreau să aibă un contract în bună regulă, pentru ca nimeni să nu poată să le conteste dreptul mai târziu. Nu putem să-i condamnăm pentru acest lucru. Acţionăm cu prudenţă şi, atunci când este vorba să contractezi angajamente într-o afacere de acest gen, nici o precauţie legală nu este de prisos.

De altfel, Documentul avea inclusă o clauză, tocmai în scopul înlăturării contestaţiilor ulterioare. Această clauză urma să dea naştere la interpretări contradictorii, căci sensul ei precis scapă până şi minţilor celor mai luminate. Este vorba despre ultima clauză care stipula că „dreptul de

proprietate nu va putea fi susceptibil de caducitate nici în cazul în care modificări de orice natură ar interveni în starea geografică şi meteorologică a globului terestru”.

Ce însemna această frază? Ce eventualitate dorea să prevină? Cum ar putea Pământul să sufere o modificare de care geografia sau meteorologia vor trebui să ţină seama, mai ales în ceea ce priveşte teritoriile puse la licitaţie?

„Desigur”, spuneau cei avizaţi, „trebuie să fie ceva la mijloc!”

Interpretările aveau mare succes şi acest lucru era benefic pentru a exersa perspicacitatea unora sau curiozitatea altora.

Ziarul Ledger din Philadelphia publică mai întâi această notiţă glumeaţă: „Viitorii cumpărători de teritorii arctice au aflat desigur că, în urma unor calcule, o cometă cu nucleu solid va lovi în curând Pământul, iar şocul va produce schimbările geografice şi meteorologice despre care este vorba în clauza citată”.

Fraza era puţin cam lungă, aşa cum trebuie unei fraze ce se pretinde ştiinţifică, dar nu aducea nici o lămurire. De altfel, probabilitatea unei loviri de o cometă de acest gen nu putea fi acceptată de oamenii serioşi. Oricum, era de neconceput ca aceia ce voiau să obţină o concesiune să se preocupe de-o astfel de eventualitate ipotetică.

Ziarul Delta din New Orleans se întreba dacă, din întâmplare, noua Societatea nu crede că precesiunea5 echinocţiilor ar putea produce unele modificări care să favorizeze explorarea lor?

— Şi de ce nu, dacă această mişcare modifică paralelismul axei sferoidului nostru? Se întreba ziarul Hamburger-Correspondent.

— Într-adevăr, răspundea Revue Scientifique, din Paris. Adhémar, în lucrarea sa „Revoluţiile mării”, a lansat ideea că precesiunea echinocţiilor, combinată cu mişcarea seculară a marii axe a orbitei terestre, ar fi de natură să aducă o modificare, pe o perioadă lungă de timp, în

temperatura medie a diverse puncte ale Pământului şi în cantităţile de gheaţă acumulate la cei doi poli ai lui!

— Nu este sigur, răspunde Revue d'Edimburg. Şi chiar dacă ar fi aşa, nu este nevoie de o perioadă de douăsprezece mii de ani pentru ca steaua Vega să devină steaua noastră polară ca urmare a acestui fenomen şi ca situaţia teritoriilor arctice să fie schimbată din punct de vedere climateric!

— Ei bine, riposta ziarul Dagblad din Copenhaga, peste douăsprezece mii de ani, va veni vremea să vărsăm fondurile necesare. Dar, înainte, nu merită să rişti nici o coroană6!

Totuşi, dacă este posibil ca Revue Scientifique să aibă dreptate cu Adhémar, este sigur că North Polar Practical Association nu s-a gândit niciodată la această modificare datorată precesiunii echinocţiilor.

De fapt, nimeni nu ştia ce înseamnă această clauză a faimosului document, nici despre ce schimbare cosmică era vorba în viitor.

Pentru a afla, poate că ar fi fost de-ajuns să te adresezi Consiliului de administraţie al noii Societăţi, şi în special preşedintelui ei. Dar preşedintele… era necunoscut! Necunoscuţi erau, de asemenea, şi secretarul, şi membrii acestui Consiliu. Nu se ştia nici cine emisese Documentul. Fusese adus la redacţia ziarului New York Herald de un anume William S. Forster, din Baltimore, onorabil angrosist de morun, în numele firmei Ardrinell & Co. din Terra Nova, evident un om de paie. La fel de mut în privinţa acestui subiect ca şi produsele din magazinele sale! Nici cei mai curioşi şi nici cei mai ingenioşi reporteri nu reuşiseră să afle nimic de la el.

Pe scurt, această North Polar Practical Association era atât de anonimă, că nu putem să avansăm nici un nume. Era ultimul cuvânt al anonimatului.

Totuşi, chiar dacă iniţiatorii acestei întreprinderi persistau în a-şi învălui personalităţile într-un mister absolut, scopul

lor era foarte clar indicat în Documentul adus la cunoştinţa publicului din cele două Lumi.

Era vorba despre dobândirea în proprietate a părţii din regiunile arctice, delimitate circular de paralela de 84°, în care Polul Nord ocupă punctul central.

Nimic mai exact, de altfel, căci dintre exploratorii moderni cei ce s-au apropiat cel mai mult de acest punct inaccesibil, Pary, Marckham, Lockwood şi Brainard au rămas în afara acestei paralele. În ceea ce-i priveşte pe ceilalţi navigatori ai mărilor boreale, ei s-au oprit la latitudini cu mult inferioare acesteia: Payer, în 1874, la 82°15' la nord de Ţara lui Franz-Joseph şi de Novaja Zemlia; Léout, în 1870, la 72°47' deasupra Siberiei; De Long în expediţia vasului Jeannette, în 1879, la 78°45' în apropierea insulelor ce-i poartă numele. Ceilalţi trecuseră de Noua Siberie şi Groenlanda, la înălţimea Capului Bismarck, dar nu depăşiseră şaptezeci şi şase, şaptezeci şi şapte şi şaptezeci şi nouă grade latitudine. Deci, lăsând o distanţă de douăzeci şi cinci de minute de arc, între punctul 83°35' unde Lockwood şi Brainard au pus piciorul şi paralela optzeci şi patru, aşa cum era menţionat în Document, North Polar Practical Association nu încălca descoperirile anterioare. Proiectul conţinea un teren virgin unde nu călcase picior de om.

Iată care este întinderea acestei porţiuni din glob, delimitată de paralela optzeci şi patru:

De la 84° la 90° sunt şase grade; între fiecare grad distanţa este de şaizeci de mile, raza cercului este de trei sute şaizeci de mile şi diametrul de şapte sute douăzeci de mile. Aşadar, rotunjind, circumferinţa este de două mii două sute şaizeci de mile, şi suprafaţa de patru sute şapte mii de mile pătrate.7

Este aproape a zecea parte din întreaga Europă, o bucată frumuşică deci!

Documentul, aşa cum am văzut, stabilea principiul că aceste regiuni, încă nerecunoscute geografic, neaparţinând

nimănui, aparţineau, prin urmare, tuturor. Era de presupus, aşadar, că majoritatea Puterilor nu se gândeau să revendice nimic din acestea. Dar era sigur că cel puţin statele limitrofe ar dori să considere aceste regiuni ca o prelungire a posesiunilor lor spre nord şi, ca urmare, să se prevaleze de un drept de proprietate. Şi, de altfel, pretenţiile lor sunt cu atât mai mult justificate cu cât descoperirile făcute în ansamblul teritoriilor arctice se datorează în special conaţionalilor lor. Guvernul federal, reprezentat de noua Societate, le soma să-şi revendice drepturile şi pretindea că le va despăgubi cu preţul de cumpărare. Oricum, partizanii lui North Polar Practical Association nu încetau să repete: proprietatea era indiviză şi, deoarece nimeni nu era obligat să rămână în indiviziune, nimeni nu va putea să se opună licitării acestui vast domeniu.

Statele ale căror drepturi erau indiscutabile, fiind state limitrofe, erau în număr de şase: America, Anglia, Danemarca, Suedia-Norvegia, Olanda, Rusia. Dar şi alte state ar putea să invoce faptul că unele descoperiri au fost făcute de marinarii şi exploratorii lor.

Astfel, Franţa ar fi putut interveni, deoarece unii dintre fiii săi au luat parte la expediţiile ce au avut drept obiectiv cucerirea unor teritorii circumpolare. Am putea cita, printre alţii, pe acel curajos Bellot, mort în 1853, pe meleagurile insulei Beechey, în timpul expediţiei vasului Phénix, trimis în căutarea lui John Franklin. Să nu-l uităm pe… Octave Pavy, mort în 1884, în apropierea Capului Sabine, în timpul vizitei misiunii Grechy la fortul Conger. N-ar fi nedrept să dăm uitării nici acea expediţie care, în 1838-1839, i-a dus până în Marea Spitzberg pe Charles Martins, Marmier, Bravais şi pe curajoşii lor tovarăşi.

Cu toate acestea, Franţa nu a considerat că trebuie să se amestece în această afacere mai mult comercială decât ştiinţifică şi şi-a abandonat felia din tortul polar, în care

celelalte Puteri şi-ar fi putut rupe dinţii. Poate că a avut dreptate şi bine a făcut.

La fel şi Germania. Ea avea la activ, încă din 1671, expediţia hamburghezului Frédéric Martens în insula Spitzberg şi, în 1869-1870, expediţiile vaselor Germania şi Hansa, comandate de Koldervey şi Hegeman, care au ajuns până la capul Bismarck navigând de-a lungul Groenlandei.

La fel a procedat şi Austro-Ungaria, cu toate că era deja proprietara Ţării lui Franz-Joseph, situată în nordul litoralului siberian.

În ceea ce priveşte Italia, care nu avea nici un drept să intervină, nici nu interveni, oricât de incredibil ar părea.

Mai erau samoiezii din Siberia asiatică, eschimoşii care sunt răspândiţi în special în teritoriul Americii de Nord, indigenii din Groenlanda, din Labrador, din arhipelagul Baffin-Parry, din insulele Aleutine, grupaţi între Asia şi America, în sfârşit cei care, sub denumirea de ciuci, locuiesc vechea Alaskă rusă, însă devenită americană în 1867. Dar aceste populaţii, de fapt, adevăraţii băştinaşi, incontestabilii autohtoni ai regiunilor din nord nu aveau nici un cuvânt de spus. Şi, de altfel, cum ar fi putut licita aceşti nenorociţi, oricât de mică ar fi fost cauţiunea, cu ocazia vânzării făcute de North Polar Practical Association? Şi cum ar fi plătit aceşti bieţi oameni? Cu cochilii, cu colţi de morsă sau cu ulei de focă? Şi totuşi, acest domeniu ce urma să fie licitat le aparţinea, de fapt, ca drept al primilor locuitori! Dar eschimoşii, ciucii, samoiezii! Nimeni nu-i consultă pe aceştia! Aşa e lumea!

II – ÎN CARE SUNT PREZENTAŢI CITITORULUI DELEGAŢII ENGLEZ, OLANDEZ, SUEDEZ, DANEZ ŞI RUS.

Documentul merita un răspuns. Într-adevăr, dacă noua asociaţie achiziţiona regiunile boreale, acestea vor deveni proprietatea definitivă a Americii, sau mai bine spus a Statelor Unite, a cărei Confederaţie plină de viaţă tinde să se mărească încontinuu. Deja, de câţiva ani, cedarea teritoriilor de nord-vest făcute de Rusia, de la Cordilierii

nordici până la Strâmtoarea Behring, îi adusese o bună bucată din Lumea Nouă. Trebuie deci să admitem că anexarea teritoriilor arctice republicii federale n-ar prea fi pe placul celorlalte Puteri.

Totuşi, aşa cum am mai spus, diferite state din Europa şi Asia, nelimitrofe cu aceste regiuni, au refuzat să ia parte la această licitaţie ciudată, atât timp cât rezultatele păreau problematice. Doar Puterile ale căror graniţe se apropiau de paralela de 84° se hotărâseră să-şi revendice drepturile prin intermediul delegaţilor oficiali. De altfel, vom vedea: nu pretindeau decât să cumpere cu un preţ nu prea mare, căci era vorba despre un domeniu în posesia căruia va fi poate imposibil să intre. Totuşi, nesătula Anglie socoti de cuviinţă să deschidă un credit destul de mare agentului său.

Trebuie să ne grăbim să spunem că cedarea de teritorii circumpolare nu ameninţa în nici un fel echilibrul european şi nu trebuia deci să rezulte vreo complicaţie internaţională. Domnul von Bismarck, marele cancelar încă în viaţă, nici nu-şi încruntă sprâncenele-i groase de Jupiter german.

Mai rămâneau, aşadar, Anglia, Danemarca, Suedia-Norvegia, Olanda, Rusia, ce urmau să fie admise să-şi lanseze licitaţiile în faţa evaluatorului din Baltimore, împotriva Statelor Unite. Prin urmare, această calotă îngheţată a Polului, a cărei valoare comercială era cel puţin îndoielnică, va reveni celui ce va oferi mai mult.

Iată, în plus, raţiunile personale pentru care cele cinci state europene doreau în mod destul de raţional ca adjudecarea să fie făcută în profitul lor.

Suedia-Norvegia, proprietara Capului Nord, situat dincolo de paralela şaptezeci, nu ascundea că se considera ca având drepturi asupra vastelor spaţii ce se întindeau până în Arhipelagul Spitzberg şi, dincolo, până la Pol chiar. Într-adevăr, norvegianul Kleilhau, celebrul suedez Nordenskjöld nu contribuiseră oare la progresele geografice în acele locuri? Incontestabil că da!

Danemarca spunea următoarele: ea era deja stăpâna Islandei şi a insulelor Feroë, aproape de linia Cercului Polar, coloniile fondate în nordul regiunilor arctice îi aparţineau – insulele Diskö în Strâmtoarea Davis, Holstein, Groven, Godhavn, Upernavik în Marea Baffin şi pe coasta vestică a Groenlandei. În plus, faimosul navigator Behring, de origine daneză, cu toate că era atunci în slujba Rusiei, trecuse, încă din 1728, prin strâmtoarea căreia îi dăduse numele, înainte de-a se duce, treisprezece ani mai târziu, să moară împreună cu oamenii din echipaj, pe ţărmul unei insule ce-i poartă de asemenea numele! Mai înainte, în anul 1619, navigatorul Jean Munka a explorat coasta de est a Groenlandei şi a determinat poziţia mai multor puncte necunoscute înaintea lui. Danemarca avea deci drepturi serioase să participe la licitaţie.

Pentru Olanda, marinarii săi Barents şi Heenskerk vizitaseră Arhipelagul Spitzberg şi Insula Novaja Zemlja, încă de la sfârşitul secolului al XVI-lea. Jean Mayen, unul dintre copiii acestei ţări, în urma îndrăzneţei expediţii spre nord din 1611, a adus Olandei posesiunea insulei ce-i poartă numele şi care se află dincolo de paralela de şaptezeci şi unu de grade. Deci trecutul său îi dădea acest drept.

Ruşii, cu Alexei Cirikov, având pe Behring în subordine, cu Pavluţki, a cărui expediţie din 1751 a ajuns dincolo de limitele Mării Polare, cu căpitanul Martin Spanberg şi locotenentul William Walton, care s-au aventurat în acele locuri necunoscute în 1739, au luat o parte importantă la cercetările făcute în strâmtoarea ce separă Asia de America.

În plus, având în vedere poziţia teritoriilor siberiene, întinse pe o sută douăzeci de grade până la limitele extreme ale Kamciatkăi, de-a lungul acestui vast ţărm asiatic, unde trăiesc samoiezi, iakuţi, ciuci şi alte populaţii supuse autorităţii lor, pe paralela şaptezeci şi cinci, la mai puţin de nouă sute de mile de Pol, nu posedă oare insulele şi

insuliţele din Arhipelagul Novosibirsk, insulele Liahov, descoperite la începutul secolului al XVIII-lea? În sfârşit, în 1764, înaintea englezilor, înaintea americanilor, înaintea suedezilor, navigatorul Ciciagov a căutat o trecere prin nord, pentru a scurta drumul între cele două continente.

Totuşi, judecând bine lucrurile, se pare că americanii erau cei mai interesaţi să devină proprietarii acelui punct inaccesibil al globului terestru. Şi ei încercaseră adesea să-l atingă, străduindu-se să-l găsească pe sir John Franklin, cu Grinnell, Kane, Hayes, Greely, De Long şi alţi navigatori îndrăzneţi.

Şi ei ar fi putut să invoce situaţia geografică a ţării lor, care se întinde până dincolo de Cercul Polar, de la Strâmtoarea Behring până la Golful Hudson. Toate aceste pământuri, toate aceste insule, Wollaston, Prinţul-Albert, Victoria, Regele Wilhelm, Melville, Cockburne, Banks, Baffin, fără a mai pune la socoteală miile de insuliţe ale acestui arhipelag, sunt ca un fel de prelungire care-i leagă de paralela 90°. Şi apoi, dacă Polul Nord se leagă, printr-o linie aproape neîntreruptă de teritorii, de unul dintre marile continente ale globului, acesta nu-i mai degrabă America decât prelungirile Asiei şi Europei? Prin urmare, nimic mai normal că propunerea de cumpărare fusese făcută de guvernul federal în profitul unei Societăţi americane, căci, dacă o Putere avea drepturile cele mai puţin discutabile de-a poseda domeniul polar, aceasta era Statele Unite ale Americii.

Trebuie totuşi să recunoaştem că Regatul Unit, care poseda Canada şi Columbia britanică ai căror marinari se distinseseră în expediţiile arctice, avea de asemenea motive serioase pentru a dori să anexeze această parte a globului vastului său imperiu colonial. Ziarele engleze discutară deci îndelung timp şi cu patimă.

— Da, fără îndoială, răspunse geograful englez Kliptringan, într-un articol din ziarul Times, care făcu senzaţie. Da! Suedezii, danezii, olandezii, ruşii şi americanii

pot să se prevaleze de drepturile lor. Dar Anglia ar face o greşeală dacă ar lăsa să-i scape acest teritoriu. Partea de nord a continentului nu-i aparţinea deja? Aceste pământuri, insule care îl compun nu au fost oare cucerite de proprii exploratori, începând cu Willoughby care a vizitat arhipelagul Spitzberg şi Novaja Zemlja în 1739, până la Mac Clure, al cărui vas a străbătut în 1853 Pasajul de Nord-Vest?

„Şi apoi", declara ziarul Standard prin pana amiralului Fize, „Frohöher, Davis, Hael, Weymonth, Hudson, Baffin, Cook, Ross, Parry, Beechey, Belcher, Franklin, Mulgrave, Scoresby, Mac Clintock, Kennedy, Nares, Collinsen, Archer nu erau oare de origine anglo-saxonă, şi deci care ţară ar putea să revendice de drept partea din regiunile arctice pe care aceşti navigatori nu reuşiseră încă să le atingă?" „Fie!" ripostă ziarul Courier de San-Diego (California). „Să punem lucrurile la punct şi, deoarece există o chestiune de amor propriu între Statele Unite şi Anglia, să precizăm că: dacă englezul Markham, din expediţia lui Nares, a ajuns până la 83°20' latitudine nordică, americanii Lockwood şi Brainard, din expediţia lui Greechy, au depăşit-o cu 15' de grad şi au făcut să strălucească cele treizeci şi opt de stele8 din steagul Statelor Unite la latitudinea de 83°35'. Deci, lor le revine onoarea să se fi apropiat cel mai mult de Polul Nord!"

Iată, aşadar, care au fost atacurile şi răspunsurile!

În sfârşit, inaugurând seria navigatorilor care s-au aventurat în regiunile arctice, trebuie să-l mai citǎm şi pe veneţianul Cabot, în 1498, şi pe portughezul Corteréal, în 1500, care au descoperit Groenlanda şi Labradorul.

Dar nici Italiei şi nici Portugaliei nu le trecea prin cap să ia parte la licitaţia proiectată, nepăsându-le cine va fi beneficiarul.

Cum prevăzusem, lupta nu va fi susţinută cu ardoare şi cu mari sume de dolari şi lire sterline decât de Anglia şi America.

Totuşi, la propunerea Societăţii North Polar Practical Association, ţările limitrofe ţinuturilor boreale se consultaseră în cadrul congreselor industriaşilor şi savanţilor. După dezbateri, se hotărâseră să intervină în cadrul licitaţiei a cărei dată fusese fixată pentru 3 decembrie la Baltimore, alocând delegaţiilor lor un credit ce nu putea fi depăşit. În ceea ce priveşte suma obţinută în urma vânzării, ea urma să fie împărţită între cele cinci state ieşite din cursă, care o încasau ca indemnizaţie, renunţând astfel la orice drept în viitor asupra acestui teritoriu.

Cu toate că acest lucru nu decurse uşor, fără discuţii, afacerea sfârşi cu bine. Statele interesate acceptară ca licitaţia să aibă loc la Baltimore, aşa cum anunţase guvernul federal. Delegaţii, înarmaţi cu scrisorile de credit respective, părăsiră Londra, Haga, Stockholm, Copenhaga, Sankt-Petersburg şi sosiră în Statele Unite cu trei săptămâni înainte de ziua fixată pentru licitaţie.

În acea epocă, America nu era încă reprezentată decât de delegatul Societăţii North Polar Practical Association, acel William S. Forster, al cărui nume figura singur pe Documentul din 7 noiembrie, apărut în New York Herald.

Iată acum care erau delegaţii statelor europene, cei ce fuseseră aleşi şi pe care este necesar să-i prezentăm prin câteva trăsături.

Pentru Olanda: Jacques Jansen, fostul consilier pentru Indiile Olandeze, cincizeci şi trei de ani, gras, scund, cu pieptul lat, braţe scurte, picioare scurte şi arcuite, ochelari cu ramă de aluminiu, o faţă rotundă şi colorată, părul vâlvoi, favoriţi încărunţiţi, un om de treabă, puţin neîncrezător într-o afacere ale cărei consecinţe practic nu le înţelegea.

Pentru Danemarca: Eric Baldenak, fost viceguvernator al posesiunilor groenlandeze, statură mijlocie, cu unul din umeri puţin lăsat, burduhănos, cap enorm, mereu în mişcare, atât de miop încât îşi tocea vârful nasului pe caietele şi cărţile sale, având propriile-i păreri de

nezdruncinat în privinţa drepturilor ţării sale pe care-o considera ca legitima proprietară a regiunilor de nord.

Pentru Suedia-Norvegia: Jan Harald, profesor de astronomie la Christiania, care fusese unul dintre cei mai aprigi partizani ai expediţiei lui Nördensköld, un adevărat om din nord, roşu la faţă, barba şi părul blonde, amintind de grâul prea copt, un om convins că, ocupată doar de marea paleocristică9, acea calotă polară nu avea nici o valoare. Aşadar, destul de dezinteresat de afacere, nu venise aici decât în numele principiilor.

Pentru Rusia: colonelul Boris Karcov, jumătate militar, jumătate diplomat, înalt, ţeapăn, păros, bărbos, mustăcios, turnat parcă dintr-o bucată, ce părea că nu se simte bine în haine civile, căutându-şi, fără să-şi dea seama, mânerul săbiei pe care-o purta în trecut, foarte intrigat să afle ce se ascundea în spatele propunerii făcute de North Polar Practical Association şi dacă aceasta nu va constitui în viitor cauza unor dificultăţi internaţionale.

Pentru Anglia: maiorul Donellan şi secretarul său Dean Toodrink. Aceştia doi reprezentau toate dorinţele, toate aspiraţiile Regatului Unit, instinctele-i comerciale şi industriale, tendinţa de a considera ca ale sale, după o lege a naturii, teritoriile septentrionale, meridionale sau ecuatoriale ce nu aparţineau nimănui.

Acest maior Donellan reprezenta tipul englezului înalt, slab, osos, nervos, colţuros, cu un gât de becaţină, cu un cap ca al lui Palmerston, pe nişte umeri căzuţi, cu picioare asemănătoare piciorongului, foarte viguros atunci când lucra la delimitarea frontierei dintre India şi Birmania; nu râdea niciodată şi probabil că nici n-o făcuse vreodată. La ce bun? Oare a văzut cineva vreodată râzând o locomotivă, o macara sau un vas cu aburi?

Maiorul era astfel complet diferit de secretarul său Dean Toodrink. Acesta era un tânăr vorbăreţ, plăcut, încăpăţânat, cu părul căzut pe frunte, cu ochii mici şi cu riduri. Scoţian din naştere, foarte cunoscut în „Bătrâna afumată” pentru

glumele şi umorul său. Dar oricât de vesel ar fi fost, nu era mai puţin exclusivist şi intransigent decât maiorul Donellan, când era vorba despre revendicările, oricât de nejustificate, ale Marii Britanii.

Aceşti doi delegaţi vor fi, evident, cei mai îndârjiţi adversari ai Societăţii americane. Polul Nord le aparţinea din timpuri preistorice, ca şi cum Creatorul conferise englezilor misiunea de-a asigura mişcarea de rotaţie a Pământului în jurul axei sale şi ei vor împiedica ca aceasta să treacă în mâinile altora.

Trebuie să remarcăm că, dacă Franţa nu a considerat necesar să trimită vreun delegat, persoană oficială sau nu, un inginer venise „de amorul artei” să urmărească îndeaproape această ciudată afacere. Îl vom vedea apărând la momentul potrivit.

Reprezentanţii puterilor septentrionale ale Europei sosiseră deci la Baltimore cu vapoare diferite, ca nişte oameni ce nu doresc să se influenţeze reciproc. Erau nişte rivali. Fiecare avea în buzunare creditul necesar pentru a licita. Dar trebuie să spunem că nu vor licita cu arme egale. Unul putea dispune de-o sumă ce nu atingea milionul, altul de-o sumă cel depăşea. Şi, într-adevăr, pentru a achiziţiona o bucată din sferoidul nostru, unde se părea că este imposibil să ajungi, acest lucru trebuia să pară şi mai scump! În realitate, cel mai bine aprovizionat era delegatul englez, căruia Regatul Unit îi deschisese un credit destul de mare. Datorită acestui credit, maiorului Donellan îi va fi foarte uşor să-şi învingă adversarii suedezi, danezi, olandezi şi ruşi. În ceea ce priveşte America, asta era altă treabă: era mult mai greu să fie învinsă pe terenul dolarilor. Într-adevăr, era posibil ca misterioasa Societate să aibă fonduri considerabile la dispoziţia sa. Lupta cu milioanele se va da între Statele Unite şi Marea Britanie.

O dată cu debarcare delegaţilor europeni, opinia publică începu să se pasioneze şi mai mult de afacere. Circulau prin ziare cele mai extraordinare poveşti. Se formulară ipoteze

ciudate privind această cumpărare a Polului Nord. Ce se dorea să se facă cu el? Şi ce se putea face de fapt? Nimic, în afară de a aproviziona răcitoarele Lumii Noi sau ale celei Vechi! Un ziar din Paris, Le Figaro, chiar susţinu această opinie. Dar ar fi trebuit să ajungi dincolo de paralela 84°.

Totuşi, delegaţii, chiar dacă se evitaseră în timpul călătoriei transatlantice, ajunşi la Baltimore, prinseră să conlucreze.

Iată din ce motive:

La început, fiecare a încercat să ia legătura cu North Polar Practical Association separat, fără ca şi ceilalţi să ştie. Ceea ce doreau să afle, eventual pentru a profita, erau motivele ascunse ale acestei afaceri şi care era profitul pe care Societatea spera să-l obţină. Dar, până în acel moment, nu exista nici un indiciu că Societatea avea vreun birou la Baltimore. Nici un birou însemna nici un funcţionar. Pentru orice informaţii trebuia să te adresezi lui William S. Forster de pe High-Street. Şi nu părea că cinstitul angrosist de morun să ştie mai multe despre aceasta decât ultimul hamal din oraş.

Delegaţii nu putură afla nimic. Nu puteau decât să asculte zvonurile mai mult sau mai puţin absurde cauzate de elucubraţiile publice. Secretul Societăţii va rămâne oare de nepătruns până când aceasta va hotărî să-l divulge? Toată lumea se întreba. Fără îndoială, nu va spune nimic până când cumpărarea nu va fi făcută.

Aşadar, delegaţii sfârşiră prin a se întâlni, a-şi face vizite, a se tatona şi, la urmă, a intra în legătură, poate cu gândul ascuns de a forma o ligă împotriva duşmanului comun, altfel spus, împotriva Companiei americane.

Şi, într-o zi, în seara de 22 noiembrie, se adunară toţi la hotelul Wolesley, în apartamentul pe care-l ocupau maiorul Donellan şi secretarul său Dean Toodrink, pentru a discuta. De fapt, această tendinţă spre o înţelegere comună se datora în special uneltirilor abile ale colonelului Karcov, finul diplomat pe care-l cunoaştem.

Mai întâi conversaţia se învârti în jurul avantajelor comerciale sau industriale pe care Societatea pretindea să le obţină din achiziţionarea domeniului arctic. Profesorul Jan Harald întrebă dacă vreunul dintre colegii săi reuşise să afle ceva despre acest lucru. Şi toţi, încetul cu încetul, mărturisiră că încercaseră să afle ceva de la William S. Forster, căruia, conform Documentului, trebuiau să i se adreseze.

— Dar, am eşuat spuse Eric Baldenak.

— Eu nu am reuşit, adăugă Jacques Jansen.

— În ceea ce mă priveşte, răspunse Dean Toodrink, când m-am prezentat în numele maiorului Donellan, la magazinele din High-Street, am găsit un bărbat gras, îmbrăcat în negru, cu joben, încins cu un şorţ alb, imens ce-l acoperea de la ghete până sub bărbie. Şi când i-am cerut relaţii despre afacere, mi-a răspuns că vasul South-Star tocmai sosise din Terra Nova cu încărcătură şi că era în măsură să-mi livreze o mare cantitate de morun proaspăt în contul casei Ardrinell and Co.

— Ei! Ei! Spuse fostul vice-guvernator al Indiilor Olandeze, mereu sceptic. Mai bine am cumpăra o încărcătură de morun decât să aruncăm banii în adâncurile Oceanului Îngheţat!

Pentru orice informaţii trebuia să te adresezi lui William S. Forster. Cinstitul angrosist de morun.

Nu asta-i problema, spuse atunci maiorul Donellan, cu un glas aspru şi tăios. Nu este vorba despre o încărcătură de morun, ci de calota polară…

— Pe care America ar dori să şi-o pună pe cap! Adăugă Dean Toodrink, râzând de gluma sa.

— Ar răci! Spuse subtil colonelul Karcov.

— Nu asta-i problema, reluă maiorul Donellan, şi nu văd ce caută răceala în conversaţia noastră. Ceea ce e sigur este că, pentru un motiv sau altul, America, reprezentată de North Polar Practical Association, şi vă rog să remarcaţi aici cuvântul „practical”, domnilor, vrea să cumpere o suprafaţă

de patru sute şapte mii de mile pătrate în jurul Polului Arctic, suprafaţă delimitată actualmente – remarcaţi cuvântul „actualmente”, domnilor – de paralela de optzeci şi patru de grade latitudine nordică…

— Ştim acest lucru, maior Donellan, spuse Jan Harald, şi este de prisos… Dar ceea ce nu ştim este în ce mod numita Societatea înţelege să exploateze aceste teritorii, dacă sunt teritorii, sau aceste mări, dacă sunt mări, din punct de vedere industrial…

— Nu asta-i problema, interveni a treia oară maiorul Donellan. Un stat vrea, plătind, să-şi însuşească o parte a globului, care, prin situarea sa geografică, pare mai degrabă să aparţină Angliei…

— Rusiei, declară colonelul Karcov.

— Olandei, spuse Jacques Jansen.

— Suediei-Norvegiei, spuse Jan Harald.

— Danemarcei, îi contrazise Eric Baldenak.

Cei cinci delegaţi deveniseră agresivi şi conversaţia risca să degenereze, când Dean Toodrink încercă să intervină pentru prima oară:

— Domnilor, spuse el pe un ton conciliant, nu asta-i problema, ca să repet expresia pe care şeful meu, maiorul Donellan, o foloseşte mult. Deoarece s-a hotărât în principiu că regiunile circumpolare vor fi puse în vânzare, ele vor aparţine, în mod obligatoriu, acelui stat reprezentat de dumneavoastră care va oferi suma cea mai mare la licitaţie. Prin urmare, deoarece Suedia-Norvegia, Rusia, Danemarca, Olanda şi Anglia au deschis credite delegaţilor lor, nu ar fi mai bine ca aceştia să formeze un sindicat, ceea ce le-ar permite să dispună de-o sumă mult mai mare, astfel încât Societatea americană să nu mai poată lupta împotriva lor?

Delegaţii se priviră între ei. Poate că acest Dean Toodrink găsise soluţia de-a reuşi. Un sindicat… în vremurile noastre acest cuvânt este bun la toate. Oamenii se sindicalizează aşa cum respiră, cum beau, cum mănâncă, cum dorm. Nimic mai modern în politică, dar şi în afaceri!

Totuşi, era nevoie de-o obiecţie sau mai degrabă de-o explicaţie, şi Jacques Jansen tălmăci sentimentele colegilor săi, când spuse:

— Şi apoi?

Da… După achiziţionarea de către sindicat?

— Dar mi se pare că Anglia… interveni maiorul pe un ton aspru.

— Rusia! Spuse colonelul, încruntându-şi teribil sprâncenele.

— Ba Olanda! Spuse fostul vice-guvernator.

— Când Dumnezeu a dat Danemarca danezilor… spuse Eric Baldenak.

— Pardon, strigă Dean Toodrink, nu există decât o ţară ce a fost dăruită de Dumnezeu! Este Scoţia scoţienilor!

— Şi de ce? Întrebă delegatul suedez.

— Nu a spus oare poetul: Deus nobis Ecotia fecit10! Răspunse acest glumeţ, adoptând în felul său cuvinte haec otia11 din cel de-al şaselea vers al primei egloge a lui Vergiliu.

Toţi începură să râdă, în afară de maiorul Donellan, şi acest lucru opri încă o dată discuţia, care ameninţa să se termine rău. Dean Toodrink adăugă:

— Să nu ne certăm, domnilor! La ce bun? Mai bine am forma sindicatul…

— Şi apoi? Reluă Jan Harald.

— Apoi? Nimic mai simplu, domnilor. După ce l-aţi cumpărat, fie proprietatea domeniului polar va rămâne indiviză, fie, în schimbul unei indemnizaţii echitabile, o veţi transmite uneia dintre statele coachizitoare. Dar scopul principal va fi fost deja atins, adică eliminarea definitivă a reprezentanţilor Americii.

Propunerea era bună, pentru moment cel puţin, căci, într-un viitor apropiat, delegaţii nu vor scăpa ocazia să se ia de păr – şi ştiţi ce păroşi erau!

— Dacă mai discutau mult cine urma să fie proprietarul definitiv al acestui domeniu atât de disputat şi atât de inutil.

Oricum, aşa cum remarcase atât de inteligent Dean Toodrink, Statele Unite vor rămâne cu totul în afara licitaţiei.

— Mi se pare raţional, spuse Eric Baldenak.

— Abil, spuse colonelul Karcov.

— Isteţ, adăugă Jan Harald.

— Şiret, spuse Jacques Jansen.

— Tipic englezesc, spuse maiorul Donellan.

Fiecare îşi spusese părerea, cu speranţa ca în viitor să-şi înşele stimaţii colegi.

— Deci, domnilor, reluă Boris Karcov, ne-am înţeles că, dacă ne sindicalizăm, drepturile fiecărui stat vor fi menţinute în viitor?

Se înţeleseră ca atare!

Nu mai rămânea decât să vadă ce credite puseseră la dispoziţia delegaţilor ţările lor. Creditele se vor totaliza şi era sigur că acest total va constitui o sumă atât de importantă, încât resursele lui North Polar Practical Association nu o vor putea depăşi.

Prin urmare, întrebarea privind aceste credite fu pusă de Dean Toodrink.

Dar, asta era altceva! Linişte totală! Nimeni nu voia să răspundă. Să-şi arate portofelul? Să dezvăluie dinainte suma pe care fiecare dorea s-o liciteze? Nimeni nu se grăbea să facă acest lucru! Şi dacă mai târziu intervenea un dezacord între noii sindicalizaţi? Şi dacă circumstanţele îi vor obliga să ia parte la luptă fiecare pentru sine? Şi dacă diplomatul Karcov va fi jignit de şmecherlâcurile lui Jacques Jansen, care va fi ofensat de uneltirile ascunse ale lui Eric Baldenak, care va fi iritat de sforăriile lui Jan Harald, care va refuza să suporte pretenţiile sfidătoare ale maiorului Donellan, care nu se va sfii deloc să comploteze împotriva fiecărui coleg? În sfârşit, să-ţi declari creditele însemna să-ţi arăţi cărţile, când era necesar să le ţii ascunse la piept.

Nu existau decât două moduri de-a răspunde la justa dar indiscreta cerere a lui Dean Toodrink: fie să exagereze

sumele creditate, ceea ce era foarte stânjenitor, atunci când ar fi trebuit să efectueze vărsământul, fie să le diminueze atât de mult încât totul să se transforme în băşcălie şi propunerea cu sindicalizarea să nu se mai realizeze.

Această idee îi trecu mai întâi prin cap fostului consilier al Indiilor Olandeze, care, trebuie să recunoaştem, nu era un om serios, şi toţi colegii lui îl imitară întru totul.

— Domnilor, spuse Olanda prin vocea lui, regret, dar, pentru cumpărarea domeniului arctic, nu pot dispune decât de cincizeci de rixdali12.

— Şi eu, numai de treizeci şi cinci de ruble, spuse Rusia.

— Şi eu, numai de douăzeci de coroane, spuse Suedia-Norvegia.

— Şi eu, numai de cincisprezece coroane, spuse Danemarca.

— Ei bine, răspunse maiorul Donellan, în glasul căruia se simţea toată acea atitudine atât de naturală a Marii Britanii, achiziţia va fi făcută în profitul dumneavoastră, domnilor, căci Anglia nu poate investi decât un shilling şi şase penny.13

Şi, conferinţa reprezentanţilor vechii Europe luă sfârşit cu această declaraţie ironică.

III – ÎN CARE SE FACE LICITAREA REGIUNILOR DE LA POLUL ARCTIC.

De ce această vânzare urma să aibă loc pe data de 3 decembrie în sala obişnuită a licitaţiilor, unde, de obicei nu se vindeau decât bunuri mobiliare, ustensile, unelte, instrumente etc. Sau obiecte de artă, tablouri, statui, medalii, antichităţi? De ce, fiind vorba despre o licitaţie imobiliară, nu era făcută fie în faţa unui notar, fie într-un tribunal instituit special pentru acest gen de operaţii? În sfârşit, de ce era nevoie de un evaluator, când se urmărea punerea în vânzarea a unei părţi a globului terestru? Oare această bucată de sferoid ar putea fi asimilată cu un bun mobil mişcător, când de fapt era cel mai puţin mişcător din lume?

Într-adevăr, acest lucru părea ilogic. Totuşi, asta era! Ansamblul regiunilor arctice trebuie vândut în aceste condiţii, iar contactul va fi la fel de valabil. Şi, de fapt, acest lucru nu indica, în concepţia lui North Polar Practical Association, că domeniul în chestiune ţinea şi de mobil, ca şi cum ar fi fost posibil să-l deplasezi. Această ciudăţenie nu a încetat să intrige câteva minţi cât se poate de perspicace, este drept, foarte rare, chiar şi în Statele Unite.

De altfel, exista un precedent. O parte din planeta noastră fusese deja adjudecată într-o sală de licitaţii, prin intermediul unui evaluator în vânzările publice în America, pentru a fi mai exacţi.

Cu câţiva ani în urmă, la San Francisco în California, o insulă din Oceanul Pacific, Insula Spencer14, a fost vândută bogătaşului William N. Kolderup, care l-a devansat cu cinci sute de mii de dolari pe concurentul său J. R. Taskinar, din Stockton.

Insula Spencer fusese plătită cu suma de patru milioane de dolari. Este adevărat că era o insulă locuită, situată la câteva grade doar de coasta californiană, cu păduri, cursuri de apă, sol productiv şi solid, câmpuri şi păşuni ce puteau fi cultivate, şi nu o regiune vagă, poate o mare acoperită de gheţuri veşnice, apărată de banchize de netrecut şi pe care, probabil, nimeni nu o va putea cuceri vreodată. Era deci de presupus că domeniul incert al polului pus la licitaţie nu va atinge niciodată un preţ atât de mare.

Totuşi, în acea zi, ciudăţenia afacerii atrase, dacă nu mulţi amatori serioşi, cel puţin un mare număr de curioşi, dornici să afle deznodământul. Lupta urma să fie foarte interesantă.

În plus, de când sosiseră la Baltimore, delegaţii europeni fuseseră înconjuraţi, căutaţi şi bineînţeles asaltaţi de ziarişti. Aşa cum se întâmplă în America, nu era de mirare că opinia publică era surescitată la maximum. De aici, pariuri absurde – forma cea mai obişnuită pe care o ia această surescitare în Statele Unite, un exemplu care

începe să contamineze şi Europa. Dacă cetăţenii Confederaţiei americane, cei din Noua Anglie ca şi cei din statele din centru, din vest şi din sud se împărţeau în grupuri având opinii diferite, toţi, bineînţeles, făceau urări pentru ţara lor. Sperau că Polul Nord se va adăposti sub faldurile drapelului cu treizeci şi opt de stele. Şi, totuşi, erau destul de neliniştiţi. Nu se temeau de Rusia, nici de Suedia-Norvegia, nici de Danemarca sau de Olanda, ale căror şanse erau mici. Dar Regatul Unit venise cu ambiţiile sale teritoriale, cu tendinţa de a absorbi totul, cu binecunoscuta-i tenacitate, cu bancnotele-i invadatoare. Deci pariară pe sume mari. Se paria pe America sau pe Great-Britain aşa cum ar fi fost pe cai de curse şi aproape la paritate. În ceea ce priveşte Danemark, Sweden, Holland şi Russia, cu toate că aveau cote între 12 şi 13,5 la 1, nu găseau cumpărători.

Licitaţia era anunţată pentru ora douăsprezece. De dimineaţă, înghesuiala curioşilor încurca traficul pe Bolton Street. Opinia publică fusese stârnită încă din ajun. Cu ajutorul cablului transatlantic, ziarele fuseseră informate că majoritatea pariurilor propuse de americani erau acceptate de englezi, şi Dean Toodrink afişase imediat această cotă în sala de licitaţii. Se zvonea că guvernul Marii Britanii pusese fonduri considerabile la dispoziţia maiorului Donellan… La Oficiul Amiralităţii, scria New York Herald, lorzii Amiralităţii îndemnau lumea să cumpere pământuri arctice, desemnate de mult pentru a figura pe lista coloniilor engleze etc.

Ce era adevărat în aceste ştiri, şi ce nu în aceste zvonuri? Nu se ştia. Dar, în această zi, la Baltimore, oamenii chibzuiţi gândeau că, dacă North Polar Practical Association va fi lăsată să lupte doar cu fondurile sale, înfruntarea s-ar putea termina cu victoria Angliei. Din această cauză cei mai înfocaţi yankei încercară să facă presiuni asupra guvernului de la Washington. În mijlocul acestei efervescenţe, noua Societate, întruchipată în modesta persoană a agentului său

William S. Forster, nu părea să se sinchisească de acest entuziasm general, ca şi cum ar fi fost sigură de succes.

Pe măsură ce se apropia ora începerii licitaţiei, mulţimea se înghesuia de-a lungul străzii Bolton. Cu trei ore înainte de deschiderea uşilor, nu mai puteai să ajungi în sala de vânzare. Deja tot spaţiul rezervat publicului era umplut la maximum, zidurile păreau să explodeze. Un număr de locuri, înconjurate de-o barieră, fuseseră rezervate delegaţilor europeni. Cel puţin să aibă posibilitatea de-a urmări etapele licitaţiei şi de a-şi anunţa ofertele la momentul potrivit.

Erau prezenţi Eric Baldenak, Boris Karcov, Jacques Jansen, Jan Harald, maiorul Donellan şi secretarul său Dean Toodrink. Formau un grup compact care-şi strângea rândurile asemenea soldaţilor dintr-un detaşament de asalt. Şi într-adevăr, ai fi putut spune că urmau s-o pornească la asaltul Polului Nord!

Din partea Americii nu se prezentase nimeni, în afară de angrosistul de morun, a cărui faţă vulgară exprima o indiferenţă totală. Sigur, părea cel mai puţin emoţionat din toată asistenţa şi nu se gândea decât la vinderea încărcăturii pe care o aştepta să vină cu vasele dinspre Terra Nova. Cine erau deci capitaliştii reprezentaţi de acest personaj, cei ce poate vor pune în mişcare milioane de dolari? Această întrebare era de natură să stimuleze din plin curiozitatea publică.

Şi, într-adevăr, nimeni nu bănuia că J. T. Maston şi doamna Evangeline Scorbitt erau amestecaţi în această afacere. Şi cum ar fi bănuit de altfel? Amândoi erau prezenţi totuşi, pierduţi undeva în mulţime, fără loc rezervat, înconjuraţi de câţiva membri ai Gun-Club-ului, colegi ai lui J. T. Maston. Simpli spectatori, în aparenţă, păreau să fie complet dezinteresaţi. Nici William S. Forster nu părea să-i cunoască.

Se înţelege că, contrar uzanţelor stabilite în sălile de licitaţii, obiectul vânzării nu va fi expus în faţa publicului.

Nu-şi puteau trece din mână în mână Polul Nord, nici să-l examineze pe toate feţele, nici să-l privească cu lupa, nici să-l frece cu degetul pentru a-şi da seama dacă patina timpului era reală sau artificială, ca la un bibelou antic. Şi, totuşi, antic era, din epoca anterioară epocii de fier, de bronz, de piatră, adică epocilor preistorice, deoarece data de la începutul lumii!

Totuşi, dacă polul nu figura pe biroul evaluatorului, o hartă mare, aşezată la vedere, indica prin culorile distincte configuraţia regiunilor arctice. La şaptesprezece grade deasupra Cercului Polar, o linie roşie, foarte pronunţată, trasată pe paralela optzeci şi patru înconjura partea din glob pe care North Polar Practicai Association voia s-o pună în vânzare. Se părea că această regiune era ocupată de o mare acoperită cu o carapace îngheţată de o grosime imensă. Dar asta era treaba cumpărătorilor. Cel puţin, nu urmau să fie înşelaţi asupra naturii mărfii!

La ora douăsprezece fix, evaluatorul Andrew R. Gilmour intră printr-o mică uşă ce se afla pe peretele din fundul sălii şi luă loc la birou. Deja Flint, aprodul, cu vocea tunătoare, se plimba greoi, cu mersul legănat asemeni unui urs în cuşcă, de-a lungul barierei ce-l despărţea de public. Amândoi se gândeau la onorariul enorm ce-l vor încasa. Se înţelege că această vânzare era făcută cu bani peşin, sau cash, cum spun americanii.

În ceea ce priveşte suma, oricât de mare, va fi integral vărsată în mâinile delegaţilor, în contul ţărilor care nu vor fi beneficiarele bunului licitat.

În acel moment clopoţelul din sală, sunând cu toată forţa, anunţă în afara sălii, este cazul să spunem urbi et orbi, că licitaţia urma să înceapă.

Ce moment solemn! Toate inimile palpitau în cartier ca şi în oraş. Din strada Bolton şi din străduţele învecinate, rumoarea se propagă prin agitaţia publicului şi pătrunse în sală.

Andrew R. Gilmour trebui să aştepte ca acest murmur să se calmeze pentru a lua cuvântul.

Atunci se ridică şi-şi plimbă privirea peste asistenţă. Apoi, lăsându-şi ochelarii să-i cadă pe piept spuse cu o voce puţin emoţionată:

— Domnilor, la propunerea guvernului federal şi datorită acceptării acestei propuneri de către unele state din Lumea Nouă, şi chiar de pe Vechiul Continent, vom pune în vânzare un lot de teritorii situate în jurul Polului Nord, aşa cum se găseşte şi limitat de paralela de optzeci şi patru, fie că sunt continente, mări, strâmtori, insule, insuliţe, banchize, părţi solide, sau lichide.

Apoi, îndreptându-şi degetul spre perete, continuă:

— Vă rog să vă uitaţi pe harta ce a fost făcută în urma celor mai recente descoperiri. Veţi vedea că suprafaţa acestui lot cuprinde aproximativ patru sute mii de mile pătrate. Astfel, pentru a uşura vânzarea, s-a hotărât ca licitaţia să se facă luându-se ca bază mila pătrată. Un cent15 va valora deci, în cifre rotunde, patru sute şapte mii de cenţi, iar un dolar mila pătrată – patru sute şapte mii de dolari. Puţină linişte, domnilor!

Recomandarea nu era făcută degeaba, căci neliniştea publicului se traducea printr-un tumult pe care strigarea preţurilor de-abia putea să-l domine.

Când se făcu puţină linişte, în urma intervenţiei aprodului Flint, care urla ca o sirenă de alarmă pe timp de ceaţă, Andrew R Gilmour reluă:

— Înainte de-a începe, trebuie să amintesc încă una din clauzele adjudecării: imobilul va rămâne definitiv câştigat şi dreptul de proprietate va fi în afara oricărei contestaţii din partea vânzătorilor, aşa cum este el acum circumscris de latitudinea nordică de 84° şi indiferent de modificările geografice sau meteorologice ce se vor putea produce în viitor!

Andrew R. Gilmour trebui să aştepte ca acest murmur să se calmeze pentru a lua cuvântul.

Mereu apărea această clauză ciudată, introdusă în document, şi care, chiar dacă suscita glumele unora, trezea atenţia altora.

— Licitaţia este deschisă, strigă evaluatorul cu o voce emoţionată.

Şi, în timp ce ciocănelul de fildeş se balansa în mâna sa, obişnuinţa argoului în materie de vânzări publice îl făcu să adauge cu o voce nazală:

— Avem cumpărător la zece cenţi per mila pătrată!

Zece cenţi, sau o zecime de dolar, asta însemna o sumă de patruzeci de mii şapte sute de dolari pentru totalitatea teritoriului arctic.

Oferta fu imediat mărită de Eric Baldenak în numele guvernului danez.

— Douăzeci de cenţi! Spuse acesta.

— Treizeci de cenţi! Strigă Jacques Jansen în numele Olandei.

— Treizeci şi cinci! Spuse Jan Harald în numele Suediei-Norvegiei.

— Patruzeci! Spuse colonelul Boris Karcov în numele tuturor ruşilor.

Aceasta reprezenta deja o sumă de şaizeci şi două de mii opt sute de dolari16, iar licitaţia de-abia începuse!

Trebuie să precizăm că reprezentantul Marii Britanii nu deschisese încă gura, nici măcar nu-şi dezlipise buzele pe care le ţinea bine strânse.

În ceea ce-l priveşte pe William S. Forster, angrosistul de morun, acesta păstra o tăcere de nepătruns. Şi, chiar în acel moment, părea mai degrabă absorbit în lectura ziarului Mercurial of New Found Land care-i anunţa sosirile şi cursurile zilei pe pieţele Americii.

— La patruzeci de cenţi mila pătrată, repeta Flint cu o voce ce părea a unei privighetori, la patruzeci de cenţi!

Cei patru colegi ai maiorului Donellan se priviră între ei. Îşi epuizaseră deja creditul încă de la începutul luptei? Erau deja obligaţi să păstreze tăcerea?

— Haideţi, domnilor, continuă Andrew R. Gilmour, la patruzeci de cenţi! Cine oferă mai mult? Patruzeci de cenţi! Calota polară valorează mai mult...

Aveai impresia că va adăuga:

— Gheaţă pură, garantată. Dar delegatul danez spuse:

— Cincizeci de cenţi!

Şi delegatul olandez oferi cu zece cenţi mai mult.

— La şaizeci de cenţi mila pătrată! Strigă Flint. La şaizeci de cenţi! Nimeni nu mai oferă nimic?

Aceşti şaizeci de cenţi reprezentau deja respectabila sumă de două sute patruzeci şi patru de mii două sute de dolari17.

Asistenţa primi oferta Olandei cu un murmur de satisfacţie. Lucru bizar şi în acelaşi timp uman, sărmanii fără o para ce se aflau acolo, pârliţii aceia ce nu aveau nici un chior în buzunare păreau cei mai interesaţi de această luptă cu lovituri în dolari.

Totuşi, după intervenţia lui Jacques Jansen, maiorul Donellan, ridicând capul, îl privi pe secretarul său Dean Toodrink. Dar, la un imperceptibil semn negativ al acestuia, rămase cu gura închisă.

William S. Forster, cufundat în lectura mercurialelor sale, făcea adnotaţii cu creionul pe marginea ziarului.

În ceea ce-l priveşte pe J. T. Maston, acesta răspunse cu o mişcare de cap surâsului doamnei Evangeline Scorbitt.

— Haideţi, domnilor, puţin antren! Ne plictisim! Apatie totală! Apatie totală! Reluă Andrew R. Gilmour. Haideţi! Nimeni nu mai spune nimic? Adjudecă deja?

Şi ciocănelul său cădea şi se ridica ca un sfeştoc între degetele unui ţârcovnic.

— Şaptezeci de cenţi! Spuse profesorul Jan Harald, cu o voce ce tremura puţin.

— Optzeci! Ripostă imediat colonelul Boris Karcov.

— Haideţi! Optzeci de cenţi! Strigă Flint, ai cărui ochi mari, rotunzi ardeau parcă de febra licitaţiilor.

Un gest al lui Dean Toodrink îl făcu pe maiorul Donellan să se ridice de pe scaun ca împins de un resort.

— O sută de cenţi! Spuse, pe un ton sec, reprezentantul Marii Britanii.

Aceste cuvinte angajau Anglia cu patru sute şapte mii de dolari18.

Cei ce pariaseră pentru Regatul Unit strigară un „ura” puternic, la care o parte din public răspunse înapoi ca un ecou.

Cei ce pariaseră pentru America se priviră, destul de dezamăgiţi. Patru sute şapte mii de dolari? O sumă cam mare pentru acea fantezistă regiune a Polului Nord. Patru sute şapte mii de dolari de aisberguri, câmpuri de gheaţă şi de banchize!

Şi reprezentantul lui North Polar Practical Association care nu spunea nimic, care nici măcar nu-şi ridică privirea! Oare când se va hotărî să lanseze o ofertă mai mare? Dacă dorise să aştepte ca delegaţii danez, suedez, olandez şi rus să-şi epuizeze creditele, momentul părea că sosise. Într-adevăr, atitudinea lor demonstra că, în faţa celor „o sută de cenţi” ai maiorului Donellan, se hotărâseră să abandoneze câmpul de bătaie.

— La o sută de cenţi mila pătrată! Repetă de două ori evaluatorul.

— O sută de cenţi! O sută de cenţi! O sută de cenţi! Repetă aprodul Flint, punându-şi palma pe jumătate strânsă în faţa gurii ca o portavoce.

— Nimeni nu oferă mai mult? Reluă Andrew R. Gilmour. Aţi înţeles? Aţi hotărât? Nimeni nu regretă? Adjudecăm? Şi-şi încovoia braţul care flutura ciocănelul, plimbându-şi privirea provocatoare asupra celor prezenţi, al căror murmur se topi într-o linişte apăsătoare.

— O dată! De două ori! Continuă evaluatorul.

— O sută douăzeci de cenţi, rosti liniştit William S. Forster, fără a-şi ridica măcar privirea, după ce-şi întoarse pagina ziarului.

— Hip! Hip! Hip! Strigară cei ce pariaseră pe Statele Unite ale Americii.

Maiorul Donellan se ridică la rândul său. Gâtul lung pivota mecanic de la unghiul format de cei doi umeri şi buzele-i se lungeau ca un cioc. Îl fulgera cu privirea pe reprezentantul Companiei americane, dar fără a reuşi să-i atragă atenţia. Ticălosul ăla de William S. Forster nici măcar nu se mişcă.

— O sută patruzeci, spuse maiorul Donellan.

— O sută şaizeci, spuse Forster.

— O sută optzeci, strigă maiorul.

— O sută nouăzeci, mormăi Forster.

— O sută nouăzeci şi cinci de centi! Urlă exasperat delegatul Marii Britanii.

Lansând această sumă, îşi încrucişă braţele pe piept, sfidând parcă cele treizeci şi opt de state ale Confederaţiei.

Se lăsă o linişte atât de adâncă, încât puteai auzi mergând furnica, înotând obleţul, zburând fluturele, viermişorul căţărându-se, mişcându-se microbul. Toate inimile băteau. Toată suflarea era suspendată de buzele maiorului Donellan. Capul său, atât de mobil, nu se mai mişca. Dean Toodrink îşi scărpina ceafa cu atâta înverşunare, de parcă voia să-şi smulgă părul!

Andrew R. Gilmour lăsă să treacă câteva minute ce părură „lungi ca secolele”. Angrosistul de morun continua să-şi citească ziarul şi să înscrie pe margine nişte cifre ce nu aveau evident nici o legătură cu afacerea prezentă. Oare şi el îşi epuizase creditul? Renunţă să mai liciteze? Oare această sumă de o sută nouăzeci şi cinci de centi mila pătrată i se părea că atinsese ultimele limite ale absurdului?

— O sută nouăzeci şi cinci de centi! Reluă evaluatorul. Vom adjudeca…

Şi ciocănelul său fu gata să cadă pe masă.

— O sută nouăzeci şi cinci de centi! Repetă Flint

— Adjudecaţi! Adjudecaţi!

Această comandă fu lansată de câţiva spectatori nerăbdători, ca un fel de blam dat, ezitărilor lui Andrew R. Gilmour.

— O dată! De două ori! Strigă acesta.

Şi toate privirile erau îndreptate spre reprezentantul lui North Polar Practical Association.

Ei bine, acest bărbat surprinzător tocmai îşi sufla nasul îndelung, într-o mare batistă în carouri, ce-i acoperea în întregime orificiul foselor nazale.

J. T. Maston îl săgeta cu privirea, în timp ce ochii doamnei Evangeline Scorbitt urmau aceeaşi direcţie. Şi puteai să-ţi dai seama, după paloarea feţelor lor, cât de violentă era emoţia ce încercau să şi-o ascundă. De ce William S. Forster ezita să supraliciteze împotriva maiorului Donellan?

William S. Forster îşi suflă nasul a doua oară, apoi şi a treia oară, cu zgomotul unei petarde. Dar între ultimele două suflări de nas, murmurase cu o voce înceată şi modestă:

— Două sute de cenţi!

Un lung freamăt traversă sala. Apoi, uralele americane răsunară de zăngăniră ferestrele.

Maiorul Donellan, învins, strivit, surprins, se lăsă să cadă lângă Dean Toodrink la fel de tulburat. La acest preţ mila pătrată, enorma sumă de opt sute paisprezece mii de dolari19 nu putea fi depăşită de creditul britanic.

— Două sute de cenţi! Repetă Andrew R. Gilmour.

— Două sute de cenţi! Strigă Flint.

— O dată! De două ori! Continuă evaluatorul. Nimeni nu oferă mai mult?

Maiorul Donellan, împins parcă de-o forţă necunoscută, se ridică din nou şi-i privi pe ceilalţi delegaţi. El reprezenta ultima speranţă pentru a opri ca proprietatea Polului Nord să nu scape Puterilor europene. Dar acest efort fu ultimul. Maiorul deschise gura, o închise la loc, şi Anglia, în persoana sa, se prăbuşi pe bancă.

— Adjudecat! Strigă Andrew Gilmour, lovind masa cu capul de fildeş al ciocănelului.

— Hip! Hip! Hip! Pentru Statele Unite! Urlau câştigătorii ce pariaseră pe America.

Într-o clipă, vestea despre achiziţie se răspândi în cartierele din Baltimore, apoi, prin firele aeriene, pe suprafaţa întregii Confederaţii, apoi prin cablurile submarine, irupse în Lumea Veche.

North Polar Practical Association, prin intermediul omului său de paie, William S. Forster, devenise proprietara domeniului arctic, mărginit de paralela optzeci şi patru.

Şi a doua zi, când William S. Forster se duse să facă declaraţia de punere în posesie, numele pe care-l dădu fu Impey Barbicane, în care reprezenta compania mai sus menţionata sub numele: Barbicane and Co.

IV – ÎN CARE APAR VECHI CUNOŞTINŢE ALE TINERILOR NOŞTRI CITITORI.

Barbicane and Co! Preşedintele unui cerc de artilerişti! De fapt, ce amestec aveau artileriştii în acest gen de poveste? Vom vedea.

Este oare necesar să-i prezentăm oficial pe Impey Barbicane, preşedintele Gun-Club-ului din Baltimore, pe căpitanul Nicholl, pe J. T. Maston, şi pe Tom Hunter cel cu picior de lemn, şi pe fercheşul Bilsby, şi pe colonelul Bloomberry, şi pe ceilalţi colegi ai lor? Nu! Dacă aceste personaje bizare au vreo douăzeci de ani în plus de când atenţia lumii întregi a fost atrasă asupra lor, ei au rămas aceiaşi oameni cu corpul la fel de schilodit, dar la fel de gălăgioşi, la fel de îndrăzneţi, „la fel de înflăcăraţi” când era vorba să se lanseze în vreo nouă aventură extraordinară. Timpul nu-şi pusese amprenta asupra acestei legiuni de artilerişti la pensie. Îi respectase, aşa cum respecta tunurile scoase din uz, ce mobilează muzeele vechilor arsenale.

Dacă Gun-Club-ul număra la înfiinţare o mie opt sute treizeci şi trei de membri, este vorba despre persoane şi nu de membre, ca braţe sau picioare, de care majoritatea

dintre ei duceau lipsă, dacă treizeci de mii cinci sute şaptezeci şi cinci de corespondenţi erau mândri de legătura ce-i unea de acest club, aceste cifre nu se micşoraseră. Ba dimpotrivă. Şi, datorită uimitoarei tentative pe care-o făcuseră pentru a stabili o comunicare directă între Pământ şi Lună, celebritatea clubului crescuse enorm.

Nu am uitat ce răsunet a avut acea memorabilă experienţă pe care se cade s-o rezumăm pe scurt.

La câţiva ani după Războiul de Secesiune, câţiva membri ai Gun-Club-ului, plictisiţi de lipsa de activitate, îşi propuseseră să lanseze o ghiulea până la Lună cu ajutorul unui Columbiad20 uriaş.

Un tun lung de nouă sute de picioare21, cu un diametru de nouă picioare între ghinturi, fusese construit la City-Moon, pe solul peninsulei Florida, apoi încărcat cu patru sute de mii de livre22 de fulmicoton. Lansat de acest tun, un obuz cilindro-conic din aluminiu îşi luase zborul către astrul nopţii, sub presiunea a şase miliarde de litri de gaz. După ce a făcut înconjurul Lunii, din cauza unei devieri a traiectoriei sale, s-a întors pe Pământ pentru a se prăbuşi în Oceanul Pacific, la latitudinea nordică de 27°7' şi longitudinea vestică de 41°37'. Fregata Susquehanna, aparţinând Marinei federale, îl pescuise la suprafaţa oceanului, spre marele noroc al pasagerilor din obuz.

Pasageri, într-adevăr! Doi membri ai Gun-Club-ului, preşedintele acestuia, Impey Barbicane, şi căpitanul Nicholl, însoţiţi de un francez, foarte cunoscut datorită curajului său temerar, luaseră loc în acel vagon-proiectil. Toţi trei reveniseră sănătoşi din acea călătorie. Dar, dacă cei doi americani erau încă aici, gata să-şi rişte vieţile în vreo nouă aventură, francezul Michel Ardan nu mai era.

Întors în Europa, se îmbogăţise, se pare, ceea ce nu a surprins pe nimeni, şi acum îşi „planta varză”, aşa cum spun francezii, o mânca, ba chiar o digera, dacă ar fi să-i credem pe cei mai bine informaţi jurnalişti.

După această aventură neprevăzută, Impey Barbicane şi Nicholl trăiseră relativ liniştiţi de pe urma activităţii lor. Mereu dornici să înfăptuiască lucruri grandioase, visau la alte aventuri de acest gen. Banii nu le lipseau. Le rămăseseră de pe urma ultimei afaceri două sute de mii de dolari, din cele cinci milioane şi jumătate pe care-i adunaseră prin subscripţie publică, deschisă în Lumea Nouă şi în Lumea Veche. În afară de asta, doar faptul că se arătau de-a lungul Statelor Unite în proiectilul lor de aluminiu, ca nişte vieţuitoare ciudate în cuşcă, le adusese frumoase sume de bani şi culeseseră toată gloria pe care şi-ar dori-o cea mai ambiţioasă fiinţă umană.

Impey Barbicane şi căpitanul Nicholl ar fi putut deci să stea liniştiţi, dacă plictiseala nu şi-ar fi spus cuvântul. Şi, pentru a ieşi din letargie, fără îndoială, cumpăraseră aceste terenuri arctice.

Totuşi, să nu uităm că, dacă această achiziţie putuse fi făcută la preţul de opt sute de mii de dolari şi mai mult, acest lucru se datora doamnei Evangeline Scorbitt care contribuise cu suma ce lipsea. Datorită acestei femei generoase, Europa a fost învinsă de America.

Iată în ce consta această generozitate:

Dacă, de la întoarcerea lor, preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl se bucurau de-o extraordinară celebritate, acest lucru se datora unei persoane ce-şi avea meritul său.

Bănuiţi, desigur, că este vorba de J. T. Maston, înflăcăratul secretar al Gun-Club-ului. Oare nu acestui îndemânatic calculator îi datorăm formulele matematice ce permiseseră să se încerce marea experienţă citată mai sus? Dacă nu-şi însoţise cei doi colegi în călătoria lor extraterestră, nu din cauza fricii nu o făcuse, fir-ar să fie de ghiulea! Dar, domnul artilerist, ciung de mâna dreaptă, avea un craniu de gutapercă din cauza unuia din acele accidente prea obişnuite în timpul războiului. Şi, într-adevăr, dacă l-ar fi arătat locuitorilor Selenei, ce idee şi-ar fi făcut aceştia

despre locuitorii Terrei? La urma urmei, Luna nu este decât umilul ei satelit!

Spre regretul lui, J. T. Maston se resemnase să nu plece. Totuşi, nu trândăvi. După ce construi un imens telescop, ce fu înălţat pe vârful Long's Peak, unul dintre vârfurile cele mai înalte ale Munţilor Stâncoşi, s-a dus şi el acolo. Apoi, în momentul în care proiectilul fu semnalat descriind pe cer traiectoria-i maiestuoasă, nu-şi mai părăsi postul de observaţie. Acolo, în faţa ocularului gigantului instrument, îşi încredinţase misiunea de a-şi urmări prietenii, al căror vehicul aerian zbura prin spaţiul ceresc.

Îndrăzneţii călători păreau pierduţi pentru totdeauna pentru Pământ. Într-adevăr, te puteai teme că proiectilul, menţinut pe-o nouă orbită datorită atracţiei Lunii, să fie nevoit să graviteze la infinit în jurul astrului nopţii, ca un satelit. Dar nu! O deviaţie, pe care am putea-o numi providenţială, modificase direcţia proiectilului. După ce făcuse înconjurul Lunii, în loc s-o atingă, antrenat într-o cădere progresiv accelerată, revenise spre sferoidul nostru cu o viteză de cincizeci şi şapte de mii şase sute de leghe pe oră, în momentul în care se scufunda în adâncurile Oceanului Pacific.

Din fericire, masele lichide ale oceanului amortizaseră căderea, ce fusese observată de fregata americană Susquehanna. Imediat ştirea fusese transmisă lui J. T. Maston. Secretarul Gun-Club-ului revenise în grabă de la observatorul de pe Long's Peak, pentru a ajuta la operaţiile de salvare. Se făcuseră sondaje în locul unde se scufundase proiectilul, şi devotatul J. T. Maston nu ezitase să îmbrace costumul de scafandru pentru a-şi găsi prietenii.

În realitate, nu ar fi fost nevoie de atâta efort. Proiectilul de aluminiu, deplasând o cantitate de apă superioară greutăţii lui, se ridicase la suprafaţă, după superbul plonjon. Şi, în aceste condiţii, preşedintele Barbicane, căpitanul Nicholl şi Michel Ardan fuseseră găsiţi la

suprafaţa oceanului, jucând domino în închisoarea lor plutitoare.

Desigur, J. T. Maston nu era un tip frumos, cu craniul său artificial şi cu antebraţul drept înmănuşat cu un cârlig metalic. Nici tânăr nu era, având cincizeci şi opt de ani bătuţi pe muchie, în momentul în care începe această poveste. Dar originalitatea caracterului său, strălucirea inteligenţei sale, focul ce-i lumina privirea, pasiunea ce-o punea în tot ce întreprindea făcuseră din el tipul ideal în ochii doamnei Evangeline Scorbitt. Creierul său, cu grijă înmagazinat sub calota de gutapercă, era intact şi trecea încă, pe drept cuvânt, drept unul dintre cei mai remarcabili calculatori din epoca sa.

Or, doamnei Evangeline Scorbitt, cu toate că cel mai mic calcul ii producea migrene, îi plăceau matematicienii, chiar dacă nu-i plăcea matematica. Îi considera nişte fiinţe superioare, dintr-o speţă deosebită. Gândiţi-vă! Capete în care x-urile se hâţâne ca nucile într-un sac, creiere ce se joacă cu semnele algebrice, mâini ce jonglează cu integralele triple, asemeni unui echilibrist cu paharele şi sticlele sale, inteligenţe care înţeleg formule ca aceasta: Ö (xyz) dxdydz!

Da! Aceşti savanţi i se păreau demni de toată admiraţia şi cei mai potriviţi pentru ca o femeie să se simtă atrasă de ei proporţional cu masa şi invers proporţional cu pătratul distanţei. J. T. Maston era destul de corpolent pentru a exercita asupra sa o atracţie irezistibilă şi, în ceea ce priveşte distanţa, aceasta va fi absolut nulă, dacă vreodată vor putea aparţine unul celuilalt.

Acest lucru, trebuie să-l spunem, îl neliniştea pe secretarul Gun-Club-ului, care nu căutase niciodată bucuria unor minuni atât de strânse. De altfel, doamna Evangeline Scorbitt nu mai era aşa de tânără la cei patruzeci şi cinci de ani ai săi, cu părul lipit de tâmple, ca o stofă vopsită şi revopsită, cu gura mobilată cu dinţi prea lungi din care nu-şi pierduse niciunul, cu talia fără formă, cu mers dizgraţios.

Pe scurt avea aparenţa unei fete bătrâne, cu toate că fusese căsătorită, doar câţiva ani, este adevărat. Dar era o persoană încântătoare, căruia nu i-ar fi lipsit nimic din bucuriile terestre, dacă ar fi putut să se anunţe în saloanele din Baltimore drept doamna J. T. Maston.

Averea acestei văduve era considerabilă. Nu că ar fi fost bogată precum Gould, Mackay, Vanderbilt, Gordon Bennett, a căror avere depăşeşte miliardul şi care ar putea să-i dea de pomană unui Rothschild! Nu că ar fi posedat trei sute de milioane ca doamna Moses Carper, două sute de milioane ca doamna Stewart, optzeci de milioane ca doamna Crocker, trei văduve, trebuie să menţionăm acest lucru! Nici că era bogată ca doamna Hammersley, doamna Helly Green, doamna Maffitt, doamna Marshall, doamna Para Stevens, doamna Mintury şi alte câteva! Totuşi, ar fi avut dreptul să participe la acel memorabil festin de la Hotelul de pe Fifth Avenue, din New York, unde nu erau admişi decât invitaţi de cinci ori milionari. În realitate, doamna Evangeline Scorbitt dispunea de patru milioane bune de dolari, respectiv douăzeci de milioane de franci, pe care-i moştenise de la John P. Scorbitt, îmbogăţit făcând comerţ cu articole de modă şi cu carne de porc sărată. Ei bine, această avere, generoasa văduva ar fi fost bucuroasă s-o întrebuinţeze în profitul lui J. T. Maston, căruia i-ar fi adus o comoară de tandreţe mult mai inepuizabilă.

Şi, aşteptând ca acest lucru să se întâmple, la cererea lui J. T. Maston, doamna Evangeline Scorbitt consimţise de bunăvoie să pună câteva mii de dolari în afacerea lui North Polar Practical Association, fără măcar să ştie despre ce era vorba.

Este adevărat că prezenţa lui J. T. Maston era o chezăşie că întreprinderea nu putea să fie decât grandioasă, sublimă, supraomenească. Trecutul secretarului Gun-Club-ului era o garanţie pentru viitor.

Vă imaginaţi că, după adjudecare, când se făcuse înscrierea titlului de proprietate şi ea află cum Consiliul de

administraţie al noii Societăţi urma să fie prezidat de preşedintele Gun-Club-ului sub firma Barbicane and Co., încrederea ei deveni totală. Din moment ce J. T. Maston făcea parte din acel „and Co.”, oare nu trebuia să se felicite că era cea mai puternică acţionară?

Astfel, doamna Evangeline Scorbitt devenise proprietara celei mai mari părţi din acele regiuni borale mărginite de paralela 84°. Nici mai mult, nici mai puţin! Dar ce va face ea cu acea parte, sau mai degrabă, cum pretindea Societatea să scoată un profit din acel domeniu inaccesibil?

Aceasta era problema, şi, dacă din punct de vedere al întrebărilor băneşti, aceasta o interesa în mod special pe doamna Evangeline Scorbitt, ea interesa lumea întreagă din cauza curiozităţii fireşti.

Această femeie admirabilă încercase să-l descoasă pe J. T. Maston, foarte discret de altfel, înainte de-a investi în această afacere. Dar J. T. Maston fusese cât se poate de zgârcit cu dezvăluirile. Doamna Evangeline Scorbitt urma să afle în curând despre ce era vorba, dar nu înainte ca universul să fie uimit de scopul urmărit de noua Societate!

Fără îndoială, în mintea sa era vorba despre o întreprindere care, cum spunea Jean-Jacques Rousseau, „nu a avut nici un exemplu şi nu va avea imitări”, o operă destinată să depăşească tentativa făcută de membrii Gun-Club-ului pentru a intra în comunicare directă cu satelitul terestru.

Când insista, J. T. Maston, apăsându-şi cârligul pe buzele pe jumătate închise, se mărginea să spună:

— Dragă doamnă Scorbitt, aveţi încredere!

Şi dacă doamna Evangeline Scorbitt avusese încredere „înainte”, ce inerentă bucurie va simţi „după”, când înflăcăratul secretar îi va atribui triumful Statelor Unite ale Americii şi înfrângerea Europei nordice.

— Dar, nu pot, în sfârşit, să aflu acum? Întrebă ea, surâzând eminentului calculator.

— Veţi afla în curând! Îi răspunse J. T. Maston, scuturându-i cu putere mâna coasociatei sale, aşa cum fac americanii.

Această scuturare avu drept efect calmarea nerăbdării doamnei Evangeline Scorbitt.

Câteva zile mai târziu, Lumea Nouă şi cea Veche fură la rândul lor tulburate, fără a mai vorbi despre şocul ce le aştepta în viitor când vor cunoaşte proiectul cu totul absurd, pentru realizarea căruia North Polar Practical Association urma să facă apel la subscripţia publică.

De fapt, dacă Societatea achiziţionase această porţiune din regiunile circumpolare, o făcuse în scopul exploatării… zăcămintelor de cărbune ale Polului Nord!

V – ŞI, ÎN PRIMUL RÂND, PUTEM ADMITE CĂ EXISTĂ ZĂCĂMINTE DE CĂRBUNE ÎN APROPIEREA POLULUI NORD?

Aceasta fu prima întrebare pe care şi-o puseră oamenii ce aveau puţină logică.

— De ce-ar exista zăcăminte de cărbuni în jurul Polului Nord? Se întrebau unii.

— De ce să nu existe? Răspundeau alţii.

După cum se ştie, straturile de cărbuni, care sunt răspândite în numeroase locuri de pe suprafaţa globului, abundă în diverse regiuni ale Europei. Cele două Americi posedă cantităţi considerabile şi probabil că Statele Unite sunt cele mai bogate. Aceste zăcăminte nu lipsesc nici în Anglia, nici în Asia, nici în Oceania.

Pe măsură ce explorarea teritoriilor globului avansează, se descoperă astfel de zăcăminte în toate straturile geologice, antracitul în terenurile cele mai vechi, huila în terenurile carbonifere superioare, lignitul în terenurile secundare şi terţiare. Combustibilul mineral nu va lipsi pe o perioadă ce se cifrează la sute de ani.

Şi totuşi, extracţia cărbunelui, din care doar Anglia singură produce o sută şaizeci de milioane de tone, este, anual, de patru sute de milioane de tone în întreaga lume. Consumul creşte datorită nevoilor tot mai mari în industrie.

Chiar dacă electricitatea va înlocui aburul ca forţă motrice, cantitatea de cărbune necesară pentru producerea acestor forţe rămâne aceeaşi. Stomacul industrial nu trăieşte decât cu cărbune, nu mănâncă altceva. Industria este un animal „carbonivor”, trebuie bine hrănit.

Şi apoi, acest cărbune nu este doar un combustibil, ci este şi substanţa telurică din care ştiinţa obţine cele mai multe produse şi subproduse pentru diverse utilizări. Transformările pe care le suferă în creuzetele din laboratoare îi permit să vopsească, să îndulcească, să aromatizeze, să vaporizeze, să purifice, să încălzească, să lumineze, să împodobească, producând diamante. Este la fel de folositor ca fierul, ba chiar mai util.

Din fericire, nu trebuie să ne temem că acest metal, fierul, se va epuiza vreodată, întrucât constituie chiar compoziţia globului nostru terestru. În realitate, Pământul trebuie considerat ca o masă de fier mai mult sau mai puţin combinată cu carbon în stare de fluiditate, din cauza temperaturii foarte ridicate, acoperită cu silicaţi lichizi, un fel de zgură incandescentă deasupra căreia plutesc rocile solide şi apa. Celelalte metale, la fel ca apa şi piatra, nu intră decât într-o proporţie extrem de redusă în compoziţia sferoidului nostru!

Dar dacă consumul de fier este asigurat până la sfârşitul veacurilor, cel de cărbune nu este. Ba chiar deloc! Oamenii cu experienţă ce se preocupă de viitorul îndepărtat, de peste sute de ani, trebuie să caute zăcămintele de cărbune peste tot unde natura prevăzătoare le-a format în epocile geologice.

— Perfect! Răspundeau opozanţii.

Şi în Statele Unite, ca peste tot, există oameni cărora, din invidie sau ură, le place să denigreze, ca să nu mai vorbim şi despre cei care contrazic din plăcerea de-a contrazice.

— Perfect! Spun opozanţii. Dar de ce să existe cărbune la Polul Nord?

— De ce? Răspundeau partizanii preşedintelui Barbicane. Pentru că, după toate aparenţele, în epoca formaţiunilor geologice, volumul soarelui era atât de mare, încât, conform teoriei domnului Blandet, diferenţa de temperatură a Ecuatorului şi a polilor era foarte mică. Pe atunci, imense păduri acopereau regiunile septentrionale ale globului, cu mult înainte de apariţia omului, când planeta noastră era supusă acţiunii permanente a căldurii şi a umidităţii.

Această teorie era prezentată în zeci de articole, unele hazlii, altele ştiinţifice, de revistele, ziarele, revistele periodice ilustrate aflate în slujba Societăţii. Aşadar, aceste păduri, îngropate în timpul enormelor convulsii ce-au zguduit globul înainte de forma definitivă de astăzi, se transformaseră desigur în zăcăminte de cărbune, sub acţiunea timpului, a apelor şi a căldurii intense. Ipoteza conform căreia domeniul polar ar fi bogat în zăcăminte de cărbuni, gata să se deschidă sub târnăcopul minerului, este cât se poate de acceptabilă.

Mai mult, existau fapte incontestabile care întăreau această teorie. Oamenii practici, care nu vor să se bazeze pe simple probabilităţi, nu pun la îndoială aceste fapte de natură să permită autorizarea căutării diferitelor varietăţi de cărbune în regiunile boreale.

Exact despre acest lucru discutau, câteva zile mai târziu, maiorul Donellan şi secretarul său, într-un colţ întunecat al tavernei Two Friends.

— Eh, spunea Dean Toodrink, oare acest Barbicane, pe care aş vrea să-l văd spânzurat într-o zi, o fi având dreptate?

— Este posibil, răspunse maiorul Donellan, şi chiar aş adăuga că este sigur.

— Dar, atunci, poţi câştiga averi exploatând regiunile polare!

— Desigur! Răspunse maiorul. Dacă America de Nord posedă vaste zăcăminte de combustibil mineral, dacă tot timpul se descoperă altele noi, desigur că rămân multe de

descoperit, domnule Toodrink. Regiunile arctice par să fie o anexă a acestui continent american. Asemănătoare din punct de vedere al formării şi al aspectului. În mod special, Groenlanda este o prelungire a Lumii Noi şi este sigur că Groenlanda ţine de America…

— Aşa cum un cap de cal, a cărui formă o are această insulă, ţine de trupul animalului, spuse secretarul maiorului Donellan.

— Mai adaug, reluă acesta, că atunci când a explorat teritoriile groenlandeze, profesorul Nordenskiöld a recunoscut formaţiuni sedimentare, constituite din gresie şi şisturi, cu intercalări de lignit, ce conţin o cantitate considerabilă de plante fosile. Numai în districtul Diskö, danezul Stöenstrup a recunoscut şaptezeci şi unu de astfel de zăcăminte, unde abundă urmele vegetale, indiscutabil vestigii ale acelei puternice vegetaţii dense care exista în trecut în jurul axei polare.

— Dar mai sus? Întrebă Dean Toodrink.

— Mai sus sau mai departe, în direcţia nordului, îi răspunse maiorul, prezenţa huilei s-a manifestat efectiv şi se pare că trebuie doar să te apleci pentru a o culege. Dacă acest cărbune este atât de răspândit la suprafaţa acestor regiuni, nu se poate, prin urmare, trage concluzia aproape cu certitudine că zăcămintele se afundă până în adâncurile crustei terestre?

Avea dreptate maiorul Donellan. Deoarece cunoştea foarte bine formaţiunile geologice ale Polului boreal, acest lucru îl făcea să fie cel mai nervos dintre toţi englezii în această ocazie. Şi poate ar fi perorat la nesfârşit despre acest lucru, dacă nu şi-ar fi dat seama că obişnuiţii tavernei încercau să tragă cu urechea la ce spunea. Considerară deci că este mai prudent să fie mai rezervaţi, după ce sus-numitul Toodrink făcu această ultimă observaţie.

— Nu vă surprinde un lucru, maior Donellan?

— Care?

— Că în această afacere, în care te-ai fi aşteptat să fie ingineri sau cel puţin navigatori, deoarece este vorba despre Pol şi despre zăcăminte de cărbune, sunt, dimpotrivă, artilerişti cei care o conduc?

— Într-adevăr, răspunse maiorul, este surprinzător!

În fiecare dimineaţă, ziarele reveneau asupra acestor zăcăminte de cărbune. „Zăcăminte? Care zăcăminte?” întreba Pall Mall Gazette, în articole furibunde, inspirate de marele comerţ britanic, care tuna şi fulgera împotriva lui North Polar Practical Association.

„Care?” răspundeau redactorii de la Daily News din Charleston, partizani îndârjiţi ai preşedintelui Barbicane. „Mai întâi, cele ce-au fost recunoscute de căpitanul Nares, între 1875-1876, la limita longitudinii de 82°, în acelaşi timp cu straturile ce indică existenţa unei flore miocene, bogate în plopi, fagi, călini, aluni şi conifere.” „Şi, între 1881-1884,” adăuga cronicarul ştiinţific al ziarului New York Witness, „în timpul expediţiei locotenentului Greely în Golful Lady Franklin, nu a fost oare descoperit un strat de cărbune de către naţionalii noştri, în apropierea fostului Conger, în golfuleţul Watercourse? Iar doctorul Pavy nu a susţinut, pe bună dreptate, că aceste regiuni nu sunt lipsite de depozite carbonifere, destinate de prevăzătoarea natură să combată într-o zi frigul din aceste regiuni pustii?”

Ne dăm seama că, atunci când fapte atât de edificatoare sunt citate sub autoritatea îndrăzneţilor exploratori americani, adversarii preşedintelui Barbicane nu mai ştiau ce să răspundă. Astfel încât partizanii întrebării „De ce-ar exista zăcăminte” începeau să se dea bătuţi în faţa partizanilor întrebării „De ce n-ar exista”! Da! Existau zăcăminte de cărbune şi, probabil, chiar foarte mari. Solul circumpolar conţinea cantităţi uriaşe din preţiosul combustibil, ascunse în măruntaiele acestor regiuni unde vegetaţia fusese altădată luxuriantă.

Dar, dacă eşuaseră în problema zăcămintelor de cărbune a căror existenţă nu mai era pusă la îndoială în regiunile

arctice, detractorii îşi luau revanşa examinând problema sub un alt aspect.

— Fie! Spuse într-o zi maiorul Donellan, cu ocazia unei discuţii ce-o provocă chiar în sala Gun-Club-ului şi interpelându-l pe preşedintele Barbicane ca de la om la om. Fie! Admit acest lucru, chiar îl afirm. Există zăcăminte de cărbune în regiunea achiziţionată de Societatea dumneavoastră! Dar să vă duceţi să le exploataţi?

— Exact aşa vom face, răspunse, liniştit Impey Barbicane.

— Veţi depăşi paralela 84°, dincolo de care nici un explorator nu a ajuns?

— O vom depăşi.

— Poate o să atingeţi chiar Polul!

— O să-l atingem.

Şi, auzindu-l pe preşedintele Gun-Club-ului răspunzând cu atâta sânge rece, cu atâta aplomb, afirmându-şi opinia sus şi tare, clar, cei mai îndârjiţi îşi vedeau convingerile cam zdruncinate. Se simţeau în prezenţa unui om ce nu-şi pierduse nimic din vechile calităţi, calm, rece, cu o judecată serioasă, taciturn, exact ca un cronometru, aventuros, dar având idei practice chiar şi în acţiunile sale cele mai îndrăzneţe.

Dacă maiorul Donellan avea o poftă nebună să-şi sugrume adversarul, îi poţi crede pe cei ce l-au cunoscut pe acest stimabil dar violent gentleman. Aş! Preşedintele Barbicane era solid şi din punct de vedere moral, şi fizic, „având un pescaj maxim”23, ca să întrebuinţăm o metaforă a lui Napoleon, şi, drept urmare, capabil să reziste, în pofida oricăror piedici. Duşmanii, rivalii, invidioşii o ştiau prea bine!

Totuşi, cum glumeţii nu pot fi împiedicaţi să răspândească glume proaste, iritarea contra noii Societăţi luă această formă. Preşedintelui Gun-Club-ului i se atribuiau cele mai bizare proiecte. Interveniră şi caricaturiştii, mai ales în Europa, şi în special în Regatul Unit, care nu-şi putuse uita

insuccesul în această bătălie unde dolarii învinseseră lirele sterline.

Oh! Acest yankeu afirmase că va atinge Polul boreal! Oh! Va pune piciorul acolo unde nici o fiinţă umană nu l-a pus încă! Oh! Va înfige steagul Statelor Unite pe singurul punct de pe globul terestru ce rămâne veşnic nemişcat, când toate celelalte se mişcă din cauza rotaţiei Pământului în jurul axei sale!

Şi atunci, caricaturiştii îşi dădură frâu liber!

În vitrinele principalelor librării şi în chioşcurile marilor oraşe ale Europei, ca şi în importantele cetăţi ale Confederaţiei, această ţară liberă prin excelenţă, apărură crochiuri şi desene arătându-l pe preşedintele Barbicane căutând mijloacele cele mai extravagante de a atinge Polul.

Într-unele, îndrăzneţul american, înconjurat şi ajutat de toţi membri Gun-Club-ului, cu târnăcopul în mână, săpa un tunel submarin prin masa gheţurilor scufundate, începând de la primele banchize până la latitudinea nordică de 90°, pentru a ajunge chiar în vârful axei terestre.

În altele, Impey Barbicane, însoţit de J. T. Maston, foarte asemănător, şi de căpitanul Nicholl, cobora dintr-un balon în acel loc atât de dorit şi, după o tentativă îngrozitoare, cu preţul a mii de pericole, toţi trei cucereau o bucată de cărbune… ce cântărea o jumătate de livră! Asta era tot ce conţinea faimosul zăcământ din regiunile circumpolare!

Într-un număr din ziarul englez Punch, era un crochiu al lui J. T. Maston, la fel de vizat de caricaturişti ca şi şeful său. După ce fusese înşfăcat de Polul magnetic, secretarul Gun-Club-ului era pentru totdeauna imobilizat la sol de cârligul său de metal.

Trebuie să menţionăm cu această ocazie că celebrul calculator avea un temperament prea iute pentru a lua în derâdere această glumă care-i ataca conformaţia trupului. Aşadar, se arătă foarte indignat, iar doamna Evangeline Scorbitt ne imaginăm că a fost prima care i-a împărtăşit această indignare îndreptăţită.

O altă caricatură, în Lanterne Magique din Bruxelles, îl reprezenta pe Impey Barbicane şi pe membrii Consiliului de administraţie al Societăţii acţionând în mijlocul flăcărilor, asemănători unor salamandre pe care focul nu le atingea. Pentru a topi gheţurile Oceanului Îngheţat de Nord, nu avuseseră ei oare ideea să răspândească pe suprafaţa lui o mare de alcool, apoi să-i dea foc, ceea ce-ar fi transformat bazinul polar într-un imens bol de punch?

Şi, speculând cuvântul punch, desenatorul belgian împinsese lipsa de respect până acolo încât îl reprezentase pe preşedintele Gun-Club-ului sub aspectul unei ridicole paiaţe.

Dar, dintre toate caricaturile, cea care obţinu cel mai mare succes a fost cea publicată de ziarul francez Charivari sub semnătura desenatorului Stop. În stomacul unei balene, mobilat confortabil şi capitonat, Impey Barbicane şi J. T. Maston, aşezaţi la o masă, jucau şah, aşteptând să ajungă într-un port. Asemeni lui Iona, preşedintele şi secretarul său nu ezitară să se lase înghiţiţi de un enorm mamifer marin şi, cu acest nou mod de locomoţie, după ce vor fi trecut pe sub banchize, sperau să atingă inaccesibilul Pol al globului.

De fapt, flegmaticului director al noii Societăţi puţin îi păsa de acest exces al creierului. Nu lua în seamă ce se spunea, nu-şi făcea sânge rău pentru cântecele, parodiile, caricaturile lor. Îşi vedea mai departe de treabă.

După hotărârea luată în consiliu, Societatea, acum stăpână definitivă a domeniului polar ce-i fusese concesionat de guvernul federal, făcuse apel la o subscripţie publică pentru suma de cincisprezece milioane de dolari. Acţiunile emise erau în valoare de o sută de dolari bucata şi trebuiau subscrise printr-un singur vărsământ.

Ei bine, creditul de care se bucura Societatea Barbicane and Co. era aşa de mare, încât cei ce doreau să subscrie dădură buzna. Dar trebuie să spunem că aceştia aparţineau în totalitate celor treizeci şi opt de state ale Confederaţiei.

— Cu atât mai bine! Strigară partizanii lui North Polar Practical Association. Afacerea va fi cu atât mai americană!

Pe scurt, „prestigiul” Societăţii Barbicane and Co. era atât de mare, iar cei ce făceau speculaţii la bursă credeau cu atâta îndârjire în realizarea promisiunilor sale industriale şi admiteau, fără să şovăie, existenţa zăcămintelor de cărbune ale Polului boreal şi posibilitatea de-a le exploata, încât capitalul subscris noii Societăţi se dovedi de trei ori mai mare.

Cei ce subscriseseră trebuiră deci să fie reduşi cu două treimi, şi, de la data de 16 decembrie, capitalul social fu definitiv constituit din suma de cincisprezece milioane de dolari. Adică de trei ori mai mult decât suma subscrisă în profitul Gun-Club-ului cu ocazia marii experienţe de trimitere a proiectilului de la Pământ la Lună.

VI – ÎN CARE ESTE ÎNTRERUPTĂ O CONVORBIRE TELEFONICĂ ÎNTRE DOAMNA SCORBITT ŞI J. T. MASTON.

Nu numai că preşedintele Barbicane afirmase că-şi va atinge scopul, şi acum capitalul de care dispunea îi permitea să şi-l atingă fără a se lovi de nici un obstacol, dar nu ar fi avut, desigur, îndrăzneala să apeleze la capitaluri, dacă n-ar fi fost convins de succes.

Polul Nord va fi, în sfârşit, cucerit de geniul îndrăzneţ al omului.

S-a dovedit că preşedintele Barbicane şi Consiliul său de administraţie aveau mijloacele să reuşească acolo unde atâţia alţii eşuaseră. Vor face ceea ce nu reuşiseră nici Franklin, nici Kane, nici De Long, nici Nares, nici Greely. Vor trece de paralela 84°, vor lua în stăpânire vastul teritoriu al globului pe care-l achiziţionaseră în urma ultimei licitaţii, vor adăuga la steagul american cea de-a treizeci şi noua stea al celui de-al treizeci şi nouălea stat anexat Confederaţiei americane.

— Farsori! Nu încetau să repete delegaţii europeni şi partizanii lor din Lumea Veche.

Totuşi, nimic nu era mai adevărat, şi mijlocul practic, logic, indiscutabil de-a cuceri Polul Nord, mijloc ce-am putea spune că era de-o simplitate copilărească, le fusese sugerat de J. T. Maston.

Acest creier, în care ideile se coceau într-o materie cerebrală în permanentă fierbere, produsese proiectul acestei măreţe opere geografice şi mijlocul de-a o duce la bun sfârşit.

Nu încetăm să repetăm că secretarul Gun-Club-ului era un calculator remarcabil, am spune chiar „emerit”, dacă acest cuvânt n-ar avea o semnificaţie diametral opusă celei pe care vulgul i-o dă. Pentru el, a rezolva problemele cele mai complicate ale ştiinţelor matematice era un joc. Nu-i păsa de dificultăţi fie ele în ştiinţa câtimilor valorice, care este algebra, sau în ştiinţa numerelor, care este aritmetica. Trebuia să-l vezi manipulând simbolurile, semnele convenţionale care formează notaţia algebrică, fie literele din alfabet pentru a reprezenta cantităţile sau mărimile, fie liniile împerecheate sau întretăiate ce indică raporturile ce pot fi stabilite între cantităţi şi operaţiile la care sunt supuse.

Oh! Coeficienţii, exponenţii, radicalii, indicii şi alte expresii adoptate în acest limbaj! Trebuie să vedeţi cum zboară aceste semne sub pana sa, sau mai degrabă sub creta care freamătă la capătul cârligului său de fier, căci îi plăcea să lucreze la tablă! Şi acolo, pe acea suprafaţă de zece metri pătraţi, de atât avea nevoie J. T. Maston, se lăsa pradă pasiunii sale de algebrist. În calculele sale nu întrebuinţa cifre mici, nu! Erau cifre fanteziste, gigantice, trasate cu o mână năvalnică. Cifrele 2 sau 3 se rotunjeau ca nişte cocoşei de hârtie, 7 semăna cu o spânzurătoare din care nu lipsea decât spânzuratul, 8 ca nişte ochelari enormi, 6 şi 9 aveau nişte cozi interminabile.

Şi literele cu ajutorul cărora îşi stabilea formulele, primele din alfabet, a, b, c, care-i serveau pentru a reprezenta cantităţile cunoscute sau date, şi ultimele x, y, z, de care se

servea pentru cantităţile necunoscute sau ce trebuiau determinate, erau îngroşate pentru a fi scoase în relief. Şi în special litera y care se contorsiona în zigzaguri fulgerătoare! Şi ce turnură aveau literele greceşti □, ë, ů, de care un Arhimede sau Euclid ar fi fost aşa de mândri!

Semnele, trasate cu o cretă de un alb pur, erau pur şi simplu minunate: + arăta clar că acest semn marchează adunarea a două cantităţi.

— Dacă era mai umil, făcea încă o impresie bună, x se înălţa ca o cruce a Sfântului Andrei. Cele două linii ale semnului = erau riguros de egale şi indicau, într-adevăr, că J. T. Maston făcea parte dintr-o ţară unde egalitatea nu era doar o simplă formulă, cel puţin între cei aparţinând rasei albe.

Aceeaşi factură grandioasă aveau şi semnele < >, >< având nişte proporţii extraordinare. Semnul √ ce indică rădăcina unui număr sau a unei cantităţi era triumful său şi, atunci când îl completa cu bara orizontală, aveai impresia că acest braţ indicator, ce depăşea limitele tablei negre, ameninţa lumea întreagă că va fi supusă ecuaţiilor sale furibunde!

Să nu credeţi însă că inteligenţa matematică a lui J. T. Maston se mărginea la orizontul algebrei elementare! Nu! Nici calculul diferenţial, nici calculul integral, nici calculul variaţiilor nu-i erau străine, şi faimosul semn al integralei, această literă, înfiorătoare în simplitatea ei, sumă a unei infinităţi de elemente infinit de mici, era trasat cu o mână sigură?!

La fel proceda şi cu semnul ∑, care reprezenta suma unui număr infinit de elemente finite, cu semnul ∞, cu ajutorul căruia matematicienii desemnează infinitul, şi toate simbolurile misterioase pe care le întrebuinţează această limbă de neînţeles pentru majoritatea muritorilor.

În sfârşit, acest om uimitor ar fi fost capabil să se ridice pe culmile cele mai înalte ale matematicilor superioare.

Iată cum era J. T. Maston! Iată de ce colegii săi puteau avea toată încrederea, atunci când rezolva cele mai abracadabrante calcule cerute de minţile lor îndrăzneţe! Iată ce a făcut ca Gun-Club-ul să-i încredinţeze proiectul unui proiectil care să fie lansat de pe Pământ pe Lună! În sfârşit, iată de ce doamna Evangeline Scorbitt, îmbătată de gloria sa, avea pentru el o admiraţie ce se asemăna cu dragostea.

De altfel, în cazul de faţă, adică a rezolvării problemei cuceririi Polului boreal, J. T. Maston nu avea de ce să se înalţe în regiunile sublime ale analizei. Pentru a permite noilor concesionari ai domeniului arctic să-l exploateze, secretarul Gun-Club-ului se afla doar în faţa unei probleme de mecanică ce trebuia rezolvată, problema complicată, fără îndoială, ce necesita formule ingenioase, poate chiar noi, dar din care va ieşi învingător.

Da! Te puteai bizui pe J. T. Maston, cu toate că orice greşeală ar fi adus după sine pierderea unor milioane. Niciodată, de la vârsta când mintea lui de copil se exersase cu primele noţiuni de aritmetică, nu făcuse nici o eroare, nici măcar de un micron24, atunci când calculele sale aveau drept obiect măsurarea unei lungimi. Dacă s-ar fi înşelat, chiar şi la calcularea celei de-a douăzecea zecimale, n-ar fi ezitat să-şi zboare craniul de gutapercă.

Era important să insistăm asupra acestei aptitudini atât de remarcabile a lui J. T. Maston. Am făcut-o! Acum este vorba de a-l arăta la lucru, şi, pentru asta, este nevoie să revenim cu câteva săptămâni în urmă.

Ne aflăm cam cu o lună înainte de publicarea Documentului adresat locuitorilor celor două Lumi. J. T. Maston îşi luase asupra lui sarcina de-a calcula elementele proiectului ale cărui consecinţe minunate le prezentase prietenilor săi.

De ani de zile, J. T. Maston locuia pe Franklin Street la numărul 179, una din străzile cele mai liniştite din Baltimore, departe de cartierul afacerilor, din care nu

înţelegea nimic, departe de zgomotul mulţimii, de care avea oroare.

Casa în care locuia, cunoscută sub numele de Balistic-Cottage, era modestă. Nu avea drept avere decât pensia de ofiţer de artilerie şi salariul pe care-l încasa pentru postul de secretar al Gun-Club-ului. Trăia singur, servit de negrul său Fire-Fire – Foc-Foc – poreclă demnă de valetul unui artilerist. Acest negru nu era un servitor, era un servant, un prim servant şi-şi servea stăpânul aşa cum şi-ar fi servit tunul.

J. T. Maston era un celibatar convins, având această convingere că celibatul este încă singura situaţie acceptabilă în această lume sublunară. Cunoştea proverbul slav: „O femeie trage mai puternic cu un fir de păr, decât patru boi la plug” şi nu avea încredere.

Şi totuşi, dacă locuia singur o făcea pentru că aşa dorea. Ştim că nu trebuia să facă decât un gest pentru a-şi schimba singurătatea într-o singurătate în doi şi mediocritatea averii sale într-o bogăţie de milioane. Nu putea să nu-şi dea seama: doamna Evangeline Scorbitt ar fi fost fericită dacă… Dar, până în prezent cel puţin, J. T. Maston n-ar fi fost fericit să… Şi se părea că aceste două fiinţe, atât de bine făcute una pentru cealaltă, cel puţin asta era părerea îndrăgostitei văduve, nu vor reuşi niciodată să realizeze această transformare.

Casa era foarte simplă. Un parter cu o verandă şi un etaj. Un salon şi o sufragerie mici, jos, cu bucătăria şi oficiul într-o construcţie anexă, dincolo de grădiniţă. Sus, dormitorul ce dădea spre stradă, cabinetul de lucru spre grădină, unde nu se auzea zgomotul străzii. Un buen retiro al savantului sau filosofului, între zidurile căruia se rezolvaseră atâtea calcule şi pentru care l-ar fi invidiat Newton, Laplace sau Cauchy.

Ce diferenţă între casa modestă şi palatul doamnei Evangeline Scorbitt, ridicat în bogatul cartier New Park, având balcoane pe faţadă şi fantezii sculpturale specifice

arhitecturii anglo-saxone, gotică şi renascentistă, cu saloanele bogat mobilate, cu holul măreţ, cu galeriile de tablouri, în care maeştrii francezi predominau, cu scara cu dublă spirală, cu numeroşi servitori, cu grajdurile, remizele, grădina cu pajişti, arbori înalţi, fântâni arteziene, un turn ce domina ansamblul clădirilor, în vârful căruia flutura steagul bleu şi auriu al familiei Scorbitt!

Trei mile! Da! Trei mari mile, cel puţin, separau palatul din New Park de Balistic-Cottage! Dar un fir de telefon special lega cele două locuinţe şi stabilea contactul între palat şi casa modestă. Dacă vorbitorii nu se puteau vedea, cel puţin să se audă! Ceea ce nu va mira pe nimeni era faptul că doamna Evangeline Scorbitt îl chema mai des pe J. T. Maston, decât J. T. Maston pe doamna Evangeline Scorbitt.

Atunci calculatorul îşi părăsea lucrul, nu fără a fi puţin agasat, primea un „bună ziua” amical, la care răspundea cu un mormăit căruia curentul electric, sperăm, îi îmblânzea intonaţiile prea puţin galante, şi revenea la problemele lui.

Era 3 octombrie, când, după o ultimă şi lungă şedinţă, J. T. Maston îşi luă rămas bun de la colegii săi pentru a se apuca de treabă. Sarcină dificilă, căci trebuia să calculeze procedeele mecanice ce vor face accesibil Polul Nord şi vor permite exploatarea zăcămintelor îngropate sub gheţuri.

J. T. Maston estimase că ar avea nevoie de vreo opt zile pentru a-şi termina calculele misterioase, într-adevăr complicate şi delicate, necesitând rezolvarea unor ecuaţii diverse, referitoare la mecanică, geometrie analitică în spaţiu, geometrie polară şi trigonometrie.

Pentru a se feri de orice întrerupere, se convenise ca secretarul Gun-Club-ului să se retragă în căsuţa lui şi să nu fie deranjat de nimeni. O imensă durere pentru văduva Evangeline Scorbitt, dar aceasta trebui să se resemneze. Aşa că, în acelaşi timp cu preşedintele Barbicane şi Tom Hunter, cel cu piciorul de lemn, venise şi ea, după-amiază, să-i facă o ultimă vizită lui J. T. Maston.

— Vei reuşi, dragă Maston! Spuse ea, în momentul când se despărţiră.

— Şi mai ales să nu faci vreo greşeală! Adăugă, surâzând, preşedintele Barbicane.

— O greşeală! El! Strigă doamna Evangeline Scorbitt.

— Nu mai mult decât a făcut Dumnezeu când a elaborat legile mecanicii celeste! Răspunse, modest secretarul Gun-Club-ului.

Apoi, după strângerile de mână ale unora, după câteva suspine ale alteia, urări de reuşită şi recomandări de-a nu se surmena din cauza lucrului excesiv, fiecare îşi luă rămas bun de la calculator. Uşa căsuţei Balistic-Cottage se închise, şi Fire-Fire primi ordin să nu o deschidă nimănui, nici chiar preşedintelui Statelor Unite ale Americii.

În primele două zile de recluziune, J. T. Maston reflectă doar cu capul, fără a pune mâna pe cretă, la problema ce i se dăduse. Reciti câteva lucrări referitoare la elemente, la Pământ, la masa lui, la densitatea, volumul, forma, mişcările de rotaţie pe axa sa şi de translaţie de-a lungul orbitei, elemente ce trebuiau să formeze baza calculelor sale.

Iată principalele date, pe care cititorul e bine să le cunoască.

Forma Terrei, un elipsoid de revoluţie, a cărui rază ecuatorială este de 6.377.398 de metri sau 1.594 de leghe, iar raza polară de 6.356.080 de metri sau 1.589 de leghe. Ca urmare a aplatizării sferoidului nostru la poli, între cele două raze este o diferenţă de 21.318 de metri, aproape 5 leghe.

Circumferinţa Pământului la Ecuator: 40.000 de kilometri, sau 10.000 de leghe.

Suprafaţa Pământului – evaluare aproximativă: 510 milioane de kilometri pătraţi.

Volumul Pământului: în jur de 1.000 de miliarde de kilometri cubi, adică cuburi având fiecare o mie de metri lungime, lăţime şi înălţime.

Densitatea Pământului: aproape de cinci ori mai mare decât cea a apei, adică puţin superioară densităţii feldspatului, aproape ca cea a iodului, adică o greutate medie de 5.480 de kilograme pe metru cub de pământ, dacă am cântări în bucăţi succesiv aduse la suprafaţa sa. Este numărul dedus de Cavendish cu ajutorul balanţei inventate şi construite de Mitchell, sau mai exact 5.670 de kilograme, potrivit rectificărilor aduse de Baily. Domnii Wilsing, Corm, Baille ş.a. au repetat de atunci aceste măsuri.

Durata de translaţie a Pământului în jurul Soarelui: 365 de zile şi un sfert, constituind anul solar sau mai exact 365 de zile, 6 ore, 9 minute, 10 secunde, 37 sutimi de secundă, ceea ce-i conferă sferoidului nostru o viteză de 30.400 de metri pe secundă sau 7 leghe şi 6 zecimi.

Drumul parcurs prin rotaţia Pământului în jurul axei sale aflate la suprafaţa lui de-a lungul Ecuatorului: 463 de metri pe secundă sau 417 leghe pe oră.

Iată acum care au fost unităţile de lungime, de forţă, de timp şi unghiulară, pe care le-a folosit J. T. Maston în calculele sale: metrul, kilogramul, secunda şi unghiul la centru care interceptează într-un cerc oarecare un arc egal cu raza.

Pe 5 octombrie, pe la ora cinci după-amiaza, trebuie să precizăm acest lucru atunci când este vorba de-o operă memorabilă ca cea a lui J. T. Maston, după îndelungă chibzuinţă, se puse pe scris. Şi, mai întâi, atacă problema de la bază, adică prin numărul care reprezintă circumferinţa Terrei la unghiul unuia dintre marile cercuri, adică la Ecuator.

Tabla neagră se afla acolo, într-un colţ al cabinetului de lucru, pe suportul său din lemn de stejar lustruit, luminată de una dintre ferestrele ce dădeau spre grădină. Bucăţile de cretă erau aliniate pe planşeta ce se afla în josul tablei. Buretele pentru şters se afla la îndemâna mâinii stângi a calculatorului. În ceea ce priveşte mâna sa dreaptă, sau mai

degrabă cârligul de fier, ea era rezervată pentru a desena figurile şi a scrie formulele şi cifrele.

La început, J. T. Maston desenă o circumferinţă ce reprezenta sferoidul terestru. La Ecuator, curbura globului fu marcată printr-o linie groasă, reprezentând partea anterioară a curbei, apoi printr-o linie punctată, indicând partea posterioară, în aşa fel încât să reprezinte proiecţia unei figuri sferice. Axa ce ieşea din cei doi poli era reprezentată de o linie perpendiculară pe planul Ecuatorului şi era marcată cu literele N şi S.

Apoi, în colţul drept al tablei a fost înscris un număr, ce reprezenta în metri circumferinţa Pământului: 40.000.000.

După asta, J. T. Maston începu seria calculelor.

Era aşa de ocupat, încât nici nu văzu că cerul se modificase după-amiază. De o oră se pregătea una din acele furtuni a cărei influenţă afectează organismul tuturor fiinţelor. Nori palizi, un fel de smocuri alburii, adunaţi pe un fond gri opac, treceau greoi pe deasupra oraşului. Tunete îndepărtate se repercutau în cavităţile seroase dintre Pământ şi spaţiul ceresc. Un fulger sau două brăzdau deja cerul, unde tensiunea electrică era deja foarte înaltă.

J. T. Maston, din ce în ce mai absorbit în calcule, nu vedea şi nu auzea nimic.

Deodată, o sonerie electrică tulbură cu vibraţiile ei stridente liniştea cabinetului de lucru.

— Ei bine, strigă J. T. Maston, când pisălogii nu vin pe uşă, vin pe linie telefonică! O excelentă invenţie pentru cei ce vor să stea liniştiţi! Am să am grijă să întrerup curentul cât timp voi lucra!

Şi se îndreptă spre receptor.

— Ce este? Întrebă.

— Aş vrea să-ţi vorbesc câteva minute! Îi răspunse o voce feminină.

— Cine este acolo?

— Nu m-ai recunoscut, domnule Maston? Sunt eu… doamna Scorbitt.

— Doamna Scorbitt! Nu mă lasă nici un moment liniştit!

Dar aceste cuvinte puţin politicoase pentru amabila văduvă fură pronunţate cu prudenţă, la distanţă, în aşa fel încât să nu se audă în aparat.

Apoi, J. T. Maston, înţelegând că nu putea refuza să răspundă măcar printr-o frază politicoasă, continuă:

— Oh! Dumneavoastră doamnă Scorbitt?

— Eu, dragă domnule Maston!

— Şi ce doreşte doamna Scorbitt?

— Să te previn că o furtună violentă se va abate asupra oraşului!

— Ei bine, nu o pot împiedica…

— Nu, doar ţi-am telefonat pentru a te întreba dacă ai avut grijă să-ţi închizi bine ferestrele…

De-abia îşi termină fraza doamna Evangeline Scorbitt, că un tunet teribil umplu încăperea. Aveai impresia că o imensă bucată de mătase se sfâşia pe-o lungime infinită. Fulgerul căzuse în vecinătatea lui Balistic-Cottage, şi fluidul, condus de firul telefonului, invada cabinetul de lucru al calculatorului cu o brutalitate electrică.

J. T. Maston, care era aplecat asupra plăcii receptorului, primi cea mai frumoasă palmă voltaică ce fusese vreodată aplicată pe obrazul unui savant. Apoi, scânteia se scurse prin cârligul de fier, şi fu răsturnat ca o simplă figurină de carton. În acelaşi timp, tabla pe care-o lovi în cădere zbură într-un colţ al camerei. În fine, fulgerul ieşi printr-o găurică invizibilă a unei ferestre, ajunse la un burlan şi se scurse în pământ.

Năucit – alţii ar fi fost năuciţi pentru mai puţin – J. T. Maston se ridică şi-şi frecă diferitele părţi ale corpului, asigurându-se că nu este rănit. După aceea, nepierzându-şi sângele rece, aşa cum se cuvenea unui vechi ochitor de Columbiad, puse totul în ordine în cameră, ridică suportul de lemn, aşează pe el tabla neagră, culese bucăţelele de cretă ce se răspândiseră pe covor şi-şi reluă calculele atât de brusc întrerupte.

Dar îşi dădu seama că, prin cădere, o parte din cifrele înscrise pe tabla neagră, la dreapta, şi care reprezentau circumferinţa terestră a Ecuatorului în metri, se şterse în mare parte. Începu s-o refacă, exact când soneria telefonului se auzi din nou.

— Iarăşi! Strigă J. T. Maston. Şi luă din nou receptorul.

— Cine-i acolo? Întrebă el.

— Doamna Scorbitt.

— Şi ce doreşte doamna Scorbitt?

— Fulgerul acela teribil nu a căzut oare pe Balistic-Cottage?

Apoi, scânteia se scurse prin cârligul de fier, şi fu răsturnat ca o simplă figurină de carton.

— Ba cred că da!

— Oh! Dumnezeule… Fulgerul…

— Fii liniştită, doamnă Scorbitt!

— Nu ai păţit nimic, domnule Maston?

— Nu.

— Sigur nu ai fost atins?

— Nu sunt atins decât de prietenia ce mi-o arăţi, crezu că trebuie să răspundă galant J. T. Maston.

— Bună seara, dragă domnule Maston!

— Bună seara, dragă doamnă Scorbitt.

Şi adăugă, întorcându-se la calculele sale:

— La naiba cu ea, cu această admirabilă femeie! Dacă nu m-ar fi chemat la telefon, nu m-aş fi expus riscului de a fi trăsnit!

De data asta, gata! J. T. Maston nu trebuie să fie deranjat în timpul lucrului. De altfel, pentru a-şi asigura liniştea necesară calculelor, îşi întrerupse linia electrică.

Luând ca bază numărul ce-l scrisese, îşi elaboră formulele, apoi, în sfârşit, formula definitivă, pe care-o înscrise la stânga tablei, după ce şterse toate cifrele din care o dedusese.

Apoi, se lansă într-o interminabilă serie de semne algebrice.

Opt zile mai târziu, pe 11 octombrie, acest superb calcul de mecanică era rezolvat, şi secretarul Gun-Club-ului aduse triumfal colegilor soluţia problemei pe care-o aşteptau cu o nerăbdare de înţeles.

Mijlocul practic de-a ajunge la Polul Nord pentru a-i exploata zăcămintele de cărbuni era stabilit matematic. Prin urmare, luă naştere o Societate, sub denumire de North Polar Practical Association, căreia guvernul de la Washington îi acorda concesiunea domeniului arctic în cazul în care licitaţia o va face proprietara lui.

Ştim cum licitaţia a fost câştigată de Statele Unite ale Americii şi cum noua Societate a apelat la sprijinul capitaliştilor din cele două lumi.

VII – ÎN CARE PREŞEDINTELE BARBICANE NU SPUNE MAI MULT DECÂT TREBUIE SĂ SPUNĂ.

Pe 22 decembrie, acţionarii societăţii Barbicane and Co. fură convocaţi la o adunare generală. Este de la sine înţeles că saloanele Gun-Club-ului din Union Square fuseseră alese pentru adunare. Şi, într-adevăr, scuarul de-abia reuşise să primească mulţimea acţionarilor. Dar era imposibil să ţii un miting în aer liber, la acea dată, într-una din pieţele din Baltimore, când mercurul termometrului scăzuse la zece grade sub zero.

De obicei, vastul hol al Gun-Club-ului, pe care probabil că nu l-aţi uitat, era împodobit cu tot felul de materiale de război ce aparţineau nobilei profesii a membrilor săi. Ai fi putut crede că este un adevărat muzeu al artileriei. Chiar şi mobilele, scaune şi mese, fotolii şi canapele îţi evocau, prin formele lor bizare, aceste maşinării distrugătoare ce trimiseseră într-o lume mai bună atâţia oameni de treabă, a căror dorinţă secretă fusese de-a muri de bătrâneţe.

Ei bine, în acea zi au trebuit să reamenajeze sala. Nu era o adunare războinică, ci una industrială şi pacifistă pe care Impey Barbicane urma s-o prezideze. Deci se făcu loc numeroşilor acţionari ce sosiseră din toate colţurile Statelor Unite. În hol, ca şi în saloanele alăturate, aceştia se

împingeau, se striveau, se sufocau, fără a mai pomeni de imensa coadă ce se întindea până în Union Square.

Bineînţeles că membrii Gun-Club-ului, primii acţionari ai noii Societăţi, ocupau locuri în apropierea biroului. Printre ei se zăreau, mai triumfători ca niciodată, colonelul Bloomsberry, Tom Hunter, cel cu piciorul de lemn, şi colegul lui, fercheşul Bilsby.

Un fotoliu confortabil fusese rezervat, cu galanterie, doamnei Evangeline Scorbitt, ce-ar fi avut dreptul, în calitate de principală proprietară a domeniului arctic, să stea alături de preşedintele Barbicane. Numeroase femei, de altfel, aparţinând tuturor claselor sociale, ornau cu pălăriile lor împodobite cu buchete de flori, cu pene extravagante, cu funde multicolore, mulţimea zgomotoasă care se înghesuia sub cupola transparentă a holului.

De fapt, majoritatea acţionarilor prezenţi la această adunare puteau fi consideraţi nu numai nişte partizani, ci nişte prieteni personali ai membrilor Consiliului de administraţie.

O remarcă, totuşi! Delegaţii europeni, suedezi, olandezi, englezi, olandezi şi ruşi ocupau locuri speciale şi, dacă asistau la această adunare, o făceau pentru că fiecare dintre ei subscrisese numărul de acţiuni necesare ce le dădea dreptul la un vot deliberativ. După ce se uniseră pentru a licita, nu erau mai puţin uniţi acum pentru a-şi bate joc de cumpărători. Vă daţi seama cât erau de curioşi să afle ce avea de comunicat preşedintele Barbicane. Această comunicare, erau siguri, va lămuri care erau mijloacele pentru a atinge Polul boreal. Nu era oare o dificultate, chiar mai mare decât însăşi exploatarea zăcămintelor? Dacă urmau să se aducă obiecţii, Eric Baldenak, Boris Karcov, Jacques Jansen, Jan Harald nu se vor sfii să ceară cuvântul. Maiorul Donellan, aţâţat de Dean Toodrink, era hotărât să-l urmărească pe rivalul său Impey Barbicane până-n pânzele albe.

Era opt seara. Holul, saloanele, curtea Gun-Club-ului străluceau sub lumina lămpilor lui Edison. De când se deschiseseră porţile asaltate de public, un tumult continuu se degajă din mulţime. Dar toţi tăcură când uşierul anunţă intrarea Consiliului de administraţie.

Pe o estradă, în faţa unei mese acoperite cu un covor negricios, în plină lumină, luară loc preşedintele Barbicane, secretarul J. T. Maston şi colegul lor căpitanul Nicholl. Un triplu „ura”, punctat de strigăte, aclamaţii şi „hip-hip”-uri izbucni în hol şi se răspândi până pe străduţele din împrejurimi.

J. T. Maston şi colonelul Nicholl luară loc solemn, conştienţi de celebritatea lor.

Preşedintele Barbicane, ce rămăsese în picioare, îşi puse mâna dreaptă în buzunar, mâna stângă în vestă şi luă cuvântul:

— Acţionari şi acţionare! Consiliul de administraţie al lui North Polar Practical Association v-a adunat în saloanele Gun-Club-ului pentru a vă face o comunicare importantă. După cum aţi aflat din ziare, scopul noii noastre Societăţi este exploatarea zăcămintelor de cărbune de la Polul Arctic, a cărei concesionare ne-a fost făcută de guvernul federal. Acest domeniu, achiziţionat după vânzare publică, constituie aportul proprietarilor săi din această afacere. Fondurile, puse la dispoziţia lor prin subscripţia ce a luat sfârşit la 11 decembrie trecut, le vor permite să organizeze această întreprindere, al cărei randament va produce o dobândă necunoscută până astăzi de vreo operaţiune comercială sau industrială.

Se auziră primele murmure aprobatoare, ce întrerupseră oratorul.

— Cunoaşteţi, reluă Barbicane, cum am ajuns să admitem existenţa unor bogate zăcăminte de cărbune, poate şi de fildeş fosil, în regiunile circumpolare. Documentele publicate de presa din lumea întreagă25 nu pot lăsa nici un dubiu asupra existenţei acestor zăcăminte. Huila a devenit

sursa întregii industrii moderne. Fără a discuta despre cărbune şi cocs, folosite pentru încălzire, pentru producerea aburului sau a electricităţii, trebuie să vă citez derivatele cărbunelui: culorile roşu, roşu-violet, indigo, fucsia, carmen, parfumurile de vanilie, migdale amare, creţuşcă, cuişoare, winter-green, anason, camfor, timol şi heliotropină, picraţii, acidul salicilic, naftol, fenol, antipirină, benzină, naftalină, acid pirogalic, hidrochinonul, tanin, zaharina, gudron, asfalt, smoală, uleiurile de gresaj, lacurile, galben de potasiu, cianura etc. Etc. Etc.

Şi, după această enumerare, oratorul respiră ca un alergător ce se opreşte pentru a mai răsufla. Apoi, continuă, după ce trase adânc aer în piept:

— Deci este sigur că huila, această substanţă foarte preţioasă, se va epuiza într-un timp destul de scurt datorită consumului exagerat. Peste cinci sute de ani, zăcămintele exploatate până astăzi vor fi terminate…

Trei sute! Strigă unul din cei prezenţi.

Două sute! Răspunse un altul.

— Să spunem într-un răstimp mai lung sau mai scurt reluă preşedintele Barbicane, şi să încercăm să găsim noi zăcăminte ca şi cum huila s-ar termina înainte de sfârşitul secolului al nouăsprezecelea.

Făcu o pauză pentru a permite ascultătorilor să caşte bine urechile, apoi reluă:

— De aceea, acţionari şi acţionare, ridicaţi-vă în picioare, urmaţi-mă şi să pornim spre Pol!

Şi, într-adevăr, tot publicul se puse în mişcare, gata să-şi facă bagajele, ca şi cum preşedintele Barbicane ar fi arătat spre un vas ce pleca spre regiunile arctice.

O remarcă, făcută cu o voce acră şi clară de către maiorul Donellan, opri brusc această primă mişcare pe cât de entuziastă, pe atât de nesăbuită:

— Înainte de-a o porni, spuse el, întreb cum se poate ajunge la Pol? Aveţi pretenţia de-a călători pe mare?

— Nici pe mare, nici pe pământ, nici prin aer, îi replică calm preşedintele Barbicane.

Şi adunarea luă loc din nou, pradă unui sentiment de curiozitate de înţeles.

— Cunoaşteţi, desigur, tentativele ce au fost făcute, continuă oratorul, pentru a atinge acest punct inaccesibil al sferoidului terestru. Totuşi, trebuie să vi le amintesc pe scurt. Vom omagia astfel pe îndrăzneţii pionieri ce au supravieţuit şi pe cei ce şi-au pierdut viaţa în aceste expediţii supraomeneşti.

Aprobare unanimă din partea auditorilor, indiferent de naţionalitatea lor.

— În 1845, continuă preşedintele Barbicane, englezul sir John Franklin, cu ocazia unei a treia expediţii cu vasele Erebus şi Terror, al căror obiectiv era de-a ajunge la Pol, pătrunde în ţinuturile septentrionale şi nu se mai aude nimic despre el.

În 1854, americanul Kane şi locotenentul său Norton pleacă în căutarea lui sir John Franklin şi, dacă ei revin din expediţie, vasul lor Advance nu s-a mai întors.

În 1859, englezul Mac Clinton descoperă un document din care află că nu mai există nici un supravieţuitor al expediţiei vaselor Erebus şi Terror.

În 1860, americanul Hayes părăseşte Bostonul pe goeleta United-States, depăşeşte paralela 81° şi revine în 1862, fără a fi putut ajunge mai departe, cu tot efortul eroic al camarazilor săi.

Preşedintele Barbicane, ce rămăsese în picioare, îşi puse mâna dreaptă în buzunar, mâna stângă în vestă şi luă cuvântul.

În 1869, căpitanii Koldervey şi Hegeman, germani amândoi, pleacă din Bremerhaven pe vasele Hansa şi Germania. Hansa, sfărâmat de gheţuri, se scufundă mai jos de paralela 71° longitudine, şi echipajul nu-şi datorează salvarea decât şalupelor care-i permit să ajungă pe ţărmul Groenlandei; vasul Germania, mai norocos, se reîntoarce în

portul Bremerhaven, dar nu reuşise să depăşească paralela 77°.

În 1871, căpitanul Hall se îmbarcă la New York pe vasul cu aburi Polaris. După patru luni, în timpul unei iernări grele, acest marinar curajos moare de oboseală. Un an mai târziu, Polaris, târât de aisberguri, fără să fi ajuns la paralela 82°, este strivit de banchizele în derivă. Optsprezece oameni de la bord, debarcaţi la ordinul locotenentului Tyson, nu reuşesc să ajungă pe continent decât abandonându-se pe o plută de gheaţă curenţilor mării arctice; niciodată cei treisprezece oameni rămaşi pe Polaris nu au fost regăsiţi.

În 1875, englezul Nares părăseşte portul Portsmouth cu vasele Alerte şi Découverte. În această campanie memorabilă, în care echipajele îşi stabilesc tabăra de iarnă între paralelele 82° şi 83°, căpitanul Markham, după ce avansase în direcţia nord, se opreşte la doar patru sute de mile26 de Polul Arctic, de care nimeni nu se apropiase atât de mult înaintea lui.

În 1879, ilustrul nostru concetăţean Gordon Bennett...

În acel moment trei urale puternice, aclamară numele „ilustrului concetăţean”, directorul ziarului New York Herald.

—... echipează vasul Jeannette pe care-l încredinţează comandantului De Long, aparţinând unei familii de origine franceză. Vasul Jeannette pleacă de la San Francisco, cu treizeci şi trei de oameni la bord, străbate Strâmtoarea Behring, este prins de gheţuri în dreptul insulei Herald şi se scufundă în dreptul insulei Bennett, aproape de paralela 77°. Oamenii săi nu au decât două soluţii: să se îndrepte spre sud cu bărcile pe care le-au salvat, sau să înainteze pe suprafaţa câmpurilor imense de gheaţă. Mizeria îi decimează. De Long moare în octombrie. Mulţi dintre camarazii lui pier ca şi el, şi doar doisprezece revin din această expediţie.

În sfârşit, în 1881, americanul Greely părăseşte postul Saint Jean din Terra Nova cu vasul cu aburi Proteus, pentru

a stabili o staţiune în micul golf Lady Franklin, în Tara lui Grant, puţin mai jos de paralela 81°. În acest loc se fondează fortul Conger. De acolo, îndrăzneţii exploratori se îndreaptă spre vestul şi nordul golfului. Locotenentul Lockwood şi camaradul său Brainard, în mai 1882, reuşesc să ajungă la paralela 83°35' depăşindu-l pe căpitanul Markham cu câteva mile.

Este punctul extrem atins până astăzi! Este Ultime Thule27 a cartografiei circumpolare!

Din nou urale, însoţite de hip-hip-urile obişnuite, în onoarea descoperitorilor americani.

— Dar, reluă preşedintele Barbicane, expediţia se încheie prost. Vasul Proteus se scufundă. Optzeci de coloni arctici sunt sortiţi unei mizerii groaznice. Doctorul Pavy, un francez, şi mulţi alţii sunt atinşi mortal. Greely, salvat de vasul Thétis în 1883, nu aduce înapoi decât şase din camarazii săi. Şi unul din eroii descoperirii, locotenentul Lockwood, moare la rândul său, adăugând un nume în plus durerosului martirolog al acestor regiuni!

De data aceasta, o linişte respectuoasă întâmpină vorbele preşedintelui Barbicane, a cărui emoţie îndreptăţită era împărtăşită de toată asistenţa.

Apoi, continuă cu o voce emoţionată:

— Deci, cu tot devotamentul şi curajul, paralela 84° nu a putut fi niciodată depăşită. Ba chiar putem afirma că nici nu va putea fi vreodată cu ajutorul mijloacelor folosite până acum, fie vase pentru atingerea banchizei, fie plute pentru a fi trase pe câmpurile de gheaţă. Nu-i este permis omului să înfrunte astfel de pericol, să suporte astfel de temperaturi scăzute! Prin urmare, pe alte căi trebuie să cucerim Polul!

Se simţea, datorită freamătului auditorilor, că acesta era miezul discursului, secretul căutat şi râvnit de toţi.

— Şi cum veţi face, domnule? Întrebă delegatul Angliei.

— Peste zece minute veţi afla, maior Donellan, răspunse preşedintele Barbicane28 şi adaug – adresându-mă tuturor

acţionarilor noştri – aveţi încredere în noi, deoarece iniţiatorii proiectului sunt aceiaşi oameni care, îmbarcându-se într-un proiectul cilindro-conic…

— Cilindro-comic! Strigă Dean Toodrink.

—… au îndrăznit să se aventureze până la Lună…

— Şi vedem bine că au revenit, adăugă secretarul maiorului Donellan, ale cărui observaţii nelalocul lor provocară violente proteste.

Dar preşedintele Barbicane, ridicând din umeri, reluă cu o voce fermă:

— Da, peste zece minute, acţionari şi acţionare, veţi afla la ce să vă aşteptaţi.

Un murmur de Oh-uri, Eh-uri, Ah-uri prelungite întâmpină acest răspuns.

Parcă oratorul ar fi spus publicului: „Peste zece minute, vom fi la Pol”!

Acesta continuă în următorii termeni:

— Şi, mai întâi, oare calota arctică a Pământului este un continent? Nu este mai degrabă o mare, şi comandantul Nares nu a avut oare dreptate s-o numească „Mare Paleocristică”, adică o mare de gheţuri vechi? La această întrebare voi răspunde: Nu credem.

— Asta nu-i de-ajuns! Strigă Eric Baldenak. Nu este vorba „de-a nu crede”, ci este vorba de-a fi sigur…

— Ei bine, suntem, aş răspunde clocotitorului meu întrerupător. Da! Este un teren solid şi un bazin lichid, pe care North Polar Practical Association le-a achiziţionat, şi care, acum, aparţin Statelor Unite, fără ca vreo Putere europeană să poată pretinde vreun drept asupra lor!

Murmure în banca delegaţilor Lumii Vechi.

— Aş! O gaură plină de apă… un lighean pe care nu sunteţi capabili să-l goliţi! Strigă din nou Dean Toodrink.

Şi colegii săi îl aprobară zgomotos.

— Nu, domnule, răspunse cu promptitudine preşedintele Barbicane. Acolo este un continent, un platou care se ridică deasupra nivelului mării. Şi acest lucru a putut fi dedus

logic şi uşor din observaţiile făcute în teritoriile limitrofe, a căror prelungire este domeniul polar. Astfel, în timpul explorărilor lor, Nordenskiöld, Peary, Maaigaard au constatat că Groenlanda se înalţă în direcţia nord. La o sută şaizeci de kilometri în interior, plecând din insula Diskö, altitudinea sa este deja de 2.300 de metri. Or, ţinând cont de aceste observaţii, de diferitele produse, animale sau vegetale, găsite în carapacele lor de gheţuri seculare, cum ar fi carcase de mastodonţi, colţi şi dinţi de fildeş, trunchiuri de conifere, se poate afirma că acest continent a fost în trecut un pământ fertil, desigur, locuit de animale şi poate de oameni. Aici au fost îngropate pădurile dese din epocile preistorice, ce au format zăcămintele de cărbune pe care vom şti să le exploatăm! Da! În jurul Polului se întinde un continent virgin de orice urmă umană şi pe care vom înfige steagul Statelor Unite ale Americii! Se auziră tunete de aplauze.

Când ultimele ecouri ale acestora se stinseră până în cele mai îndepărtate puncte din Union Square, se auzi vocea stridentă a maiorului Donellan:

— Iată că au trecut deja şapte minute din cele zece care trebuiau să ne fie de-ajuns pentru a atinge Polul…

— Vom fi acolo în trei minute, răspunse impasibil preşedintele Barbicane.

Apoi continuă:

— Dar, dacă noul nostru domeniu este un continent, şi acest continent este înălţat, aşa cum avem motiv să credem, este totuşi acoperit de gheţuri veşnice, de aisberguri şi de câmpuri imense de gheaţă, şi, în condiţiile în care exploatarea va fi dificilă…

— Imposibilă! Spuse Jan Harald, care-şi sublinie afirmaţia cu un gest larg.

— Imposibilă, fie! Răspunse Impey Barbicane. Deci, toate eforturile noastre sunt îndreptate pentru a învinge această imposibilitate. Nu numai că nu vom avea nevoie de vase sau sănii pentru a merge la Pol, dar datorită metodelor noastre,

topirea gheţurilor, vechi sau noi, se va face ca prin farmec şi fără a costa nici măcar un dolar din capitalul nostru, nici un minut de muncă!

Urmă o linişte absolută. Se ajunsese la momentul „psihologic”, după expresia elegantă pe care Dean Toodrink o şopti la urechea lui Jacques Jansen.

— Domnilor, reluă preşedintele Gun-Club-ului, Arhimede nu cerea decât un punct de sprijin pentru a ridica lumea. Ei bine, acest punct de sprijin noi l-am găsit. Un levier i-ar fi fost suficient marelui geometru din Syracuza, şi acest levier îl avem. Suntem deci în măsură să deplasăm Polul…

— Să deplasăm Polul? Strigă Eric Baldenak.

— Să-l aduceţi în America! Strigă Jan Harald.

Fără îndoială, preşedintele Barbicane nu dorea încă să precizeze, căci continuă, spunând:

— În ceea ce priveşte acest punct de sprijin…

— Nu spuneţi nimic! Nu spuneţi nimic! Strigă unul din asistenţii săi cu o voce tunătoare.

— În ceea ce priveşte acest levier…

— Păstraţi secretul! Păstraţi-l! Strigă din nou majoritatea spectatorilor.

— Îl vom păstra! Răspunse preşedintele Barbicane.

Şi vă daţi seama cât de dezamăgiţi de acest răspuns fură delegaţii europeni. Dar, cu toate protestele delegaţilor, oratorul nu vru să comunice niciuna dintre metode. Se mulţumi doar să adauge:

— În ceea ce priveşte rezultatele studiului mecanic, studiu fără precedent în analele tehnicii, pe care îl vom efectua şi duce la bun sfârşit, datorită contribuţiei capitalurilor noastre, am să vă fac un raport imediat.

— Ascultaţi! Sst! Ascultaţi! Sst! Şi toţi ascultară cu zece urechi!

— Mai întâi, reluă preşedintele Barbicane, ideea iniţială a acţiunii noastre îi revine unuia dintre savanţii noştri, devotat şi ilustru coleg. Tot lui îi revine gloria de-a fi făcut calculele ce permit ca această idee să se transforme din

teorie în practică, întrucât, dacă exploatarea zăcămintelor de cărbuni arctice nu este decât un joc, deplasarea Polului era o problemă pe care doar mecanica superioară o putea rezolva. Iată de ce ne-am adresat onorabilului secretar al Gun-Club-ului, J. T. Maston!

— Ura! Hip! Hip! Hip! Pentru J. T. Maston! Strigă tot auditoriul, electrizat de prezenţa acestui eminent şi extraordinar personaj.

Oh! Cât de emoţionată fu doamna Evangeline Scorbitt de exclamaţiile ce izbucniră în jurul celebrului calculator şi cum simţea că îi bate inima!

El, modest se mulţumi să încline capul la dreapta şi la stânga şi să salute asistenţa entuziastă cu vârful cârligului de fier.

— Deja, dragi acţionari, reluă preşedintele Barbicane, cu ocazia întâlnirii ce a celebrat sosirea francezului Michel Ardan în America, cu câteva luni înainte de plecarea noastră pe Lună…

Şi acest yankeu vorbea cu atâta simplitate de această călătorie, de parcă ar fi fost una simplă de la Baltimore la New York!

— J. T. Maston strigase: „Să inventăm maşini, să găsim un punct de sprijin şi să schimbăm axa Terrei!” Ei bine, voi toţi cei ce mă ascultaţi aflaţi că maşinile au fost inventate, punctul de sprijin a fost găsit şi acum toate eforturile noastre se îndreaptă spre schimbarea axei terestre!

Urmară câteva minute de stupefacţie care, în Franţa, s-ar traduce printr-o expresie populară, dar exactă: „Asta-i prea de tot!”

— Ce? Aveţi pretenţia să schimbaţi axa? Strigă maiorul Donellan.

— Da, domnule, răspunse preşedintele Barbicane, sau, mai degrabă, avem mijlocul să creăm una nouă, pe care se va face de acum încolo rotaţia Pământului.

— Să modificaţi mişcarea de rotaţie a Pământului! Repetă colonelul Karcov, a cărui privire arunca fulgere.

— Întocmai, şi fără să-i schimbăm durata! Răspunse preşedintele Barbicane. Această operaţie va aduce Polul actual pe paralela 67° şi, în aceste condiţii, Pământul se va comporta asemeni planetei Jupiter, a cărei axă este aproape perpendiculară pe planul orbitei sale. Or, această deplasare de 23°28' va fi îndestulătoare pentru ca domeniul nostru polar să primească o cantitate de căldură suficientă pentru a topi gheţurile acumulate de mii de secole!

Auditoriul era cu sufletul la gură. Nimeni nu se gândea să-l întrerupă pe orator, nici măcar să-l aplaude. Toţi erau subjugaţi de această idee atât de ingenioasă şi simplă în acelaşi timp: să modifici axa pe care se mişcă sferoidul terestru!

În ceea ce-i priveşte pe delegaţii europeni, aceştia erau pur şi simplu năuciţi, amuţiţi, paralizaţi şi rămăseseră cu gurile închise, în ultimul grad de stupefacţie.

Dar aplauzele izbucniră cu o forţă colosală, când preşedintele Barbicane îşi încheie discursul cu această concluzie sublimă în simplitatea ei:

— Deci Soarele însuşi îşi va lua asupra sa sarcina de-a topi aisbergurile şi banchizele şi de-a facilita accesul la Polul Nord!

— Aşadar, întrebă maiorul Donellan, dacă omul nu poate să se ducă la Pol, Polul va veni la el?

— Exact cum spuneţi! Îi răspunse preşedintele Barbicane.

VIII – „CA PE JUPITER?” A SPUS PREŞEDINTELE GUN-CLUB-ULUI.

Da! Ca pe Jupiter!

Şi, în acea memorabilă întâlnire în onoarea lui Michel Ardan pe care oratorul îl citase pe bună dreptate, dacă J. T. Maston strigase cu impetuozitate: „Să redresăm axa terestră!”, o făcuse deoarece îndrăzneţul şi fantezistul francez, unul din eroii romanului „De la Pământ la Lună”, camaradul preşedintelui Barbicane şi al căpitanului Nicholl, intonase un imn ditirambic în onoarea celei mai importante planete din lumea noastră solară. În superbu-i panegiric, nu

uitase să celebreze avantajele speciale pe care le vom prezenta pe scurt.

Aşadar, după problema rezolvată de calculatorul Gun-Club-ului, o nouă axă de rotaţie o va substitui pe cea veche, pe care Pământul se învârte „de când lumea este lume”, cum spune zicala populară. În plus, această nouă axă de rotaţie va fi perpendiculară pe planul orbitei sale. În acest condiţii, situaţia climaterică a vechiului Pol Nord va fi identică cu situaţia actuală a oraşului Trondjhem din Norvegia, primăvara. Crusta sa paleocristică se va topi natural, sub razele Soarelui. În acelaşi timp, clima pe sferoidul nostru va fi distribuită ca pe suprafaţa planetei Jupiter.

Într-adevăr, înclinaţia axei acestei planete, sau, în alţi termeni, unghiul pe care axa sa de rotaţie o face cu planul eclipticii sale este de 88°13'. Un grad şi patruzeci şi şapte minute în plus, şi această axă ar fi absolut perpendiculară pe planul orbitei pe care o descrie în jurul Soarelui.

De altfel, trebuie să amintim că efortul pe care Societatea Barbicane and Co. îl va face pentru a schimba condiţiile actuale ale Pământului nu ar trebui să ducă, la drept vorbind, la redresarea axei sale. Din punct de vedere mecanic, nici o forţă, oricât de mare ar fi ea, nu ar putea produce un astfel de rezultat. Pământul nu este o găină la frigare, care se învârte în jurul unui ax material pe care să-l poţi lua în mână şi să-l deplasezi după voie. Totuşi, crearea unei noi axe este posibilă, am spune chiar, uşor de obţinut, din moment ce punctul de sprijin, visat de Arhimede, şi levierul, imaginat de J. T. Maston, s-ar afla la dispoziţia acestor îndrăzneţi ingineri.

Deoarece însă păreau că doresc să-şi ţină secretă invenţia până la noi ordine, trebuie să te rezumi la studiul consecinţelor acesteia.

Acest lucru l-au făcut mai întâi ziarele şi revistele, amintind savanţilor, învăţându-i pe neştiutori ce consecinţe are pentru Jupiter perpendicularitatea aproximativă a axei

sale pe planul orbitei sale. Jupiter, care face parte din Sistemul Solar, asemeni lui Mercur, Venus, Pământ, Marte, Saturn, Uranus şi Neptun, circulă la aproape două sute de milioane de leghe faţă de focarul comun, volumul său fiind de aproape de o mie trei sute de ori mai mare decât al Pământului.

Deci, dacă există o viaţă „jupiteriană”, adică dacă există locuitori pe Jupiter, iată care sunt avantajele pe care le oferă planeta, avantaje prezentate într-o manieră fantezistă, cu ocazia întâlnirii ce precedase plecarea pe Lună.

În primul rând, în timpul mişcării de rotaţie zilnică a planetei Jupiter, care nu durează decât 9 ore 55 minute, zilele sunt egale cu nopţile la orice latitudine, sau 4 ore şi 77 minute ziua, şi 4 ore şi 77 minute noaptea.

„Iată”, spuneau partizanii existenţei jupiterienilor, „asta convine oamenilor care au obişnuinţe regulate: vor fi încântaţi să se supună acestei regularităţi!”

Ei bine, acest lucru se va petrece şi pe Pământ, dacă preşedintele Barbicane îşi va realiza opera. Numai că, deoarece mişcarea de rotaţie pe noua axă terestră nu va fi nici mărită, nici micşorată, deoarece douăzeci şi patru de ore separă în continuare două amiezi succesive, nopţile şi zilele vor fi de exact de douăsprezece ore în orice punct al sferoidului nostru. Crepusculele şi zorile vor lungi zilele cu o durată de timp mereu egală. Vom trăi într-un echinocţiu perpetuu, aşa cum se întâmplă la 21 martie şi la 21 septembrie, pe toate latitudinile globului, când astrul radios descrie curba aparentă pe planul Ecuatorului.

„Dar fenomenul climateric cel mai ciudat, nu şi cel mai puţin interesant”, vor spune pe bună dreptate entuziaştii, „va fi absenţa anotimpurilor!”

Într-adevăr, datorită înclinaţiei axei pe planul orbitei, se produc aceste variaţii anuale, cunoscute sub numele de primăvară, vară, toamnă şi iarnă. Locuitorii planetei Jupiter nu cunosc aceste anotimpuri. Deci nici pământenii nu le vor

mai cunoaşte. Din moment ce noua axă va fi perpendiculară pe eliptică, nu vor mai exista nici zone glaciare, nici zone toride, şi tot Pământul va beneficia de o zonă temperată.

Iată de ce!

Ce este zona toridă? Este partea de pe suprafaţa globului cuprinsă între Tropicele Cancerului şi Capricornului. Toate punctele acestei zone se bucură de particularitatea de-a vedea de două ori pe an la zenit Soarele, în timp ce, pentru toate punctele situate chiar pe Tropice, acest fenomen nu se produce decât o dată pe an.

Ce este zona temperată? Este partea ce cuprinde regiunile situate între Tropice şi Cercurile Polare, între 23°28' şi 66°72' la zenit, dar apare zilnic deasupra orizontului.

Ce este zona glacială? Acea parte a regiunilor circumpolare pe care Soarele o abandonează complet pentru un timp. La Pol, acest timp este egal cu şase luni.

Înţelegem deci că o consecinţă a diverselor înălţimi pe care le atinge Soarele deasupra orizontului este o căldură excesivă pentru zona toridă, o căldură moderată, dar variabilă, pe măsură ce te îndepărtezi de Tropice, pentru zona temperată, un frig excesiv pentru zona glacială care se întinde de la Cercurile polare până la poli.

Ei bine, lucrurile nu se vor mai petrece la fel la suprafaţa Pământului, ca urmare a perpendicularităţii noii sale axe. Soarele va rămâne mereu pe planul Ecuatorului. Pe toată durata anului va trasa timp de douăsprezece ore cursa sa nepăsătoare, urcând până la o distanţă de zenit egală cu latitudinea locului, deci cu atât mai ridicată, cu cât punctul este mai apropiat de Ecuator. Astfel, pentru ţările situate la 20° latitudine, se va ridica zilnic până la 70° deasupra orizontului, pentru ţările situate la 49° până la 41°, pentru punctele situate pe paralela 67° până la 23°. Prin urmare, zilele vor avea o regularitate perfectă, măsurată de Soarele ce se va ridica şi va coborî la fiecare douăsprezece ore, în acelaşi punct al orizontului.

„Şi iată deci avantajele!” repetau prietenii preşedintelui Barbicane. „Fiecare, după temperament, îşi va putea alege climatul invariabil ce va fi perfect pentru răceala sau reumatismul lui, pe un glob unde nu se vor mai cunoaşte variaţiile de căldură acum atât de repetate!”

În rezumat, Barbicane and Co., titani moderni, vor modifica starea de lucruri ce există de când sferoidul terestru, aplecat pe orbita lui, s-a solidificat pentru a deveni Pământul de astăzi.

Ce-i drept, oamenii vor pierde câteva din constelaţiile şi stelele pe care erau obişnuiţi să le vadă pe cer. Poetul nu va mai putea cânta în versurile sale lungile nopţi de iarnă, nici lungile zile ale verii. Dar, cât va avea de câştigat majoritatea oamenilor!

„În plus”, repetau ziarele devotate preşedintelui Barbicane, „deoarece recoltele vor fi reglementate, agronomul va putea să distribuie fiecărei specii vegetale temperatura ce-i va conveni.” „Bun”, ripostau ziarele duşmane, „dar nu vor exista în continuare ploi, grindine, furtuni, ploi torenţiale, vijelii, toţi acei meteori care compromit grav viitorul recoltelor şi câştigurile cultivatorilor?” „Fără îndoială că da”, reluau prietenii, „dar aceste dezastre vor fi probabil mult mai rare datorită regularităţii climei, ceea ce va împiedica tulburările atmosferei. Da! Umanitatea va profita din plin de această nouă stare a lucrurilor. Da! Va fi o adevărată transformare a globului terestru. Da! Barbicane and Co. vor fi făcut un serviciu generaţiilor prezente şi viitoare, distrugând, o dată cu inegalitatea zilelor şi nopţilor, diversitatea supărătoare a anotimpurilor. Da! Cum spunea Michel Ardan, sferoidul nostru, pe suprafaţa căruia ba-i prea cald, ba prea frig, nu va mai fi planeta guturaiurilor, gripelor, pneumoniilor. Nu vor mai fi oameni răciţi decât dacă vor dori ei înşişi, deoarece vor putea locui în ţările potrivite branhiilor lor.”

Şi, în numărul din 27 decembrie, ziarul The Sun, din New York îşi încheia cel mai elocvent articol astfel: „Cinste

preşedintelui Barbicane şi colegilor săi! Nu numai că aceşti îndrăzneţi au anexat, ca să spunem aşa, o nouă provincie continentului american, mărind astfel teritoriul deja vast al Confederaţiei, dar vor fi făcut Pământul mult mai igienic şi deci mult mai productiv, deoarece se va putea semăna imediat după ce s-a recoltat, iar seminţele, germinând imediat, nu va mai exista acel timp pierdut iarna! Nu numai că bogăţia în cărbune va creşte prin exploatarea de noi zăcăminte, care vor asigura consumul acestei materii indispensabile pentru mulţi ani de acum încolo, dar condiţiile climaterice ale globului nostru se vor fi transformat în avantajul nostru. Barbicane şi colegii săi vor fi modificat, pentru binele semenilor lor, opera Creatorului. Cinste acestor oameni care vor lua loc în primele rânduri ale binefăcătorilor umanităţii!”

IX – ÎN CARE ÎŞI FACE SIMŢITĂ PREZENŢA UN DEUS EX MACHINA29 DE ORIGINE FRANCEZĂ.

Acestea trebuiau să fie beneficiile datorate modificării aduse de preşedintele Barbicane axei de rotaţie. Ştim, de altfel, că această modificare nu trebuia să afecteze decât într-o măsură imperceptibilă mişcarea de translaţie a sferoidului nostru în jurul Soarelui. Pământul va continua să-şi descrie orbita imuabilă prin spaţiu, şi condiţiile anului solar nu vor fi modificate.

În momentul în care consecinţele schimbării axei fură aduse la cunoştinţa lumii întregi, acestea avură un răsunet extraordinar. Şi imediat, această problemă de mecanică superioară fu primită cu entuziasm. Perspectiva de-a avea anotimpuri cu temperaturi constante şi „pe placul consumatorilor” era foarte seducătoare. Lumea era încântată de această perspectivă ca toţi muritorii să poată să se bucure de această primăvară perpetuă pe care poetul lui Telemah o atribuia insulei nimfei Calipso şi că, mai mult, vor avea chiar posibilitatea de-a alege între o primăvară răcoroasă sau una călduroasă. În ceea ce priveşte noua axă pe care se va desfăşura mişcarea de rotaţie, acesta era un

secret pe care nici preşedintele Barbicane, nici căpitanul Nicholl, nici J. T. Maston nu păreau că vor să-l divulge publicului. Îl vor dezvălui înainte, sau nu-l vom cunoaşte decât după ce experienţa va avea loc? Nu era nevoie de mai mult pentru ca opinia publică să înceapă să se neliniştească puţin.

O întrebare firească se ivi pe buzele tuturor şi fu comentată îndelung în ziare. Prin ce efort mecanic se va produce această schimbare, care va necesita, evident, folosirea unei forţe enorme?

Forum, o importantă revistă din New York, făcu următoarea remarcă; „Dacă Pământul nu s-ar fi învârtit pe o axă, poate că ar fi fost de ajuns o lovitură relativ uşoară pentru a-i da o mişcare de rotaţie în jurul unui ax ales în mod arbitrar; dar Pământul poate fi asemuit cu un uriaş giroscop, mişcându-se cu o destul de mare rapiditate, şi o lege a naturii face ca un astfel de aparat să aibă tendinţa să se învârtească încontinuu în jurul aceluiaşi ax. Leon Foucault a demonstrat realmente acest lucra prin experienţe celebre. Va fi deci foarte dificil, ca să nu spunem imposibil, să se schimbe axa Pământului”.

Nimic mai adevărat. Acum, după ce ne-am întrebat care ar fi forţa imaginată de inginerii de la North Polar Practical Association, ar fi la fel de interesant să aflăm dacă această forţă va fi produsă încetul cu încetul sau dintr-odată. Şi, în acest caz, nu se vor produce oare catastrofe înfiorătoare la suprafaţa globului, în momentul în care va avea loc schimbarea axei, cu mijloacele gândite de Barbicane and Co.?

Iată ce putea să-i preocupe atât pe savanţi, cât şi pe oamenii obişnuiţi din cele două Lumi. Pe scurt, o lovitură este o lovitură, şi nu este deloc plăcut să simţi lovitura sau chiar consecinţa ei indirectă. Se pare că iniţiatorii proiectului nu se gândiseră la perturbările pe care opera lor o putea provoca pe globul nostru nefericit, luaseră în seamă doar avantajele. Astfel încât cu multă abilitate,

delegaţii europeni, foarte iritaţi de faptul că au pierdut şi hotărâţi să profite de această ocazie, începură să incite opinia publică împotriva preşedintelui Gun-Club-ului.

N-am uitat că Franţa, neavând nici o pretenţie asupra regiunilor circumpolare, nu figura printre Puterile ce luaseră parte la licitaţie. Totuşi, dacă oficial nu era interesată de această problemă, un francez, cum am mai spus, a avut ideea să se ducă la Baltimore, pentru a urmări, în nume personal şi pentru amuzamentul său, diversele faze ale acestei uriaşe afaceri.

Era un inginer de mine, în vârstă de treizeci şi cinci de ani. Intrat primul la Şcoala politehnică şi terminând primul, ne este permis deci să-l prezentăm ca pe un matematician excelent, probabil superior lui J. T. Maston, care, dacă era un calculator remarcabil, nu era decât un calculator, cam ceea ce este un Leverrier30 faţă de Laplace sau Newton.

Acest inginer era un om inteligent, plin de fantezie, un original, aşa cum întâlneşti câteodată printre inginerii de poduri şi şosele, dar rar printre cei de mine, ceea ce era un avantaj suplimentar. Avea un fel al lui de-a spune lucrurile, foarte amuzant. Când discuta cu prietenii săi, chiar şi atunci când vorbea despre ştiinţă, o făcea cu dezinvoltura unui puşti din Paris. Îi plăceau limbajul popular şi expresiile pe care moda le-a încetăţenit rapid. În momentele sale de relaxare aveai impresia că limbajul său nu se prea acomoda cu formulele academice şi nu-l mai folosea decât când trebuia să scrie. Era, în acelaşi timp, un muncitor pătimaş, putând sta zece ore la masa de lucru, scriind cu uşurinţă pagini întregi de formule algebrice, ca şi cum ar fi scris scrisori. Cea mai bună relaxare după orele de matematică superioară era jocul de whist pe care-l juca mediocru, cu toate că-i calculase toate şansele. Şi când era „mână moartă”, trebuia să-l auzi strigând în latina de bucătărie, atât de gustată de studenţii de la Politehnică: „Cadaveri pussandum est!”

Acest ciudat personaj se numea Pierdeux (Alcide) şi, cu mania sa de-a prescurta, comună de altfel tuturor camarazilor săi, el semna în general Apierd şi chiar Api, fără a pune niciodată punctul pe i. Era atât de înflăcărat în discuţii încât fusese poreclit „Alcid sulfuric”. Nu numai că era mare, dar părea „înalt”. Camarazii săi afirmau că înălţimea sa era de cinci milionimi dintr-un sfert de meridian, adică aproape doi metri, şi nu se înşelau prea mult Chiar dacă avea un cap cam mic în comparaţie cu pieptul puternic şi umerii laţi, şi-l mişca cu vioiciune, iar de sub ochelari privirea ochilor albaştri era pătrunzătoare. Ceea ce-l caracteriza era faţa veselă, chiar dacă rămânea gravă, în ciuda craniului despuiat de podoaba-i capilară din cauza abuzului de semne algebrice desenate la lumina lămpilor cu gaz din sălile de studiu. În rest, cel mai minunat tânăr, lipsit de afectare, a cărui amintire se păstrase la Şcoala politehnică. Cu toate că avea un caracter destul de independent, se supusese întotdeauna codului x, care este lege printre studenţii la Politehnică în ceea ce priveşte camaraderia şi respectul uniformei. Era apreciat atât în curtea şcolii, cât şi în dormitorul unde ordinea din dulapul său, din lădiţa de student denota un spirit cu totul metodic.

Dacă însă capul lui Alcide Pierdeux părea puţin cam mic pe umerii săi laţi, fie! Oricum, era plin până la meninge, de asta să fiţi siguri. Înainte de orice, era matematician asemeni tuturor camarazilor săi. Dar nu făcea matematică decât pentru a o aplica ştiinţelor experimentale, care nu erau interesante pentru el decât dacă aveau, la rândul lor, aplicare în industrie. Asta era, aşa cum recunoştea, o slăbiciune a naturii sale. Nimeni nu-i perfect. Într-un cuvânt specialitatea sa era studiul acelor ştiinţe care, cu tot progresul lor imens, au şi vor avea mereu secrete pentru adepţii lor.

Să menţionăm, în trecere, că Alcide Pierdeux era celibatar. Aşa cum spunea, de bucurie, era încă „egal cu unu”, cu toate că dorinţa sa cea mai arzătoare ar fi fost să se

„dubleze”. Drept care prietenii săi se gândiseră să-l căsătorească cu o tânără fermecătoare, veselă, spirituală, o provensală din Martigues. Din păcate aceasta avea un tată care răspundea la încercările lor astfel:

— Hm, Alcide al vostru este prea savant! Conversaţiile sale vor fi de neînţeles pentru micuţă!

Ca şi cum un adevărat savant n-ar fi putut fi un om modest şi simplu!

De aceea, foarte necăjit, inginerul nostru se hotărî să aşeze întinderea mării între regiunea Provence şi el. Ceru un concediu de un an, îl obţinu şi consideră că cel mai bine îl va petrece ducându-se să urmărească afacerea lui North Polar Practical Association. Iată de ce se afla pe atunci în Statele Unite.

Aşadar, de când se afla la Baltimore, Alcide era foarte interesat de această afacere a societăţii Barbicane and Co. Că Pământul ar putea deveni jupiterian prin schimbarea axei, puţin îi păsa! Dar prin ce mijloc s-ar realiza acest lucru, asta îi excita curiozitatea de savant şi nu fără rost.

Şi, în limbajul său pitoresc, îşi spunea:

— Evident, preşedintele Barbicane se pregăteşte să-i aplice bilei noastre un pumn a-ntâia! Cum şi în ce direcţie? Aici e totul! Desigur! Îmi imaginez că va fi o lovitură „tăiată”, aidoma celei date unei bile de biliard, când vrei un efect într-o anumită parte! Dacă ar da o lovitură „plină”, aceasta s-ar duce să se plimbe în afara orbitei sale, şi la dracu' cu toţi anii actuali, care vor fi schimbaţi de o frumuseţe! Hm! Aceşti oameni de treabă nu se gândesc, desigur, decât să schimbe vechea axă cu una nouă! Asta-i sigur! Dar nu prea îmi dau seama de unde vor lua punctul de sprijin şi nici ce zguduitură vor produce din exterior! Oh! Dacă mişcarea diurnă n-ar exista, un simplu bobârnac ar fi de-ajuns! Dar mişcarea diurnă există! Mişcarea diurnă nu poate fi suprimată! Şi tocmai aici este dificultatum!

Acest uluitor Pierdeux voia să spună „dificultate”!

— În orice caz, adăuga el, orice mijloc ar folosi, va fi o harababură generală!

La urma urmei, savantul nostru degeaba îşi dăduse osteneala, nu-şi putea imagina care ar putea fi procedeul închipuit de Barbicane şi Maston. Lucru cu atât mai regretabil, cu cât, dacă ar fi cunoscut procedeul, i-ar fi putut deduce formulele matematice.

Şi acest lucru a făcut ca, la data de 29 decembrie, Alcide Pierdeux, inginer de mine din Franţa, să umble cu paşi mari de-a lungul şi de-a latul străzilor agitate din Baltimore.

X – ÎN CARE ÎNCEP SĂ-ŞI FACĂ APARIŢIA DIVERSE MANIFESTĂRI DE NELINIŞTE.

Se scursese o lună de când în saloanele Gun-Club-ului se ţinuse adunarea generală. În acest timp, opinia publică îşi modificase semnificativ părerile. Se uitaseră avantajele schimbării axei de rotaţie! În schimb, dezavantajele se observau foarte bine! Nu era posibil să nu aibă loc o catastrofă, căci probabil că această schimbare se va produce printr-o violentă zdruncinătură. Ce fel de catastrofă va fi, asta nu se putea spune. În ceea ce priveşte îmbunătăţirea climei, chiar era de dorit? De fapt, numai eschimoşii, laponii, samoiezii şi ciucii vor avea poate de câştigat, deoarece nu aveau nimic de pierdut.

Oh, numai să-i auzi pe delegaţii europeni atacând violent opera preşedintelui Barbicane! Pentru început, făcuseră rapoarte către guvernele lor, uzaseră cablurile submarine cu neîncetatele lor depeşe, prin care cereau şi primeau instrucţiuni… Or, aceste instrucţiuni se cunosc! Numai clişee conform artei diplomaţiei cu simpaticele-i rezerve: „Manifestaţi multă energie, dar nu compromiteţi guvernul”, „Acţionaţi cu fermitate, dar nu vă atingeţi de statu quo”.

Între timp, maiorul Donellan şi colegii săi nu încetau să protesteze în numele ţărilor lor ameninţate, şi chiar în numele Vechiului Continent mai ales.

— Într-adevăr, este evident, spunea colonelul Boris Karcov, că inginerii americani şi-au luat măsuri pentru a cruţa, pe

cât posibil, teritoriile Statelor Unite de urmările loviturii!

— Dar pot? Întrebă Jan Harald. Când scuturi un măslin, în timpul recoltării măslinelor, nu toate ramurile au de suferit?

— Şi când primeşti un pumn în piept, repetă Jacques Jansen, oare nu tot corpul are de suferit?

Iată deci ce voia să spună acea faimoasă clauză din Document! Strigă Dean Toodrink. Iată de ce se referea la anumite modificări geografice sau meteorologice pe suprafaţa globului!

— Da, adăugă Eric Baldenak, şi lucrul de care trebuie să ne temem, în primul rând, este ca schimbarea axei să nu arunce mările în afara bazinelor lor naturale.

— Şi dacă nivelul oceanelor va scădea în diverse locuri, completă Jacques Jansen, nu se va ajunge ca o serie de locuitori să se afle la nişte înălţimi care nu le vor mai permite să comunice cu semenii lor?

— Sau în straturile cu duritate atât de mică încât nu vor mai putea să respire? Adaugă Jan Harald.

— Imaginaţi-vă Londra la înălţimea vârfului Mont Blanc! Strigă maiorul Donellan.

Şi, sprijinit pe picioarele-i puţin depărtate, cu capul lăsat pe spate, acest gentleman privea spre zenit, ca şi cum capitala Regatului Unit s-ar fi aflat printre nori.

Pe scurt, acest lucru constituie un pericol public, cu atât mai îngrijorător cu cât toţi bănuiau deja care vor fi consecinţele modificării axei terestre.

Într-adevăr, era vorba nici mai mult, nici mai puţin, decât de-o schimbare de douăzeci şi trei de grade şi douăzeci şi opt de minute, schimbare ce trebuia să producă o deplasare considerabilă a mărilor, ca urmare a aplatizării Pământului la vechii poli.

Era oare Pământul ameninţat cu perturbaţii asemănătoare celor ce s-au constatat recent la suprafaţa planetei Marte? Acolo, continente întregi, printre altele „Libia lui Schiaparelli”, au fost înghiţite, ceea ce ne indică culoarea albastru-închis, ce a înlocuit culoarea roşiatică. Tot acolo,

şase sute de mii de kilometri pătraţi au fost modificaţi la nord, în timp ce în sud oceanele au părăsit întinsele regiuni pe care le ocupau în trecut. Şi, dacă nişte suflete caritabile şi-au făcut griji din cauza „sinistraţilor de pe Marte” şi au propus să se deschidă liste de subvenţii în favoarea lor, ce se va întâmpla când va trebui să ne neliniştim din cauza sinistraţilor de pe Pământ?

Protestele începură deci să se facă auzite de peste tot, şi guvernul Statelor Unite fu somat să-şi exprime părerea. Dacă ne gândim bine, cel mai înţelept ar fi fost nici să nu se încerce experienţa, decât să ne expunem la catastrofele care, cu siguranţă, vor avea loc. Creatorul a făcut bine lucrurile. Nu era necesar ca o mână cutezătoare să intervină în opera sa.

Iţi vine să crezi? Existau oameni nesăbuiţi care glumeau cu lucruri atât de grave!

„Uitaţi-vă la yankeii ăştia!” repetau ei. „Să înfigă Pământul pe-o altă axă! Dac-ar fi uzat-o pe asta, tot învârtindu-se pe ea de milioane de secole, poate ar fi fost necesar să fie schimbată aşa cum schimbi osia unei roţi sau a unei macarale! Dar nu este în stare la fel de bună ca în primele zile ale Creaţiei?” Ce să răspunzi la asta?

Şi, auzind toate aceste proteste, Alcide Pierdeux încerca să ghicească natura şi direcţia izbiturii imaginate de J. T. Maston, ca şi punctul exact de pe glob unde aceasta se va produce. Când va afla acest secret, va putea şti care vor fi părţile sferoidului terestru ameninţate.

S-a menţionat mai sus că temerile Vechiului Continent nu puteau fi împărtăşite de cel Nou, cel puţin de această porţiune cunoscută sub numele de America de Nord, care aparţine Confederaţiei americane. Într-adevăr, oare este posibil ca preşedintele Barbicane, căpitanul Nicholl şi J. T. Maston, în calitatea lor de americani, să nu se fi gândit să ocrotească Statele Unite de emersiunile sau imersiunile ce se vor produce din cauza schimbării axei, în diverse puncte din Europa, Asia, Africa, Oceania? Eşti yankeu sau nu eşti, şi

toţi trei erau yankei neaoşi, yankei dintr-o bucată, cum se spusese despre Barbicane când şi-a elaborat proiectul de călătorie până la Lună.

Evident, partea Noului Continent, cuprinsă între regiunile arctice şi Golful Mexicului, nu trebuia să se teamă deloc de lovitura ce va avea loc. Foarte probabil ca America să profite chiar de-o mărire considerabilă a teritoriului său. Într-adevăr, din bazinele abandonate de cele două oceane ce-o scaldă în prezent, cine ştie dacă nu va găsi să-şi anexeze tot atâtea noi provincii câte stele se aflau deja pe pânza steagului?

„Da, fără îndoială! Dar”, repetau cei fricoşi, cei ce nu văd decât partea periculoasă a lucrurilor, „nimic nu este sigur aici pe Pământ! Şi dacă J. T. Maston s-a înşelat în calculele sale? Şi dacă preşedintele Barbicane va face o eroare, când le va pune în practică? Asta poate să i se întâmple şi celui mai iscusit artilerist! Nu trimit întotdeauna proiectilul la ţintă, nici ghiuleaua în butoiul cu pulbere!”

Este de înţeles că aceste nelinişti erau cu grijă întreţinute de delegaţii Puterile europene. Secretarul Dean Toodrink publică numeroase articole în acest sens şi dintre cele mai violente în Standard, Jan Harald în jurnalul suedez Aftenbladet, şi colonelul Boris Karcov în ziarul rusesc foarte răspândit Novoe-Vremia. Chiar în America opiniile erau împărţite. Dacă republicanii, care sunt liberali, rămaseră partizanii preşedintelui Barbicane, democraţii, care sunt conservatori, se declarară împotriva lui. O parte din presa americană, în special Journal of Boston, Tribune din New York ş.a. ţineau hangul presei europene. În Statele Unite, după înfiinţarea agenţiilor de presă Associated Press şi United Press, ziarul a devenit un agent extraordinar de informaţii, deoarece preţul ştirilor locale sau străine depăşeşte anual şi de departe cifra de douăzeci de milioane de dolari.

În zadar alte ziare, şi nu dintre cele mai puţin răspândite, vrură să riposteze în favoarea lui North Polar Practical

Association! În zadar doamna Evangeline Scorbitt plăti, cu zece dolari rândul, articole de fond, articole satirice, unde-şi băteau joc de aceste pericole ce erau considerate simple aiureli! În zadar această văduvă înfocată încercă să demonstreze că nimic nu poate fi mai neadevărat decât ipoteza că J. T. Maston ar fi putut să facă o eroare de calcul! În cele din urmă, America, cuprinsă de teamă, înclină încetul cu încetul să se pună în întregime la unison cu Europa.

De altfel, nici preşedintele Barbicane, nici secretarul Gun-Club-ului, nici chiar membrii Consiliului de administraţie nu catadicseau să răspundă. Lăsau lumea să vorbească şi nu-şi schimbaseră deloc obiceiurile. Se părea că nici nu erau preocupaţi de imensele pregătiri ce erau necesare unui astfel de proiect. Se preocupau ei de schimbarea opiniei publice, de dezaprobarea generală ce lua proporţii împotriva unui proiect primit la început cu atâta entuziasm? Nu se părea.

În curând, cu tot devotamentul doamnei Evangeline Scorbitt, cu toţi banii investiţi pentru apărarea lor, preşedintele Barbicane, căpitanul Nicholl şi J. T. Maston începură să devină persoane periculoase pentru securitatea celor două Lumi. Guvernul federal a fost somat, oficial, de către Puterile europene să intervină în afacere şi să-i interogheze pe iniţiatorii ei. Aceştia trebuiau să-şi facă publice mijloacele de-a acţiona, să declare prin ce procedeu aveau de gând să substituie noua axă celei vechi, ceea ce va permite să poţi să-ţi dai seama care vor fi consecinţele din punct de vedere al securităţii generale, să numească, în sfârşit, părţile de pe glob ce vor fi direct ameninţate – într-un cuvânt, să afle tot ceea ce opinia publică nu ştia şi tot ceea ce ar fi dorit să ştie, din prudenţă.

Guvernul de la Washington nu se lăsă rugat. Emoţia ce cuprinsese statele din nordul, centrul şi sudul Republicii nu-i permitea nici o ezitare. O comisie de anchetă, compusă din mecanici, ingineri, matematicieni, hidrografi, geografi, în

număr de cincizeci, sub preşedinţia celebrului John H. Prestice, fu instituită prin decret pe data de 19 februarie, având depline puteri pentru a analiza proiectul şi, la nevoie, a-l interzice.

Mai întâi, preşedintele Barbicane primi o înştiinţare să apară în faţa acelei Comisii.

Preşedintele Barbicane nu se prezentă.

Câţiva agenţi se duseră acasă la el pe Cleveland-Street nr. 95, la Baltimore.

Preşedintele Barbicane nu se afla acolo.

Unde era?

Nimeni nu ştia.

Când plecase?

În urmă cu cinci săptămâni, pe 11 ianuarie, părăsise marele oraş şi chiar statul Maryland în tovărăşia căpitanului Nicholl. Unde se duseseră amândoi? Nimeni nu putea spune.

Evident, cei doi membri ai Gun-Club-ului se îndreptau spre acea regiune misterioasă unde vor conduce pregătirile. Dar care putea fi acel loc?

Trebuie să înţelegem că lumea era interesată să-l afle, dacă voia să înăbuşe în faşă planul acestor ingineri periculoşi, cât mai era timp!

Dezamăgirea produsă de plecare preşedintelui Barbicane şi a căpitanului Nicholl fu enormă. În curând, se produse un val de furie care creştea ca un flux de echinocţiu, împotriva administratorilor de la North Polar Practical Association.

Dar exista o persoană ce trebuia să ştie unde se duseseră preşedintele Barbicane şi colegul său. O persoană care putea desigur să răspundă imensului semn de întrebare ce cuprindea suprafaţa globului.

Această persoană era J. T. Maston.

J. T. Maston fu chemat în faţa Comisiei de anchetă, prin grija lui John H. Prestice.

J. T. Maston nu se prezentă.

Oare şi el părăsise oraşul Baltimore? Se dusese să-şi ajute colegii în acel proiect ale cărui rezultate erau aşteptate cu o teamă de înţeles de lumea întreagă?

Nu! J. T. Maston locuia la Balistic-Cottage la numărul 179, Franklin-Street, lucrând în continuu, relaxându-se în alte calcule, neîntrerupându-şi munca decât pentru câteva seri petrecute în saloanele doamnei Evangeline Scorbitt, în luxosul palat din New Park.

Un agent a fost trimis de către preşedintele Comisiei de anchetă având ordin de a-l aduce.

Agentul ajunse la locuinţa lui J. T. Maston, ciocăni la uşă, intră în hol şi fu primit destul de rău de negrul Fire-Fire, şi mai rău de către stăpânul casei.

Totuşi, J. T. Maston consideră că trebuie să răspundă la invitaţia de-a se prezenta în faţa Comisiei, şi, când se află în faţa anchetatorilor, nu le ascunse faptul că era foarte contrariat că trebuia să-şi întrerupă ocupaţiile obişnuite.

I se adresă o primă întrebare:

Ştie secretarul Gun-Club-ului unde se află în prezent preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl?

— Ştiu, răspunse J. T. Maston, cu o voce sigură, dar nu cred că sunt autorizat să spun acest lucru.

O a doua întrebare:

— Cei doi colegi se ocupau cu pregătirile pentru acea operaţiune de schimbare a axei terestre?

— Acest lucru, răspunse J. T. Maston, face parte din secretul pe care trebuie să-l păstrez şi refuz să răspund.

— Doreşte atunci să comunice Comisiei de anchetă în ce constă munca sa, pentru ca aceasta să hotărască dacă este posibil să autorizeze realizarea proiectelor Societăţii?

— Nu, sigur că nu le voi comunica! Mai bine le distrug! Este dreptul meu de cetăţean liber al liberei Americi să nu comunic rezultatul muncii mele!

— Nu contest, domnule Maston, că ai acest drept, spuse John H. Prestice, cu o voce gravă, ca şi cum ar fi răspuns în numele lumii întregi, dar poate că este de datoria

dumneavoastră să vorbiţi ţinând seama de emoţia generală, pentru a pune capăt groazei populaţiilor terestre!

J. T. Maston nu credea că este de datoria lui. Nu avea decât o datorie, aceea de-a păstra tăcerea, deci va tăcea.

Cu toate insistenţele lor, cu toate rugăminţile, în ciuda ameninţărilor, membrii Comisiei de anchetă nu putură obţine nimic din partea bărbatului cu cârligul de fier. Niciodată, nu! Niciodată nu şi-ar fi imaginat că o încăpăţânare atât de tenace ar încăpea într-un craniu de gutapercă!

J. T. Maston plecă aşa cum venise, şi este inutil să mai insistăm asupra faptului că a fost felicitat pentru atitudinea lui curajoasă de către doamna Evangeline Scorbitt.

Preşedintele Barbicane nu se afla acolo. Unde era?

Când se află rezultatul înfăţişării lui J. T. Maston în faţa anchetatorilor Comisiei, indignarea publică luă nişte forme într-adevăr alarmante pentru securitatea acestui artilerist la pensie.

Presiunea asupra înalţilor reprezentanţi ai guvernului federal era enormă, intervenţia delegaţilor şi a opiniei publice atât de violentă, încât ministrul de Stat John S. Wright trebui să ceară colegilor săi autorizaţia de-a acţiona manu militari.

Pe 13 martie, seara, J. T. Maston era în biroul său, absorbit în cifrele sale, când soneria telefonului răsună cu nervozitate.

— Alo! Alo! Murmură membrana magnetică, agitată de-un glas tremurat ce dovedea o foarte mare nelinişte.

— Cine-i acolo? Întrebă J. T. Maston.

— Doamna Scorbitt.

— Ce doreşte doamna Scorbitt?

— Să te pun în gardă! Am fost informată că, în chiar această seară…

Fraza încă nu ajunse bine în urechile lui J. T. Maston, când uşa căsuţei sale fu dărâmată cu lovituri de umăr.

Pe scara ce ducea în cabinetul său de lucru se auzea o zarvă extraordinară. O voce reproşa ceva. Alte voci încercau s-o facă să tacă. Apoi se auzi un corp căzând.

Era negrul Fire-Fire, care se rostogolea din treaptă în treaptă, după ce încercase în zadar să apere home-ul stăpânului său împotriva agresorilor.

După un moment, uşa biroului se făcu ţăndări şi apăru un comisar de poliţie, urmat de câţiva agenţi.

Acest comisar avea ordin de-a face o percheziţie în casă, de-a pune mâna pe hârtiile lui J. T. Maston şi pe persoana sa.

Năvalnicul secretar al Gun-Club-ului înşfacă un revolver şi ameninţă agenţii cu cele şase gloanţe.

Într-o secundă, datorită numărului adversarilor, fu dezarmat şi i se luară hârtiile acoperite cu cifre şi formule ce-i acopereau biroul.

Deodată, scăpând printr-o mişcare rapidă, J. T. Maston apucă un carnet care, probabil, cuprindea totalitatea calculelor sale.

Agenţii se repeziră să i-l smulgă, o dată cu viaţa, dacă era nevoie…

Dar, cu rapiditate, J. T. Maston reuşi să deschidă carnetul, rupse ultima pagină şi, fulgerător, înghiţi această pagină ca pe-o simplă pilulă.

— Acum, veniţi s-o luaţi! Strigă el aşa cum strigase Leonida la Thermopile.

O oră mai târziu, J. T. Maston era încarcerat în închisoarea din Baltimore.

Şi era, fără îndoială, lucrul cel mai bun ce i s-ar fi putut întâmpla, căci populaţia s-ar fi dedat la excese regretabile asupra persoanei sale pe care poliţia n-ar fi fost capabilă să le oprească.

XI – CE SE AFLĂ ÎN CARNETUL LUI J. T. MASTON ŞI CE NU SE MAI AFLĂ.

Carnetul, confiscat de poliţia din Baltimore, avea vreo treizeci de pagini, umplute cu formule, ecuaţii, în sfârşit, cu

cifre ce constituiau ansamblul calculelor lui J. T. Maston. Era vorba despre lucrări de mecanică superioară ce nu puteau fi apreciate decât de matematicieni. Aici figura chiar formula forţelor vii – V2 – V0 = 2 gr2 (1/r-l/r0) – ce se folosise pentru a rezolva problema călătoriei de la Pământ la Lună şi, în plus, conţinea şi expresiile în legătură cu atracţia Lunii.

Pe scurt, vulgul n-ar fi înţeles nimic din toate astea. Aşa că se consideră că este bine să i se facă cunoscute doar datele generale şi rezultatele de care se preocupa cu ardoare lumea întreagă de câteva săptămâni încoace.

Şi au fost date ziarelor spre publicare, de îndată ce savanţii Comisiei de anchetă luară cunoştinţă de formulele celebrului calculator… Iar toate ziarele publice, fără deosebire de culoare politică, le aduseră la cunoştinţă populaţiilor.

Mai întâi, nu avură loc dezbateri despre lucrările lui J. T. Maston. O problemă corect enunţată este pe jumătate rezolvată, se spune, iar aceasta era remarcabilă. De altfel, calculele fuseseră făcute cu prea multă precizie pentru ca vreun membru al Comisiei de anchetă să se gândească să pună la îndoială exactitatea şi consecinţele lor. Dacă operaţiunea era dusă la bun sfârşit, axa terestră va fi fără doar şi poate modificată, şi catastrofele prevăzute vor avea loc în totalitate.

Agenţii se repeziră să i-l smulgă, o dată cu viaţa, dacă era nevoie… „NOTĂ redactată prin grija Comisiei de anchetă din Baltimore, pentru a fi comunicată ziarelor, revistelor şi magazinelor celor două lumi.

Efectul urmărit de Consiliul de administraţie al lui North Polar Practical Association şi care are drept scop înlocuirea vechii axe cu o axă nouă de rotaţie este obţinut cu ajutorul reculului unui instrument fixat într-un punct determinat al Pământului. Dacă partea de jos a acestui instrument este sudată în sol, fără îndoială că reculul acestuia se va transmite întregii mase a planetei noastre.

Instrumentul adoptat de inginerii Societăţii nu este altceva decât un tun gigantic, al cărui efect ar fi nul dacă s-ar trage în plan vertical. Pentru a produce efectul maxim, trebuia îndreptat orizontal spre nord sau spre sud, şi această ultimă direcţie a fost aleasă de către Barbicane and Co. În aceste condiţii, recul produce o lovitură a Pământului, spre nord, lovitură asemănătoare cu cea a unei bile de biliard „tăiată” cu fineţe.”

Într-adevăr, acest lucru îl prevăzuse şi Alcide Pierdeux.

„De îndată ce proiectilul este lansat, centrul Pământului se deplasează, urmând o direcţie paralelă cu direcţia loviturii, ceea ce ar putea duce la schimbarea planului orbitei şi, deci, a duratei anului. Dar într-o măsură atât de mică încât trebuie considerată ca absolut neglijabilă. În acelaşi timp, Pământul va căpăta o mişcare de rotaţie în jurul unei axe situate în planul Ecuatorului, şi rotaţia sa s-ar face de acum încolo pe această nouă axă, dacă mişcarea de rotaţie n-ar fi existat înainte de lovitură.

Or, această mişcare există în jurul liniei polilor şi, combinându-se cu rotaţia accesorie produsă de recul, va da naştere unei noi axe, al cărei pol se va îndepărta de vechiul cu o cantitate x. Pe de altă parte, dacă tragerea este efectuată în momentul în care punctul vernal31, una din cele două intersecţii ale Ecuatorului cu ecliptica, se află la nadirul32 punctului de tir, şi dacă recul este destul de puternic pentru a deplasa vechiul Pol cu 23°28' noua axă terestră devine perpendiculară pe planul orbitei sale, aproape la fel ca pentru planeta Jupiter.

Ştim care vor fi consecinţele acestei perpendicularităţi, pe care preşedintele Barbicane a crezut de cuviinţă să le comunice în şedinţa din 22 decembrie.

Dar, date fiind masa Pământului şi forţa mişcării sale de rotaţie, se poate concepe oare o gură de foc atât de mare, încât recul său să fie capabil să producă o modificare în poziţia polului actual, şi mai ales de-a valoare de 23°28'?

Da, dacă un tun sau o serie de tunuri sunt construite cu dimensiuni cerute de legile mecanicii, sau dacă inventatorii s-ar afla în posesia unui exploziv de-o forţă destul de mare pentru a imprima proiectilului viteza necesară unei asemenea deplasări.

Dacă luăm ca tip tunul de douăzeci şi şapte de centimetri al Marinei franceze (model 1875), ce lansează un proiectil de o sută optzeci de kilograme, cu o viteză de cinci sute de metri pe secundă, dând acestei guri de foc dimensiunile de o sută de ori mai mari, adică de un milion de ori mai mari în volum, va putea lansa un proiectil de o sută optzeci de mii de tone. Dacă, în plus, explozibilul va fi destul de puternic pentru a imprima proiectilului o viteză de cinci mii şase sute de ori mai mare decât vechea pulbere de puşcă, rezultatul căutat ar fi obţinut. Într-adevăr, cu o viteză de două mii opt sute de kilometri pe secundă33, nu trebuie să te temi că proiectilul va întâlni din nou Pământul, reducând lucrurile în starea lor iniţială.

Ei bine, din nenorocire pentru securitatea terestră, oricât de extraordinar ar părea, J. T. Maston şi colegii săi se află chiar în posesia acestui exploziv de-o putere aproape infinită şi a cărui pulbere, întrebuinţată pentru a lansa ghiuleaua Columbiadului spre Lună, ne-ar putea da doar o idee vagă. Căpitanul Nicholl l-a descoperit. Care sunt substanţele care intră în compoziţia sa? Nu găsim decât vagi urme în carnetul lui J. T. Maston, care se mărgineşte a numi acest exploziv „meli-melinită”. Tot ce ştim este că se obţine dintr-un amestec de substanţe organice şi acid azotic. Un anumit număr de radicali monovalenţi se substituie aceluiaşi număr de atomi de hidrogen, obţinându-se, astfel, un explozibil care, asemeni fulmicotonului, este format prin combinaţia şi nu prin simplul amestec de elemente care ard şi altele ce ajută arderea.

Pe scurt, oricare ar fi acest exploziv, cu puterea pe care-o are, mai mult decât necesară pentru a arunca un proiectil

cântărind o sută optzeci de mii de tone în afara atracţiei terestre, este evident că reculul pe care-l va imprima tunului va produce următoarele efecte: schimbarea axei, deplasarea Polului cu 23°28', perpendicularitatea noii axe pe planul eclipticii. De aici rezultă toate catastrofele atât de temute, pe drept, de către locuitorii Pământului.

Totuşi, umanitatea are o şansă să scape de consecinţele unei operaţiuni care trebuie să producă astfel de modificări în condiţiile geografice şi climatologice ale globului terestru.

Este oare posibilă fabricarea unui tun cu dimensiuni de un milion de ori mai mare decât volumul celui de douăzeci şi şapte de centimetri? Oricare ar fi progresele industriei metalurgice ce a construit podurile peste fluviile Tay şi Forth, viaductul Garabit şi turnul Eiffel, este oare posibil ca inginerii să producă acest instrument gigantic, fără a vorbi despre proiectilul de o sută optzeci de mii de tone care va trebui lansat în spaţiu?

Îndoiala ne este permisă. Acesta este, evident, unul din motivele pentru care tentativa lui Barbicane and Co. nu prea are şanse de reuşită. Dar situaţia este încă deosebit de îngrijorătoare, deoarece se pare că noua Societate s-a pus deja pe treabă.

Vrem să se ştie că numiţii Barbicane şi Nicholl au părăsit oraşul Baltimore şi America. Au plecat de mai bine de două luni! Unde s-au dus? Mai mult ca sigur, în acel loc necunoscut de pe glob, unde totul este pregătit pentru a încerca realizarea planului lor.

Care este acel loc? Nu ştim şi, prin urmare, ne este imposibil să pornim după acei îndrăzneţi „răufăcători” (sic!) care vor să zdruncine din temelii lumea, sub pretextul exploatării, în profitul lor, a unor noi zăcăminte de cărbuni.

Evident că acest loc era indicat pe ultima pagină din carnetul lui J. T. Maston, care rezuma toate lucrările sale, mai mult ca sigur. Dar această pagină a fost înghiţită de complicele lui Impey Barbicane, şi acest complice,

încarcerat acum în închisoarea din Baltimore, refuză cu desăvârşire să vorbească.

Aceasta-i situaţia. Dacă preşedintele Barbicane reuşeşte să fabrice tunul său monstruos şi proiectilul, într-un cuvânt, dacă operaţiunea sa se va desfăşura în condiţiile deja enunţate, va modifica vechea axă, şi peste şase luni Pământul va fi supus consecinţelor acestei „tentative de neiertat” (sic!).

Într-adevăr a fost aleasă o dată pentru ca tragerea să aibă efectul scontat, dată la care lovitura imprimată elipsoidei terestre va produce o intensitate maximă.

Data este 22 septembrie, douăsprezece ore după trecerea Soarelui la meridianul locului X.

Aceste circumstanţe fiind cunoscute: 1. Că tragerea se va face cu un tun de un milion de ori mai mare decât tunul de douăzeci şi şapte de centimetri; 2. Că acest tun va fi încărcat cu un proiectil de o sută optzeci de mii de tone; 3. Că acest proiectil va avea o viteză iniţială de două mii opt sute de kilometri; 4. Că tragerea va avea loc pe 22 septembrie, douăsprezece ore după trecerea Soarelui peste meridianul locului. Putem deduce de aici care este locul X unde se va face operaţiunea?

„Evident, nu!” au răspuns comisarii anchetatori.

Într-adevăr, nimic nu poate permite calcularea punctului X, deoarece, în calculele lui J. T. Maston, nimic nu indica în care loc de pe glob va trece noua axă, în alţi termeni, în ce loc se vor situa noii Poli ai Pământului. La 23°28' de cel vechi, bine! Dar pe ce meridian, este absolut imposibil de-a stabili acest lucru.

Aşadar, imposibil de-a şti care vor fi teritoriile ce vor coborî sau se vor înălţa. Anume, ca urmare a denivelării oceanelor, care vor fi continentele transformate în mări şi care mările transformate în continente.

Şi totuşi, această denivelare va fi extrem de considerabilă, dacă ne raportăm la calculele lui J. T. Maston. După lovitură, suprafaţa mării va lua forma unui elipsoid de revoluţie în

jurul noii axe polare şi nivelul stratului lichid se va schimba aproape peste tot pe glob.

Într-adevăr, intersectarea nivelului vechi al mării cu nivelul nou al mării, două suprafeţe de revoluţie egale ale căror axe se întâlnesc, va fi compusă din două curbe plane, ale căror două planuri vor trece printr-o perpendicularitate pe planul celor două axe polare, şi respectiv prin cele două bisectoare ale unghiului celor două axe polare. (Text luat direct din carnetul calculatorului.)

De aici rezultă că denivelarea maximă poate atinge o supraînălţare sau o coborâre de 8.415 metri, în raport cu vechiul nivel, şi că în anumite puncte de pe glob, diverse teritorii vor fi coborâte sau supraînălţate cu această cantitate în raport cu cel nou. Această cantitate va diminua gradual până la liniile de demarcaţie, împărţind globul în patru segmente, la limita cărora denivelarea va deveni nulă.

Trebuie să remarcăm, de asemenea, că vechiul Pol va fi el însuşi înghiţit sub mai mult de 3.000 de metri de apă, deoarece se află la o mai mică distanţă de centrul Pământului, ca urmare a aplatizării sferoidului. Aşadar, domeniul obţinut de North Polar Practical Association ar trebui să fie inundat şi, în consecinţă, de neexploatat. Dar acest lucru a fost prevăzut de Barbicane and Co.; consideraţii geografice, rezultate din ultimele descoperiri, permit să ajungem la concluzia că la polul arctic există un podiş a cărui altitudine este mai mare de 3.000 de metri.

Nu trebuie să ne facem iluzii că vom determina punctele de pe glob unde denivelarea va atinge 8.415 metri, şi deci teritoriile care vor avea de suferit în urma consecinţelor dezastruoase. Nici calculatorii cei mai ingenioşi nu vor reuşi. În această situaţie se află o necunoscută pe care nici o formulă nu o poate afla. Este amplasarea precisă a punctului x acolo unde se va produce tirul şi, ca urmare, lovitura… Or, acest x este secretul iniţiatorilor acestei deplorabile afaceri.

Aşadar, pentru a rezuma, locuitorii Pământului, sub orice latitudine ar trăi, sunt direct interesaţi să afle acest secret, pentru că sunt direct ameninţaţi de uneltirile lui Barbicane and Co.

Sfătuim, prin urmare, pe locuitorii Europei, Africii, Asiei, Americii, Australasiei şi Oceaniei să fie atenţi la toate lucrările de balistică, precum topirea de tunuri, fabricarea de pulberi şi proiectile, ce-ar putea fi făcute pe teritoriile lor, să observe de asemenea prezenţa oricărui străin a cărui sosire poate apărea suspectă şi să avertizeze imediat pe membrii Comisiei de anchetă, la Baltimore, Maryland, U. S. A.

Să ne ajute Cel de Sus ca această descoperire să ne parvină înainte de 22 septembrie a.c., dată care ameninţă să deranjeze ordinea stabilită în sistemul terestru.”

XII – ÎN CARE J. T. MASTON CONTINUĂ EROIC SĂ TACĂ.

Aşadar, după tunul folosit pentru a lansa un proiectil de pe Pământ pe Lună, tunul folosit pentru a modifica axa terestră! Tunul! Oare aceşti artilerişti ai Gun-Club-ului nu au altceva în cap? Sunt oare cuprinşi de nebunia „tunismului intensiv”? Tunul, „ultima ration” în această lume! Acest instrument brutal este suveranul universului? Aşa cum canonul reglează teologia, regele tun este supremul regulator al legilor industriale şi cosmologice?

Da! Trebuie să mărturisim, tunul era instrumentul ce trebuia să vină în minte preşedintelui Barbicane şi a colegilor săi. Nu degeaba şi-au consacrat toată viaţa balisticii. După Columbiadul din Florida, trebuiau să ajungă la tunul monstruos din… din locul x. Şi oare nu-i auziţi deja strigând răsunător:

— Îndreptaţi spre Lună… Tunul unu… Foc!

— Schimbaţi axa Pământului… Tunul doi… Foc!

În acelaşi timp, tare ar fi vrut să strige cu toţii, arătând spre Gun-Club.

— Ţintă balamucul… Tunul trei… Foc!

Într-adevăr, operaţia lor justifica titlul acestui roman. Nu degeaba a fost intitulat „Cu susu-n jos” şi nu „Claie peste grămadă”, căci fără cap şi fără coadă, aşa cum spune Alcide Pierdeux, va rezulta „o harababură generală”!

Oricum, publicarea notei redactată de Comisia de anchetă a produs un efect pe care nimeni nu-l putea bănui. Trebuie să înţelegem că ce spunea aceasta nu avea nimic liniştitor. Din calculele lui J. T. Maston rezulta că problema mecanică fusese rezolvată în toate detaliile. Experimentul întreprins de preşedintele Barbicane şi de căpitanul Nicholl era clar – va produce o modificare, dintre cele mai regretabile, în mişcarea de rotaţie diurnă. O nouă axă o va schimba pe cea veche… Şi cunoaştem consecinţele acestei schimbări.

Opera firmei Barbicane and Co. fu deci definitiv judecată, blestemată, supusă dezaprobării generale. În Vechiul ca şi în Noul Continent, membrii Consiliului din North Polar Practical Association nu mai aveau decât adversari. Rar se mai găseau câţiva partizani printre persoanele exaltate din Statele Unite.

Într-adevăr, din punctul de vedere al securităţii lor personale, preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl procedaseră cu înţelepciune când părăsiseră oraşul şi America. Avem motive temeinice de a crede că li s-ar fi întâmplat o nenorocire. Nu poţi ameninţa în masă o mie patru sute de milioane de locuitori, nu poţi să le tulburi obişnuinţele printr-o schimbare adusă condiţiilor de viaţă de pe Pământ şi să-i nelinişteşti în chiar existenţa lor, provocând o catastrofă universală, fără urmări neplăcute.

Cum de reuşiseră cei doi colegi din Gun-Club să dispară, fără să lase vreo urmă? Cum oare materialul şi personalul necesare unei astfel de operaţiuni au putut dispărea, fără ca nimeni să observe? Sute de vagoane, dacă le transportaseră pe calea ferată, sute de vase, dacă o făcuseră pe mare, nu ar fi fost de-ajuns pentru a transporta încărcăturile de metal, cărbune şi meli-melinită. Este de neînţeles cum această plecare a avut loc pe ascuns. Cu

toate acestea, se întâmplase. Pe de altă parte, după o anchetă serioasă, s-a văzut că nici o comandă nu fusese trimisă uzinelor metalurgice, nici fabricilor de produse chimice din cele două Lumi. Că acest lucru nu poate fi expediat, fie! Se va explica în viitor… Dacă va mai exista un viitor!

Totuşi, dacă preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl, dispăruţi în mod misterios, erau la adăpost de un pericol imediat, colegul lor J. T. Maston, în mod corect încarcerat, putea să se teamă de represaliile publicului Aş! Nici nu-l interesa! Ce încăpăţânat nemaipomenit acest calculator! Era de fier, ca şi antebraţul său. Nimic nu-l va face să cedeze!

Din celula pe care-o ocupa în închisoarea din Baltimore, secretarul general al Gun-Club-ului se cufunda din ce în ce mai mult în contemplarea îndepărtată a colegilor pe care nu putuse să-i urmeze. Parcă-i şi vedea pe preşedintele Barbicane şi pe căpitanul Nicholl pregătindu-şi operaţiunea gigantică, în acel punct necunoscut de pe glob, unde nimeni nu-i va deranja. Îi vedea construind enormul instrument, amestecând meli-melinita, turnând proiectilul pe care Soarele îl va număra în curând printre micile-i planete. Acest nou astru va purta numele fermecător de Scorbitta, omagiu de amabilitate şi de stimă pentru bogata capitalistă din New Park. Şi J. T. Maston calcula zilele, prea scurte, pe gustul său, ce-l apropiau de data fixată pentru tragere.

Era deja începutul lui aprilie. Peste două luni şi jumătate, astrul zilei, după ce se va opri la solstiţiu pe Tropicul Racului, va retrograda spre Tropicul Capricornului. Trei luni mai târziu, va traversa linia ecuatorială la echinocţiul de toamnă. Şi atunci, vor lua sfârşit aceste anotimpuri ce, de milioane de ani, alternează atât de regulat şi atât de „prostesc” în decursul fiecărui an terestru. Pentru ultima dată, în anul 189…, sferoidul va fi supus acestei inegalităţi a zilelor şi a nopţilor. Nu va mai fi decât acelaşi număr de ore

între răsăritul şi apusul Soarelui pe orice latitudine a globului.

De fapt, era o operă măreaţă, supraomenească, divină. J. T. Maston uitase de domeniul arctic şi de exploatarea zăcămintelor de cărbuni de la vechiul Pol, nu mai vedea decât consecinţele cosmografice ale operaţiunii. Scopul principal al noii Societăţi se pierdea, în comparaţie cu transformările ce urmau să schimbe faţa lumii.

Dar… lumea nu prea dorea să-şi schimbe faţa! Această faţă era le fel de tânără ca şi în ziua în care Dumnezeu i-a dat-o în primele ore ale Creaţiei!

J. T. Maston, singur şi fără apărare în celula lui, continua să reziste tuturor presiunilor ce se exercitau asupra sa. Membrii Comisiei de anchetă veneau zilnic să-l viziteze, însă nu puteau obţine nimic de la el. John H. Prestice avu atunci ideea să folosească o influenţă ce avea şanse de reuşită mai bune ca ale lor, cea a doamnei Evangeline Scorbitt. Toată lumea cunoştea devotamentul de care dădea dovadă această respectabilă văduvă, când era vorba de responsabilitatea lui J. T. Maston, şi ce interes nemărginit îi purta celebrului calculator.

Aşadar, după ce comisarii deliberară, doamna Evangeline Scorbitt fu autorizată să-l vadă pe prizonier de câte ori dorea. Nu era şi ea, la fel ca ceilalţi locuitori ai globului, ameninţată de reculul tunului monstruos? Oare palatul său din New Park va fi mai cruţat în catastrofa finală decât bordeiul celui mai umil vânător sau cortul indienilor din prerie? Viaţa sa nu era la fel de ameninţată ca şi cea a ultimului samoed sau a celui mai neînsemnat băştinaş din Pacific? Iată ce încercă s-o facă să înţeleagă preşedintele Comisiei, iată de ce fu rugată să se folosească de toată influenţa sa pe lângă J. T. Maston.

Dacă acesta se hotăra să vorbească, să spună în ce loc preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl şi, desigur, numerosul personal pe care-l luaseră cu ei îşi făceau pregătirile, încă va mai fi timp pentru a pleca în căutarea

lor, a le găsi urmele, a pune capăt chinurilor, neliniştii şi groazei umanităţii.

Doamna Evangeline Scorbitt avu deci acces în închisoare. Ceea ce dorea mai presus decât orice era să-l revadă pe J. T. Maston, smuls de mâinile poliţiştilor din confortul căsuţei sale.

Dar însemna să n-o cunoaşteţi bine pe energica Evangeline dacă o credeaţi sclava slăbiciunilor omeneşti! Şi, pe 9 aprilie, dacă vreo ureche indiscretă ar fi ascultat la uşa celulei, prima oară când doamna Evangeline Scorbitt pătrunse acolo, iată ce-ar fi auzit aceasta, cu surprindere:

— În sfârşit, dragă Maston, te revăd!

— Dumneata, doamnă Scorbitt?

— Da, prietene, după patru săptămâni, patru lungi săptămâni de despărţire…

— Mai exact douăzeci şi opt de zile, cinci ore şi patruzeci şi cinci de minute, răspunse J. T. Maston, după ce se uită la ceas.

— În sfârşit, iată-ne din nou împreună!

— Dar cum de te-au lăsat să ajungi până la mine, dragă doamnă Scorbitt?

— Cu condiţia să folosesc influenţa afecţiunii mele fără margini asupra celui care face obiectul ei!

— Cum! Evangeline! Strigă J. T. Maston. Ai consimţit să-mi dai astfel de sfaturi? Ţi-a trecut prin cap că mi-aş putea trăda colegii?

— Eu? Dragă Maston! Aşa de prost mă judeci? Eu să te rog să-ţi sacrifici onoarea în schimbul siguranţei? Eu… să te îndemn la un act care ar fi ruşinea unei vieţi consacrate în întregime celor mai înalte speculaţii ale mecanicii superioare?

— Bine, doamnă Scorbitt! Regăsesc în dumneata pe generoasa acţionară a Societăţii noastre! Nu… niciodată nu m-am îndoit de sufletul dumitale generos!

— Mulţumesc, dragă Maston!

— În ceea ce mă priveşte, să divulg opera noastră, să dezvălui în ce punct al globului va avea loc tragerea noastră prodigioasă, să vând, ca să spun aşa, acest secret pe care am putut din fericire să-l ascund în adâncurile mele, să permit acestor barbari să pornească în urmărirea prietenilor noştri, să întrerup nişte lucrări care vor deveni gloria şi sfârşitul nostru! Mai bine să mor!

— Sublime Maston! Răspunse doamna Evangeline Scorbitt.

Într-adevăr, aceste două fiinţe atât de unite de acelaşi entuziasm şi la fel de nesăbuite şi una, şi alta, erau făcute, de altfel, pentru a se înţelege.

— Nu, niciodată nu vor afla numele ţării pe care calculele mele au desemnat-o şi a cărei celebritate o va face nemuritoare! Adăugă J. T. Maston. Pot să mă ucidă, dacă vor, dar nu-mi vor putea smulge secretul!

— Şi să mă omoare şi pe mine cu dumneata! Strigă doamna Evangeline Scorbitt. Şi eu voi rămâne mută.

— Din fericire, dragă Evangeline, ei nu ştiu că deţii acest secret!

— Crezi, deci, dragă Maston, că aş fi capabilă să-l dezvălui, pentru că sunt doar o femeie? Să-i trădez pe colegii noştri şi pe dumneata? Nu, prietene, nu! Dacă aceşti făţarnici ridică împotriva dumitale populaţia oraşelor şi a satelor, dacă lumea întreagă va pătrunde pe uşa acestei celule pentru a te smulge de aici, ei bine, voi fi aici şi vom avea cel puţin consolarea să murim împreună…

Şi, dacă acest lucru ar fi fost o consolare, J. T. Maston putea oare să viseze o alta mai dulce încât să moară în braţele doamnei Evangeline Scorbitt?

Aşa lua sfârşit conversaţia lor, de fiecare dată când admirabila doamnă venea să-l viziteze pe prizonier.

Şi când comisarii anchetatori o interogau asupra rezultatelor acestor întrevederi, ea răspundea:

— Nimic încă! Poate, cu timpul, voi obţine în sfârşit…

Oh! Şiretenie de femeie!

„Cu timpul”, spunea ea. Dar acest timp înainta cu paşi gigantici. Săptămânile treceau ca zilele, zilele ca orele, orele ca minutele.

Era luna mai. Doamna Evangeline Scorbitt nu obţinuse nimic de la J. T. Maston, şi acolo unde această femeie atât de influentă eşuase, nimeni altul nu putea spera să reuşească. Trebuiau să se resemneze să aştepte lovitura fatală, fără a se ivi vreo şansă de-a o împiedica?

Ei bine, nu! În astfel de momente, resemnarea este inacceptabilă! Aşa că delegaţii Puterilor europene deveniră mai insistenţi ca niciodată. Între ei şi membrii Comisiei de anchetă, ce fură direct atacaţi, avu loc un duel continuu. Însuşi flegmaticul Jacques Jansen care, în ciuda placidităţii olandeze, îi copleşea zilnic cu reproşuri. Colonelul Boris Karcov avu chiar un duel cu secretarul sus-numitei Comisii, în cursul căruia îşi răni doar uşor adversarul, în ceea ce-l priveşte pe maiorul Donellan, chiar dacă nu se bătea nici cu arma de foc, nici cu arma albă, ceea ce-i contrar uzanţelor britanice cel puţin, asistat de secretarul său Dean Toodrink, schimbă câţiva pumni buni într-o partidă de box cu William S. Forster, imperturbabilul angrosist de morun, omul de paie al lui North Polar Practical Association, care, de altfel, nu ştia nimic despre afacere.

În realitate, lumea întreagă se aliase pentru a-i face pe americanii din Statele Unite responsabili de actele unuia dintre cei mai geniali copii ai lor – Impey Barbicane. Se zvonea, nici mai mult, nici mai puţin, că vor fi retraşi ambasadorii şi miniştrii plenipotenţiari acreditaţi pe lângă acest guvern imprudent de la Washington şi că i se va declara război.

Sărmane State Unite! Nu şi-ar fi dorit decât să pună mâna pe Barbicane and Co. În zadar răspunseră guvernelor Puterilor din Europa, Asia, Africa şi Oceania că acestea aveau mână liberă să-i aresteze oriunde s-ar afla, nici nu erau ascultate. Dar, până una, alta, imposibil să se

descopere în ce loc preşedintele şi colegul său se ocupau cu pregătirea groaznicei operaţiuni.

La care Puterile străine răspundeau:

— Îl deţineţi pe J. T. Maston, complicele lor! J. T. Maston ştie totul despre Barbicane. Deci, faceţi-l să vorbească pe J. T. Maston.

Să-l facă să vorbească pe J. T. Maston! Mai degrabă ar fi smuls o vorbă din gura lui Harpocrate, zeul Tăcerii, sau şefului surdomut al Institutului din New York.

Şi atunci, deoarece exasperarea crescuse o dată cu neliniştea universală, câţiva oameni practici aduseră aminte că tortura din Evul Mediu avea totuşi ceva bun – cutia de lemn în care se strângeau labele picioarelor, jupuirea cu un cleşte înroşit în foc a mamelelor, plumbul topit, foarte eficace pentru dezlegarea limbilor celor mai rebele, uleiul clocotit, cadrul de lemn, legarea prizonierului cu o frânghie şi aruncarea lui în apă etc. De ce să nu ne servim de aceste mijloace pe care justiţia de altădată nu ezita să le folosească în circumstanţe mai puţin grave şi pentru cazuri speciale ce nu interesau decât indirect masele?

Dar, trebuie să recunoaştem, aceste mijloace, îndreptăţite de moravurile de altădată, nu mai puteau fi folosite la sfârşitul unui secol de blândeţe şi toleranţă, a unui secol atât de marcat de omenie ca secolul al XIX-lea, caracterizat de inventarea mitralierei, a gloanţelor de şapte milimetri şi cu o bătaie extraordinar de lungă, a unui secol ce admite în relaţiile internaţionale folosirea obuzelor cu melinită, cu robusit, cu belită, cu panchastit, cu noganită şi a altor substanţe în it, ită, care nu sunt nimic pe lângă meli-melinită.

J. T. Maston nu trebuia deci să se teamă că va fi supus la cazne. Tot ce puteau spera era ca să-şi dea seama singur care-i era responsabilitatea şi că se va hotărî să vorbească poate, sau dacă va refuza, ca hazardul să vorbească pentru el.

XIII – LA SFÂRŞITUL CĂRUIA J. T. MASTON DĂ UN RĂSPUNS ÎNTR-ADEVĂR EPIC.

Cu toate acestea, timpul înainta, aşa cum probabil înaintau lucrările pe care preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl le efectuau în condiţii atât de surprinzătoare, nu se ştie unde.

Totuşi, cum era oare posibil ca o operaţiune care necesita construcţia unei uzine mari, a unor furnale înalte capabile să toarne un tun de un milion de ori mai mare ca tunul de douăzeci şi şapte de centimetri al Marinei şi un proiectil cântărind 180.000 de tone, care necesita angajarea a mai multe mii de muncitori, transportul lor, cazarea lor, aşadar, cum era posibil ca o astfel de operaţiune să poată fi ascunsă de privirile celor interesaţi? În ce parte a Vechiului sau Noului Continent, Barbicane and Co. se instalaseră în aşa mare secret, că nu atrăseseră atenţia populaţiilor învecinate? Oare pe-o insulă abandonată din Pacific sau Oceanul Indian? Dar nu mai există insule pustii în zilele noastre: englezii puseseră mâna pe toate. Doar dacă noua Societate nu descoperise una specială pentru această operaţiune! Cât despre regiunile arctice sau antarctice – nu! Era anormal să-şi construiască acolo uzinele. Tocmai pentru că nu puteau fi atinse aceste latitudini înalte, North Polar Practical Association încerca să le deplaseze!

De altfel, a-i căuta pe preşedintele Barbicane şi pe căpitanul Nicholl de-a lungul acestor continente sau insule, chiar dacă n-ar fi fost decât în locurile abordabile, însemna să-ţi pierzi timpul. Carnetul confiscat de la secretarul Gun-Club-ului nu menţiona oare că tragerea trebuie să fie efectuată aproape de Ecuator? Or, acolo se aflau regiuni locuite, ba chiar…

În ceea ce-l priveşte pe maiorul Donellan, schimbă câţiva pumni buni într-o partidă de box cu William S. Forster.

De oameni civilizaţi. Deci, dacă experimentatorii se stabiliseră în împrejurimile liniei echinocţiale, acest loc nu putea fi nici în America, nici de-a curmezişul Peru-ului sau

Braziliei, nici în insulele Sonde, Sumatra, Borneo, nici în insulele din Marea Celebes (Sulawesi), nici în Noua Guinee, unde o astfel de operaţiune nu s-ar fi putut desfăşura fără ca populaţiile să fie informate. La fel de adevărat, de asemenea, că nu ar fi putut fi ţinută secretă nici în tot centrul Africii, în regiunea Marilor Lacuri, traversate de Ecuator. Rămâneau, este adevărat, insulele Maldive, în Oceanul Indian, insulele Amiralităţii, Gilbert, Christmas, Galapagos în Oceanul Pacific, San Pedro în Oceanul Atlantic. Dar cercetările făcute în aceste locuri nu dăduseră nici un rezultat. Ca atare, se limitau la vagi ipoteze, insuficiente pentru a calma teama universală.

Ce gândea despre toate acestea Alcide Pierdeux? Mai „sulfuric” ca niciodată, nu înceta să viseze la diversele consecinţe ale acestei probleme. Că acest căpitan Nicholl a inventat un exploziv atât de puternic, că a găsit acea meli-melinită, cu o putere de trei sau patru mii de ori mai mare decât a celor mai violente explozibile de război şi de cinci mii şase sute de ori mai puternică decât buna pulbere de tun a strămoşilor noştri, era deja uluitor, ba chiar „foarte bubuitor!” spunea el, dar, în sfârşit, nu era imposibil. Nu se ştie ce ne va rezerva viitorul în acest gen de progres ce va permite să distrugem armate întregi de la orice distanţă. Oricum, ridicarea axei terestre produse de reculul unui tun îl surprindea chiar şi pe inginerul francez.

Aşa că, adresându-se în şoaptă iniţiatorului afacerii, spunea:

— Este evident, preşedinte Barbicane, că, zilnic, Pământul suportă consecinţa tuturor loviturilor ce se produc la suprafaţa lui. Este sigur că, atunci când milioane de oameni se amuză să trimită mii de proiectile cântărind câteva kilograme sau milioane de proiectile cântărind câteva grame, şi chiar când merg sau sar sau când îmi întind braţul sau o globulă de sânge se plimbă prin venele mele, toate acţionează asupra sferoidului nostru. Deci, marea ta maşinărie este de natură să producă zguduitura cerută.

Dar, fir-ar să fie de integrală, această zguduitură va fi oare suficientă pentru a răsturna Pământul? Hotărât lucru, trebuie să recunoaştem că acest fapt este demonstrat de ecuaţiile acelui animal de J. T. Maston.

Într-adevăr, Alcide Pierdeux nu putea decât să admire ingenioasele calcule ale secretarului Gun-Club-ului, date comunicate de Comisia de anchetă acelor savanţi ce puteau să le înţeleagă. Şi Alcide Pierdeux, care citea lucrările de algebră aşa cum citeşti un ziar, găsea în această lectură un farmec de nedescris.

Dar dacă răsturnarea globului va avea loc, ce de catastrofe se vor acumula pe suprafaţa Pământului! Ce de cataclisme, oraşe distruse, munţi mişcaţi din locul lor, locuitori nimiciţi cu milioanele, mase lichide aruncate în afara albiilor şi producând inundaţii îngrozitoare!

Va fi asemenea unui cutremur de-o violenţă extraordinară.

— Măcar de-ar fi mai puţin puternică blestemata aia de pulbere a căpitanului Nicholl, mormăi Alcide Pierdeux, am putea spera ca proiectilul să vină din nou să lovească Pământul fie înainte de punctul de lovire, fie în spatele lui, după ce-a făcut înconjurul globului. Şi atunci totul va reveni la locul lui într-un timp relativ scurt, nu însă fără a fi provocat totuşi câteva mari dezastre. Dar, pe naiba! Datorită meli-melinitei lor, ghiuleaua va descrie o jumătate de hiperbolă şi nu se va mai întoarce pentru a cere iertare Pământului că l-a deranjat, repunându-l la locul lui!

Şi Alcide Pierdeux gesticula ca un semafor cu braţe, cu riscul de-a distruge totul pe-o rază de doi metri.

Apoi, îşi repeta: „Dacă cel puţin am cunoaşte locul tragerii, aş fi putut stabili pe care mari cercuri terestre denivelarea ar fi nulă, şi de asemenea, punctele unde ea ar ajunge la maximum. I-am putea preveni pe oameni să se mute din timp, înainte ca oraşele şi casele lor să se răstoarne. Dar cum să aflu asta?”

Apoi, mângâindu-şi puţinul păr de pe craniu, adăugă: „Ei! Mă gândesc că urmările zdruncinăturii pot să fie mult mai

complicate decât ne imaginăm. De ce oare vulcanii n-ar profita de această ocazie pentru a se deda la erupţii nebuneşti, pentru a voma, asemenea unui pasager care are rău de mare, materiile mişcate din loc, din măruntaiele lor? De ce o parte din oceanele ale căror ape s-ar umfla nu s-ar precipita asupra craterelor lor? Să mă ia dracu'! Pot urma explozii care ar putea arunca în aer maşina pământească! Oh! Diabolicul ăsta de Maston, care se încăpăţânează în tăcerea lui! Priviţi-l jonglând cu bila noastră terestră şi făcând fel de fel de giumbuşlucuri pe biliardul universului".

Aşa gândea Alcide Pierdeux. Imediat aceste ipoteze înspăimântătoare au fost preluate şi discutate de ziarele din cele două Lumi. Pe lângă perturbaţiile ce vor rezulta din operaţiunea Barbicane and Co., ce mai însemnau aceste ploi diluviene, valurile seismice, potopurile care, din când în când, devastează câteva regiuni de pe Pământ? Dar astfel de catastrofe nu sunt decât parţiale! Câteva mii de locuitori dispar şi nenumăraţii supravieţuitori se simt deranjaţi în tihna lor! Pe măsură ce se apropia data fatală, groaza punea stăpânire până şi pe cei mai curajoşi. Predicatorii găsiseră condiţii favorabile pentru a prezice sfârşitul lumii. Parcă am fi fost în acea perioadă a anului 1000, când oamenii îşi imaginau că vor fi aruncaţi în imperiul morţilor.

Să ne amintim ce s-a întâmplat în acea epocă. Într-un pasaj din Apocalipsă, populaţiile credeau că Ziua de Apoi era aproape. Ele aşteptau semnele de mânie, prezise de Scriptură. Antichristul urma să se arate lumii.

„În ultimii ani ai secolului al X-lea", povesteşte H. Martin, „totul fusese întrerupt, plăceri, afaceri, distracţii, până şi muncile câmpului. De ce, îşi spuneau, să ne gândim la un viitor ce nu va exista? Să ne gândim la eternitatea ce va începe mâine! Se mulţumeau să-şi satisfacă nevoile cele mai urgente. Îşi lăsau moştenire pământurile, castelele mănăstirilor pentru a-şi câştiga protectori în acel rai unde urmau să intre. Multe din actele de donaţii către biserici încep aşa: „Sfârşitul lumii fiind aproape şi pieirea ei

iminentă…„. Când sosi data fatală, populaţiile se înghesuiră în bazilici, capele, în edificiile consacrate lui Dumnezeu şi aşteptară, cuprinşi de teamă, ca cele şapte trâmbiţe ale celor şapte îngeri să răsune din cer.”

Se ştie că prima zi din anul 1000 luă sfârşit, fără ca legile naturii să fie câtuşi de puţin tulburate! Dar, de data aceasta, nu era vorba de-o catastrofă bazată pe texte de-o absurditate biblică. Era vorba despre o modificare adusă echilibrului Pământului, ce se baza pe calcule recunoscute, incontestabile, şi pe o tentativă pe care progresele ştiinţelor balisticii şi mecanicii o făceau cu desăvârşire realizabilă. De data aceasta nu marea va fi aceea care va reda morţii, ci cei vii vor fi înghiţiţi de ea cu milioanele în noile-i abisuri.

Rezultatul a fost că, ţinând cont de schimbările produse în minţile oamenilor de influenţa ideilor moderne, teama nu fu împinsă până acolo încât practicile anului 1000 să se reproducă cu aceeaşi nebunie. Niciodată nu au fost făcute cu atâta forţă pregătirile pentru o lume mai bună! Niciodată un şir atât de lung de păcate nu a fost deşertat în confesionale! Niciodată atâtea iertări nu au fost acordate muribunzilor care se căiau în extremis. Ba chiar fusese vorba de-a cere o iertare generală pe care o scrisoare papală ar fi acordat-o tuturor oamenilor buni de pe Pământ, dar şi celor cuprinşi de panică.

În aceste condiţii, situaţia lui J. T. Maston devenea din ce în ce mai critică, pe zi ce trecea. Doamna Evangeline Scorbitt se temea să nu devină victima răzbunării universale. Poate chiar se gândise să-l sfătuiască să pronunţe acel cuvânt pe care se încăpăţâna să-l ascundă cu o îndărătnicie nemaipomenită. Dar nu îndrăzni şi bine făcu. Însemna să se fi expus unui refuz categoric.

După cum vă daţi seama, chiar în oraşul Baltimore, acum pradă groazei, era greu să ţii în frâu populaţia surescitată de majoritatea ziarelor din Confederaţie prin depeşele ce soseau din cele „patru colţuri ale Pământului”, pentru a folosi limbajul apocaliptic al Sfântului Ioan Teologul, în

timpul lui Domiţian. Desigur că, dacă J. T. Maston ar fi trăit în timpul domniei acestui persecutor, problema lui ar fi fost repede rezolvată. Ar fi fost dat fiarelor sălbatice. Dar s-ar fi mulţumit să răspundă:

— Sunt deja printre ele!

Oricum, neclintitul J. T. Maston refuza să facă cunoscut locul x, înţelegând bine că, dacă-l dezvăluia, preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl ar fi fost puşi în imposibilitatea de a-şi continua opera.

De fapt, această luptă a unui om singur împotriva lumii întregi era frumoasă! Această atitudine îl înălţa şi mai mult pe J. T. Maston în ochii doamnei Evangeline Scorbitt şi în opinia colegilor săi de la Gun-Club. Aceşti oameni de treabă, trebuie s-o spunem, încăpăţânaţi ca nişte artilerişti la pensie, ţineau totuşi la proiectele lui Barbicane and Co., iar secretarul Clubului devenise atât de celebru, încât un număr de oameni îi scriau, ca unui criminal important, pentru a avea câteva rânduri puse pe hârtie de această mână ce va întoarce pământul cu susu-n jos.

Dar, dacă era frumos, devenea însă din ce în ce mai periculos. Mulţimea se învârtea zi şi noapte în jurul închisorii din Baltimore. Strigăte şi zarvă mare. Furioşii voiau să-l linşeze pe J. T. Maston, hie et nunc. Poliţia îşi dădea seama că va veni momentul când nu-l va mai putea apăra. Dorind să dea satisfacţie maselor americane, dar şi celor străine, guvernul de la Washington se hotărî în sfârşit să-l acuze oficial pe J. T. Maston şi să-l trimită în judecată.

Cu juraţii cuprinşi deja de groază, „afacerea nu va trena”, după cum spunea Alcide Pierdeux care, în ceea ce-l privea, se simţea cuprins de simpatie pentru acest tenace calculator.

Aşadar, în dimineaţa zilei de 5 septembrie, preşedintele Comisiei de anchetă se duse personal în celula prizonierului.

Doamna Evangeline Scorbitt, la cererea sa insistentă, fusese autorizată să-l însoţească. Poate că, într-o ultimă

tentativă, influenţa acestei amabile doamne va reuşi să-l convingă? Nu trebuia omis nimic. Toate mijloacele care vor duce la dezlegarea enigmei vor fi bune. Dacă nu vor reuşi, vor vedea.

„Vor vedea!” repetau minţile perspicace. „Ei! Ce mare scofală de-l vor spânzura pe J. T. Maston, din moment ce catastrofa va avea loc în toată oroarea ei!”

Deci, pe la ora unsprezece, J. T. Maston se afla în prezenţa doamnei Evangeline Scorbitt şi a lui John H. Prestice, preşedintele Comisiei de anchetă.

Intrarea în materie se dovedi dintre cele mai simple. În această conversaţie fură schimbate întrebările şi răspunsurile următoare, foarte încordate de-o parte, foarte calme de alta. Şi cine-ar fi putut vreodată crede că se vor ivi circumstanţe în care calmul va fi din partea lui J. T. Maston!

— Pentru ultima oară, vreţi să răspundeţi? Întrebă John H. Prestice.

— În legătură cu ce? Întrebă ironic secretarul Gun-Club-ului.

— Cu locul unde s-a dus colegul dumneavoastră Barbicane.

— Am mai spus-o de o sută de ori.

— Repetaţi a o suta una oară.

— Este acolo unde va avea loc tragerea.

— Şi unde se va efectua tragerea?

— Acolo unde este colegul meu Barbicane.

— Aveţi grijă, J. T. Maston!

— La ce?

— La consecinţele refuzului dumneavoastră de-a răspunde care au drept rezultat…

— De-a vă împiedica să aflaţi tocmai ce nu trebuie să ştiţi.

— Ce avem dreptul să ştim!

— Nu cred!

— Vă vom trimite în judecată!

— Trimiteţi-mă!

— Şi juriul vă va condamna!

— Asta-i treaba lui.

— Şi sentinţa, odată pronunţată, va fi imediat executată!
— Fie!
— Dragă Maston! Îndrăzni doamna Evangeline Scorbitt, a cărei inimă se strângea la auzul acestor ameninţări.
— Oh! Doamnă! Spuse J. T. Maston.
Ea îşi plecă capul şi tăcu.
— Şi vreţi să aflaţi care va fi sentinţa? Continuă preşedintele John H. Prestice.
— Dacă doriţi, spuse J. T. Maston.
— Veţi fi condamnat la pedeapsa capitală… aşa cum meritaţi!
— Adevărat?
— Şi veţi fi spânzurat, domnule, la fel de sigur cum doi şi cu doi fac patru.
— Atunci, domnule, mai am şanse, răspunse flegmatic J. T. Maston. Dacă aţi fi cât de cât matematician, n-aţi spune „la fel de sigur cum doi şi cu doi fac patru”! Cine ne poate dovedi că toţi matematicienii de până acum n-au fost nebuni, când afirmau că suma a două numere este egală cu cea a părţilor lor, adică că doi şi cu doi fac exact patru?
— Domnule! Strigă preşedintele, complet tulburat.
— Ah, reluă J. T. Maston, dacă spuneaţi „la fel de sigur cum unu şi cu unu fac doi”, atunci să fie într-un ceas bun! Acest lucru este absolut evident, căci nu mai este o teoremă, este o definiţie!
După această lecţie de matematică, preşedintele Comisiei se retrase, în timp ce doamna Evangeline Scorbitt nu avea destul foc în priviri pentru a-l admira pe extraordinarul calculator al viselor ei!

XIV – FOARTE SCURT, DAR ÎN CARE X-UL CAPĂTĂ O VALOARE GEOGRAFICĂ.

Din fericire pentru J. T. Maston, guvernul federal primi următoarea telegramă, trimisă de consulul american, pe atunci stabilit în Zanzibar: „Ministrului de Stat John S. Wright.
Washington, S. U. A.

Zanzibar, 13 septembrie.

Ora 5 dimineaţa, ora locală.

Mari lucrări executate în Wamasai, la sud de muntele Kilimanjaro. De opt luni, preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl s-au stabilit cu numeros personal negru, sub autoritatea sultanului Bali-Bali. Adus la cunoştinţa guvernului de către devotatul Richard W. Trust, consul."

Şi iată cum se află secretul lui J. T. Maston. Şi iată de ce, deşi secretarul Gun-Club-ului era încă în stare de arest, nu mai fu spânzurat.

Dar, mai târziu, cine ştie dacă nu va regreta amarnic că n-a murit în plină glorie!

XV – CARE CONŢINE CÂTEVA DETALII, ÎNTR-ADEVĂR, INTERESANTE PENTRU LOCUITORII GLOBULUI TERESTRU.

Prin urmare, guvernul de la Washington cunoştea acum locul în care Barbicane and Co. va opera. Nu puteau să se îndoiască de autenticitatea acestei depeşe. Consulul din Zanzibar era un agent prea sigur pentru ca informaţia sa să nu fie acceptată fără rezervă, fiind, de altfel, confirmată de telegrame ulterioare. Inginerii de la North Polar Practical Association erau pe punctul de a-şi termina lucrările colosale în centrul regiunii Kilimanjaro în Wamasai-ul african, la o sută de leghe la vest de coastă, puţin deasupra liniei ecuatoriale.

Cum de putuseră să se stabilească pe ascuns în această regiune, la picioarele celebrului munte, descoperit în 1849 de către doctorii Rebmann şi Kropf, apoi escaladat de către călătorii Otto Ehlers şi Abbot? Cum au putut să-şi instaleze atelierele, să construiască o turnătorie, să adune un personal suficient? Prin ce mijloace reuşiseră să ia legătura cu triburile periculoase şi cu conducătorii lor îndrăzneţi şi cruzi? Acest lucru nu se ştia. Şi probabil că nici nu-l vor mai afla vreodată, deoarece mai erau doar câteva zile până la 22 septembrie.

Când J. T. Maston află de la doamna Evangeline Scorbitt că misterul Kilimanjaro fusese dezvăluit de-o depeşă expediată din Zanzibar, spuse, trasând în aer cu cârligul de fier un superb zigzag:

— Ptiu! Nu se poate călători încă nici prin telegraf, nici prin telefon, iar peste şase zile… pata bum… bum… bum! Treaba-i ca şi făcută!

Şi, oricine l-ar fi auzit pe secretarul Gun-Club-ului lansând acea onomatopee răsunătoare, care explodă asemeni unei lovituri de Columbiad, tare s-ar fi minunat de energia vitală a acestor bătrâni artilerişti.

Evident că J. T. Maston avea dreptate. Lipsea timpul necesar pentru a trimite agenţi până în Wamasai şi a-l aresta pe preşedintele Barbicane. Admiţând că aceşti agenţi, plecând din Algeria sau Egipt, chiar din Aden, Massarra, din Madagascar sau Zanzibar, ar fi putut călători rapid de-a lungul coastei, trebuiau să aibă în vedere dificultăţile specifice ţării, întârzierile datorate pericolelor unei înaintări prin acea regiune muntoasă şi, poate, rezistenţa unei armate susţinute, fără îndoială, de voinţa interesată a unui sultan autoritar şi negru.

Trebuiau deci să renunţe la orice speranţă de-a împiedica operaţiunea prin arestarea operatorului.

Dar, dacă acest lucru era imposibil, nimic nu era mai uşor acum decât a analiza consecinţele exacte, deoarece se cunoştea situarea exactă a punctului de tragere.

Simplă problemă de calcul, calcul destul de complicat evident, dar care nu depăşea capacităţile algebriştilor, în special, şi a matematicienilor, în general.

Deoarece telegrama consulului din Zanzibar sosise direct pe adresa ministrului de Stat la Washington, guvernul federal o ţinu mai întâi secretă. Dorea, înainte de-a o da publicităţii, să indice care ar fi rezultatele deplasării axei din punct de vedere al denivelării mărilor. Locuitorii globului ar afla în acelaşi timp ce soartă le era rezervată,

după cum ocupau unul sau altul din segmentele sferoidului terestru.

Cred că vă daţi seama cu ce nerăbdare aşteptau să afle la ce să se aştepte!

Pe 14 septembrie, depeşa a fost trimisă Biroului Observatorului Astronomic din Washington, cu scopul de-a se trage concluziile finale, din punct de vedere balistic şi geografic. A doua zi, situaţia era deja studiată. Aceste concluzii fură comunicate imediat telegrafic Puterilor din Lumea Nouă şi din cea Veche. După ce au fost reproduse de mii de jurnale, titlurile de mare efect fură strigate de toţi din marile oraşe ale celor două Lumi.

„Ce se va întâmpla?”

Era întrebarea ce se punea în toate limbile, în orice punct de pe glob.

Şi iată şi răspunsul, garantat de Biroul Observatorului Astronomic:

AVIZ URGENT

„Experienţa întreprinsă de preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl este aceasta: să producă un recul, pe data de 22 septembrie, la miezul nopţii, ora locală, cu ajutorul unui tun de un milion de ori mai gros ca volum decât tunul de douăzeci şi şapte de centimetri, ce va lansa un proiectil de o sută optzeci de mii de tone, cu un explozibil ce va conferi o viteză iniţială de două mii opt sute de kilometri.

Aşadar: dacă acest tir este efectuat puţin deasupra liniei echinocţiale, puţin peste treizeci şi patru grade longitudine la est de meridianul Parisului, la poalele muntelui Kilimanjaro, şi dacă este îndreptat spre sud, iată care vor fi efectele mecanice pe suprafaţa globului terestru:

Pe loc, ca urmare a şocului combinat cu mişcarea de rotaţie diurnă, o nouă axă se va forma şi, deoarece vechea axă se va deplasa cu 23°28', conform rezultatelor obţinute de J. T. Maston noua axă va fi perpendiculară pe planul elipticii.

Dar prin ce puncte va ieşi noua axă? Locul de tir fiind cunoscut punctele sunt uşor de calculat, ceea ce s-a şi făcut.

La nord, extremitatea noii axe va fi situată între Groenlanda şi Ţara lui Grinnell în Marea Baffin, care este tăiată actualmente de Cercul Polar Arctic. La sud, se va afla, la limita Cercului Antarctic, câteva grade la est de Ţara lui Adélie.

În aceste condiţii, un nou meridian zero, ce va pleca din noul Pol Nord, va trece prin Dublin în Irlanda, Paris în Franţa, Palermo în Sicilia, golful Sirta în Libia, El-Obeid în vestul Sudanului, munţii Kilimanjaro, insula Kerguden în Pacificul de Sud, noul Pol antarctic; la antipodul lui, meridianul care urcă spre insulele Societăţii în Oceania, insulele Quadra şi Vancouver pe coasta provinciei British Columbia, teritoriile New Britain, de-a lungul Americii de Nord şi peninsula Melville, în regiunile circumpolare de nord.

Ca urmare a creării acestei noi axe de rotaţie, situate în Marea Baffin la nord şi Ţara lui Adelie la sud, se va forma un nou Ecuator deasupra căruia Soarele va trasa, fără să se îndepărteze niciodată, curba sa diurnă. Această linie echinocţială va traversa Kilimanjaro la Wamasai, Oceanul Indian, Gôa (Panaji) şi Chicacola, puţin mai jos de Calcutta în India, Mangala în regatul Siam, Kesho în Tonkin, Hong-Kong în China, Insula Rasa, Insulele Marshall, Gaspar-Rico, Walker în Pacific, lanţul muntos din Argentina, Rio de Janeiro în Brazilia, Insulele Trinidad şi Sf. Elena, în Atlantic, Sfântul Pavel de Loanda în Congo şi, în sfârşit, va ajunge în teritoriile Wamasai de cealaltă parte a munţilor Kilimanjaro.

Acest nou Ecuator, determinat prin crearea noii axe, odată aflat, a fost posibil să studiem problema denivelării mărilor, atât de gravă pentru securitatea locuitorilor Pământului.

Înainte de orice, se cuvine să atragem atenţia că directorii de la North Polar Practical Association s-au preocupat de atenuarea pe cât posibil a efectelor. Într-adevăr, dacă tirul s-ar fi efectuat spre nord, consecinţele ar fi fost

dezastruoase pentru regiunile cele mai civilizate ale globului. Dimpotrivă, trăgând spre sud, aceste consecinţe nu se vor face simţite decât în regiunile mai puţin populate şi mai sălbatice, cel puţin în ceea ce priveşte teritoriile ce se vor scufunda.

Iată acum distribuţia apelor aruncate în afara albiilor lor, ca urmare a aplatizării globului la cei doi poli.

Globul va fi împărţit în două mari cercuri ce se intersectează în unghi drept în Kilimanjaro şi la antipozi în Oceanul Echinocţial. De aici rezultă formarea a patru segmente: două în emisfera de nord şi două în emisfera de sud, separate de linii de-a lungul cărora denivelarea va fi nulă.

1. Emisfera de nord:

Primul segment, la vest de Kilimanjaro, va cuprinde Africa din Congo până în Egipt, Europa din Turcia până în Groenlanda, America din Columbia britanică până în Peru şi până în Brazilia în dreptul lui San Salvador, în sfârşit, tot Oceanul Atlantic de nord şi cea mai mare parte din Atlanticul ecuatorial.

Al doilea segment, la est de Kilimanjaro, va cuprinde cea mai mare parte a Europei de la Marea Neagră până în Suedia, Rusia europeană şi cea asiatică, Arabia, India aproape în totalitate, Persia, Balucistanul, Afghanistanul, Turkmenistanul, Imperiul Celest, Mongolia, Japonia, Coreea, Marea Neagră, Marea Caspică, partea superioară a Pacificului şi teritoriile Alaska în nordul Americii şi de asemenea domeniile polare atât de nedrept concesionate Societăţii americane North Polar Practical Association.

2. Emisfera de sud:

Al treilea segment, la est de Kilimanjaro, va cuprinde insula Madagascar, insulele Marion, Kerghelen, Maurice, Réunion şi toate insulele din Oceanul Indian, Oceanul Arctic până la noul Pol, peninsula Malacca, Java, Sumatra, Borneo, insulele Sonde, Filipine, Australia, Noua Zeelandă, Noua Guinee, Noua Caledonie, toată partea sudică a Pacificului şi

numeroasele sale arhipelaguri, până aproape de meridianul actual de o sută şaizeci de grade.

Al patrulea segment, la vest de Kilimanjaro, va cuprinde partea de sud a Africii, de la Congo şi canalul Mozambic până la Capul Bunei Speranţe, Oceanul Atlantic meridional până la paralela de optzeci de grade, toată partea de sud a Americii de Sud de la Pernambuco şi Lima, cu Bolivia, Brazilia, Uruguay, Argentina, Patagonia, Ţara de Foc, insulele Malvine, Sandwich, Shetland şi partea de sud a Pacificului, la est de o sută şaizeci de grade longitudine.

Acestea vor fi cele patru segmente ale globului, separate de linii de denivelare zero.

Acum vom indica efectele produse la suprafaţa acestor patru segmente, ca urmare a deplasării mărilor.

Pe fiecare din aceste patru segmente se află un punct central unde acest efect va fi maxim fie că mările îl vor înghiţi, fie că se vor retrage.

Or, după calculele de-o exactitate absolută ale lui J. T. Maston, acest maximum va atinge 8.415 metri în fiecare punct; de aici denivelările diminuează până la liniile neutre, formând limita segmentelor. Deci consecinţele cele mai grave, din punct de vedere al securităţii generale, vor avea loc în aceste puncte, ca urmare a operaţiunii preşedintelui Barbicane.

Cele două efecte trebuie examinate conform celor două consecinţe, în două dintre segmente, situate în opoziţie una faţă de alta, în emisfera de nord şi în emisfera de sud, mările se vor retrage pentru a invada celelalte două segmente, tot opuse unul altuia în fiecare emisferă.

În primul segment: Oceanul Atlantic va seca în întregime, punctul maxim de scădere aflându-se în apropiere de Insulele Bermude, unde va apărea fundul oceanului, dacă adâncimea este inferioară în acest loc cu 8.415 metri. Ca urmare, între America şi Europa, se vor descoperi vaste teritorii pe care Statele Unite, Anglia, Franţa, Spania şi Portugalia vor putea să şi le anexeze în proporţie cu

suprafaţa lor geografică, dacă aceste Puteri consideră că este necesar. Dar trebuie să observăm că, în urma scăderii apelor, şi nivelul păturii atmosferice va coborî tot cu atât. Aşadar, litoralul Europei şi cel al Americii se vor înălţa atât de mult, încât chiar şi oraşele situate la douăzeci şi treizeci de grade de punctele maxime nu vor mai avea la dispoziţie decât cantitatea de aer care se află astăzi la înălţimea de o leghe în atmosferă. Pentru a nu cita decât oraşele principale, acestea vor fi New York, Philadelphia, Charleston, Panama, Lisabona, Madrid, Paris, Londra, Edinbourgh, Dublin etc. Doar Cairo, Constantinopole, Danzig, Stockholm, pe de-o parte, şi oraşele de pe litoralul vest american, pe de alta, îşi vor păstra poziţia normală în raport cu nivelul general. În Insulele Bermude, aerul va lipsi aşa cum lipseşte aviatorilor ce ar reuşi să se ridice la 8.000 de metri altitudine, aşa cum lipseşte pe înălţimile extreme din Tibet. Deci, imposibil de a mai trăi aici.

Acelaşi efect în segmentul opus ce cuprinde Oceanul Indian, Australia şi un sfert din Oceanul Pacific, care se va deversa în parte peste ţinuturile sudice ale Australiei. Acolo, punctul maxim de denivelare se va face simţit pe ţărmurile abrupte ale Arhipelahului Nuyts, şi oraşele Adelaide şi Melbourne vor vedea nivelul oceanic coborând cu aproape opt mii de kilometri sub ele.

Că stratul de aer în care vor fi plonjate atunci va fi foarte pur, nici o îndoială, dar nu va fi îndeajuns de dens pentru a putea ajuta la respiraţie.

Aceasta este, în general, modificarea pe care-o vor suferi părţile de glob din cele două segmente unde va avea loc ridicarea nivelului în raport cu bazinele mărilor, mai mult sau mai puţin golite. Aici vor apărea, fără îndoială, noi insule, formate de vârfurile munţilor submarini, în părţile în care masa lichidă nu va dispărea total.

Dar, dacă diminuarea grosimii păturilor de aer nu va avea neajunsuri pentru părţile din continentele ridicate în zonele superioare ale atmosferei, ce se va întâmpla cu cele ce vor

fi acoperite de mări? Se poate încă respira la o presiune inferioară presiunii atmosferice. Or, sub câţiva metri de apă, nu se mai poate respira deloc, şi acesta este cazul celorlalte două segmente.

În segmentul de la nord-est de Kilimanjaro, punctul maxim se va afla la Iakutsk, în plină Siberie. De la acest oraş, scufundat sub 8.415 metri de apă, fără altitudinea sa actuală, stratul lichid va diminua, întinzându-se până la liniile neutre, înecând cea mai mare parte a Rusiei asiatice şi a Indiei, a Chinei, Japoniei, Alaskăi americane, dincolo de Strâmtoarea Behring. Poate că munţii Urali se vor iţi sub forma insuliţelor deasupra părţii orientale a Europei. În ceea ce priveşte oraşele Sankt-Petersburg, Moscova, pe de-o parte, Calcutta, Bangkok, Saigon, Pekin, Hong-Kong, Yeddo, pe de altă parte, acestea vor dispărea sub un strat de apă de grosime variabilă, dar suficientă pentru a îneca ruşi, hinduşi, siamezi, vietnamezi, chinezi, japonezi, dacă nu vor avea timp să emigreze înainte de catastrofă.

În segmentul de la sud-vestul munţilor Kilimanjaro dezastrele vor fi mai puţin însemnate, deoarece acest segment este în mare parte acoperit de Atlantic şi Pacific, al căror nivel se va ridica cu 8.415 metri în Arhipelagul Malvinelor. Totuşi, în urma acestui potop artificial, vor dispărea vaste teritorii, printre altele partea din sudul Africii de la Guineea inferioară şi Kilimanjaro până la Capul Bunei Speranţe, şi acest triunghi din America de Sud, format din Peru, Brazilia Centrală, Chile şi Argentina până la Ţara de Foc şi Capul Horn. Patagonezii, oricât de înalţi ar fi, nu vor scăpa de scufundare şi nu vor putea să se refugieze pe acele părţi ale lanţului muntos ale căror ultime culmi nu vor ţâşni la suprafaţă în această parte a globului.

Acesta trebuie să fie rezultatul coborârii sau ridicării deasupra noii suprafeţe a mărilor, produs de denivelarea de pe suprafaţa sferoidului terestru. Acestea sunt eventualităţile împotriva cărora cei interesaţii vor trebui să

ia măsuri, dacă preşedintele Barbicane nu este oprit la timp în tentativa sa criminală!”

XVI – ÎN CARE CORUL NEMULŢUMIŢILOR CAPĂTĂ NUANŢE DE CRESCENDO ŞI NINFORZANDO.

În urma Avizului Urgent, trebuiau luate măsuri contra pericolelor cauzate de această situaţie, trebuiau dejucate, sau cel puţin ţinute la distanţă, mutându-te pe liniile neutre unde pericolul ar fi zero.

Persoanele ameninţate se împărţeau în două categorii: asfixiaţii şi inundaţii.

Efectul pe care-l avu această comunicare dădu loc la aprecieri foarte diverse, dar care se transformaseră în proteste dintre cele mai violente.

Dintre cei asfixiaţi făceau parte americani din Statele Unite, europeni din Franţa, Anglia, Spania etc. Or, perspectiva de a-şi anexa teritoriile de pe fundul oceanelor nu era suficientă pentru a-i face să accepte aceste modificări. Astfel, Parisul, deplasat la o distanţă de noul Pol aproape egală cu cea ce-l separă acum de cel vechi, nu are nimic de câştiga. Se va bucura de-o primăvară veşnică, este adevărat, dar va pierde destul din pătura de aer. Or, acest lucru nu-i satisface pe parizieni, care obişnuiesc să consume oxigenul fără limite, în lipsa ozonului.

Dintre cei inundaţi făceau parte locuitorii Americii de Sud, apoi australieni, canadieni, hinduşi, zeelandezi. Ei bine, Marea Britanie nu va suferi că Barbicane and Co. o va lipsi de coloniile sale cele mai bogate, unde elementul saxon tinde să se substituie vizibil elementului indigen. Evident, Golful Mexic se va goli pentru a forma un vast imperiu al Antilelor, a cărei posesie mexicană şi yankeii o vor putea revendica în virtutea doctrinei lui Monroe. Evident că bazinele insulelor Sonde, Filipine, Celebes, golite, vor lăsa imense teritorii pe care englezii şi spaniolii le-ar putea pretinde. Compensaţie inutilă! Aceasta nu va echilibra pierderea datorată teribilei inundaţii.

Oh, dacă n-ar fi dispărut sub noile mări decât samoiezi sau laponi din Siberia, patagonezi, chiar tătari, chinezi, japonezi sau câţiva argentinieni, poate că statele civilizate ar fi acceptat acest sacrificiu. Dar prea multe Puteri aveau de suferit de pe urma catastrofei pentru a nu protesta.

În ceea ce priveşte în special Europa, cu toate că partea sa centrală urma să rămână aproape intactă, se va ridica în vest, va coborî în est, adică va fi pe jumătate asfixiată pe de-o parte, pe jumătate înecată pe de alta. Iată un lucru inacceptabil! În afară de asta, Mediterana urma să se golească aproape total şi acest lucru nu era tolerat nici de francezi, nici de italieni, nici de spanioli, nici de greci, nici de turci, nici de egipteni, cărora situaţia lor de riverani le dădea drepturi incontestabile asupra acestei mări. Şi apoi la ce-ar mai servi Canalul de Suez, care era cruţat din cauza poziţiei sale pe linia neutră? Cum să mai foloseşti admirabilele lucrări ale domnului de Lesseps, când nu va mai exista Mediterana de-o parte a istmului şi prea puţin din Marea Roşie de cealaltă, numai în cazul în care ar fi fost prelungit pe sute de leghe?

În sfârşit, niciodată, nu, niciodată Anglia nu va consimţi să vadă Gibraltarul, Malta, Ciprul transformate în culmi muntoase, pierdute în nori, pe coastele cărora navele sale de război să nu mai poată acosta. Nu, nu se declara satisfăcută de mărirea teritoriilor ce-i vor fi atribuite în vechiul bazin al Atlanticului. Şi totuşi, maiorul Donellan se gândise deja să se întoarcă în Europa pentru a susţine drepturile ţării sale asupra acestor noi teritorii, în cazul în care operaţiunea lui Barbicane and Co. ar reuşi.

Protestele sosiră de peste tot, chiar şi din statele situate pe liniile unde denivelarea ar fi nulă, căci chiar şi ele erau mai mult sau mai puţin atinse în alte puncte. Aceste proteste au devenit şi mai violente, când telegrama din Zanzibar, prin care se adusese la cunoştinţă punctul de tir, a permis redactarea Avizului, puţin liniştitor, prezentat mai sus.

Pe scurt, preşedintele Barbicane, căpitanul Nicholl şi J. T. Maston fură ţintuiţi la stâlpul infamiei de către umanitate.

Totuşi, ce câştig pentru ziarele de toate culorile politice! Ce cerere de exemplare! Ce tiraje suplimentare! Fu pentru prima oară, poate, că s-au văzut unite în acelaşi protest ziare care în general erau în total dezacord asupra altor probleme: Novosti, Novoe-Vremia, Messager din Kronstadt, Gazeta din Moscova, Ruskoe-Delo, Grajdanine, Jurnalul din Carlscrona, Handelsbad, Vaterland, Freundenblatt, Neue Badische Landeszeitung, Gazette din Magdeburg, Neue Freie-Presse, Berliner Tagblatt, Extrablatt, Post, Volksbladtt, Barsencourier, Gazeta Siberiei, Gazett de la Croix, Gazett de Vass, Reichsanzeiger, Germania, Epoca, Correo, lmparcial, Correspondencia, Iberia, le Temps, le Figaro, l'Intransigeant, le Gaubois, l'Univers, la Justice, la République Français, l'Autorité, le Matin, le XIX-čme Siecle, la Liberté, l'Illustration, le Monde Illustré, la Revue des Deux-Mondes, le Cosmos, la Revue Bleue, la Nature, Tribune, Osservatore romano, Esercito romano, Fanfulla, Capitan Fracassa, Riforma, Pester Lloyd, Ephymeris, Acropolis, Palingenesia, Courrier din Cuba, Pionnier din Allahabad, Srpska Nezavinost, Independenţa română, Nord, l'Indépendence Belge, Sydney Morning Herlad, Edinbourgh Review, Manchester Guardian, Scotsman, Standard, Times, Truth, Sun Central News, Presse Argentina, Românul din Bucureşti, Courrier din San Francisco, Commercial Gazette, San Diego din California, Manitoba, Echo du Pacifique, Scientifique Americain, Courrier din Statele Unite, New York Herald, World din New York, Daily-Chronicale, Buenos-Ayres Herald, Révue du Maroc, Hu-Pas, Tching-Pao, Courrier de Haiphong, Moniteur din Republica Cunani. Chiar şi Mac Lane Express, ziar englezesc specializat în probleme de economie politică şi care prevedea foametea ce va domni în teritoriile devastate. Nu numai echilibrul european risca să se rupă, despre asta era vorba într-adevăr, ci şi echilibrul mondial!

Vă daţi seama de efectul pe care-l avea într-o lume devenită turbată, pe care excesul de nervozitate, caracteristica secolului al XIX-lea, o predispunea la toate nebuniile, la toate maladiile nervoase! Fu ca o bombă aruncată într-un depozit de muniţii!

În ceea ce-l priveşte pe J. T. Maston, s-a crezut că i-a sosit în fine ceasul.

Într-adevăr, o mulţime în delir intră în închisoare în seara de 17 septembrie, cu intenţia de a-l linşa, şi trebuie să mărturisim că agenţii de poliţie nu i se opuseseră.

Celula lui J. T. Maston era însă goală. Cu greutatea în aur a acestui artilerist, doamna Evangeline Scorbitt reuşise să-l facă scăpat. Gardianul se lăsase sedus de punga cu galbeni, deoarece spera să se bucure de ea până la adânci bătrâneţi!

Într-adevăr, Baltimore, Washington, New York şi alte oraşe importante de pe coasta Americii făceau parte din categoria oraşelor ce urmau să fie supraînălţate, dar cărora le rămânea destul aer pentru consumul zilnic al locuitorilor lor.

J. T. Maston reuşise să-şi găsească un refugiu misterios, scăpând astfel furiei publice. Aşa fu salvată de devotamentul unei femei iubitoare viaţa acestui om ce tulburase ordinea lumii. De altfel, nu mai aveau de aşteptat decât patru zile, înainte ca proiectele lui Barbicane and Co. să devină un fapt împlinit.

Ne dăm seama că Avizul Urgent fusese foarte bine auzit. Dacă, la început mai existaseră câţiva sceptici în privinţa catastrofelor prezise, acum nu mai erau nici 4 milioane. Guvernele se grăbiseră să-i prevină pe cetăţenii lor, în destul de mic număr, care urmau să fie înălţaţi în zona cu aer rarefiat apoi, pe cei mai mulţi ca număr, ale căror teritorii vor fi invadate de apele oceanelor.

Ca urmare a acestui Aviz transmis telegrafic în cele cinci părţi ale lumii, începu o emigrare cum nu se mai văzuse până atunci, nici chiar în timpul migraţiilor popoarelor

dinspre est spre vest. Fu un exod ce conţinea o parte din toate rasele: hotentoţi, melanezieni, negri, roşii, galbeni, măslinii şi albi…

Din păcate, lipsea timpul. Orele erau numărate. Câteva luni de răgaz, şi chinezii ar fi putut părăsi China, australienii Australia, patagonezii Patagonia, siberienii provinciile siberiene etc. Etc.

Dar, deoarece pericolul fusese localizat, acum că se cunoşteau punctele de pe glob ce nu vor avea de suferit aproape deloc, groaza nu mai era aşa de generală. Câteva provincii, chiar şi câteva state începuseră să se liniştească. Într-un cuvânt, în afara regiunilor direct ameninţate, nu mai rămăsese decât acea teamă firească pe care-o resimte orice fiinţă umană în aşteptarea unei lovituri înfiorătoare.

Şi, în acest timp, Alcide Pierdeux, gesticulând ca un telegraf vechi, îşi tot repeta:

Celula lui J. T. Maston era însă goală.

— Dar cum naiba va reuşi preşedintele Barbicane să fabrice un tun de un milion de ori mai mare ca cel de douăzeci şi şapte? Blestematul ăsta de Maston! Aş vrea să-l întâlnesc pentru a-l încuia cu această întrebare! Nu prea rimează cu nimic normal, raţional şi este prea „catapultos”!

Orice-ar fi fost, nereuşita operaţiunii era unica şansă pentru anumite părţi ale globului terestru de a scăpa de o catastrofă universală!

XVII – CE S-A REALIZAT ÎN KILIMANJARO ÎN TIMPUL A OPT LUNI DIN ACEST AN MEMORABIL.

Ţinutul Wamasai este situat în partea orientală a Africii Centrale, între coasta Zanzibar şi regiunea Marilor Lacuri, unde Victoria-Nyanza şi Tanganika formează tot atâtea mări interioare.

Dacă acest ţinut este cunoscut în parte, acest lucru îl datorăm vizitelor pe care le-a făcut englezul Johnston, contele Teleki şi germanul Meyer. Această regiune muntoasă se află sub autoritatea supremă a sultanului Bali-

Bali, al cărui popor este format din treizeci până la patruzeci de mii de negri.

La trei grade sub Ecuator se înalţă lanţul muntos Kilimanjaro, care-şi proiectează cele mai înalte culmi, printre care şi Kibo, la o altitudine de 5.704 metri34. Acest masiv important domină, spre sud, nord şi vest, vastele şi fertilele câmpii ale ţinutului Wamasai, legându-se cu lacul Victoria-Nyanza, prin regiunile Mozambicului.

La câteva leghe dedesubtul primelor zone ale muntelui Kilimanjaro, se găseşte târguşorul Kisongo, reşedinţa obişnuită a sultanului. Această capitală nu este, de fapt, decât un mare sat. Populaţia este foarte talentată, foarte inteligentă, lucrând, atât ei înşişi cât şi sclavii lor, sub jugul de fier pe care-l impunea Bali-Bali.

Acest sultan trece, pe drept cuvânt, ca unul dintre cei mai remarcabili suverani ai acestor populaţii din Africa Centrală, care încearcă să scape de influenţa, sau, mai bine zis, de dominaţia engleză.

Preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl sosiseră aici în prima săptămână a lunii ianuarie a anului în curs, însoţiţi de zece maiştri devotaţi.

Părăsind Statele Unite, plecare ce nu era cunoscută decât de doamna Evangeline Scorbitt şi de J. T. Maston, se îmbarcaseră la New York pentru Capul Bunei Speranţe, de unde un vas îi transportă în Zanzibar, în insula cu acelaşi nume. De acolo, o barcă, închiriată în secret, îi conduse în portul Mombasa, pe coasta africană, de cealaltă parte a canalului. O escortă trimisă de sultan îi aştepta în acest port şi, după o călătorie dificilă cam de-o sută de leghe prin această regiune accidentată, acoperită de păduri, traversată de râuri, plină de mlaştini, ajunseră la reşedinţa regală.

Imediat ce aflase calculele lui J. T. Maston, preşedintele Barbicane luase legătura cu Bali-Bali prin intermediul unui explorator suedez, ce petrecuse câţiva ani în acea parte a Africii.

Devenit unul dintre cei mai înfocaţi partizani ai preşedintelui Barbicane, după celebra călătorie a acestuia în jurul Lunii, călătorie al cărei răsunet se răspândise până şi în aceste ţări îndepărtate, sultanul se împrietenise cu îndrăzneţul yankeu. Fără a-i spune în ce scop, Impey Barbicane obţinu cu uşurinţă din partea suveranului din Wamasai permisiunea de-a efectua lucrări importante la poalele muntelui Kilimanjaro. În schimbul unei sume considerabile, evaluată la trei sute de mii de dolari, Bali-Bali se angajase să-i furnizeze tot personalul necesar. În plus îl autoriza să facă ce vrea din Kilimanjaro. Putea să dispună aşa cum dorea de enormul lanţ muntos, să-l radă de pe faţa pământului, dacă avea chef, să-l ia cu el, dacă putea. Ca urmare a unor angajamente foarte serioase, din care sultanul avea de câştigat, North Polar Practical Association era proprietara muntelui african, la fel cum era şi proprietara domeniului arctic.

Primirea rezervată preşedintelui Barbicane şi colegului său la Kisongo a fost foarte plăcută. Bali-Bali simţea o admiraţie vecină cu adoraţia pentru aceşti doi iluştri călători, care se lansaseră prin spaţiu, în scopul atingerii regiunilor din jurul Lunii. În plus, simţea o simpatie extraordinară a acestora pentru regatul său. Promisese americanilor păstrarea secretului absolut din partea lui şi din partea negrilor ce lucrau pe şantiere, negri care nu aveau dreptul să le părăsească nici măcar o zi, sub ameninţarea celor mai rafinate suplicii.

Iată de ce operaţiunea fusese învăluită de un mister pe care nici cei mai ageri agenţi din America şi Europa nu putuseră să-l pătrundă. Dacă secretul reuşise până la urmă să fie descoperit, se datora faptului că sultanului îi cam slăbise severitatea, după terminarea lucrărilor, şi că peste tot se aflau limbuţi sau trădători, chiar şi în rândul negrilor. Aşa prinsese de veste Richard W. Trust, consulul din Zanzibar, despre lucrările din Kilimanjaro. Dar, acum, pe 13 septembrie, era prea târziu pentru a-l opri pe preşedintele

Barbicane în realizarea proiectului. Şi, acum, să aflăm de ce Barbicane and Co. alesese regiunea Wamasai ca teatru de operaţiuni. Mai întâi pentru că îi convenea din punct de vedere al poziţiei sale în această regiune puţin cunoscută din Africa şi de faptul că era puţin vizitată. Apoi, masivul Kilimanjaro îi oferea toate calităţile de soliditate şi de orientare necesare proiectului său. În plus, ţara dispunea de materiile prime de care avea exact nevoie şi condiţiile lor de exploatare erau foarte bune.

Cu câteva luni înainte de a părăsi Statele Unite, preşedintele Barbicane aflase de la exploratorul suedez că, la poalele muntelui Kilimanjaro, fierul şi huila se aflau din abundenţă, chiar la suprafaţa solului. Nu trebuiau să sape galerii şi să caute zăcăminte la câteva mii de picioare în măruntaiele pământului. Pentru a avea fier şi cărbuni, nu aveai decât să te apleci şi le găseai în cantităţi mult superioare consumului prevăzut în deviz. În afară de acestea, în vecinătatea muntelui se aflau enorme zăcăminte de nitrat de sodiu şi pirită de fier, necesare fabricării meli-melinitei.

Preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl nu aduseseră deloc personal, în afara celor zece maiştri, de care erau absolut siguri. Aceştia trebuiau să-i conducă pe cei zece mii de negri, puşi la dispoziţia lor de către Bali-Bali, ce trebuiau să construiască tunul gigantic şi proiectilul nu mai puţin gigantic.

După două săptămâni de când preşedintele Barbicane şi colegul său sosiseră la Wamasai, se deschiseseră trei mari şantiere la poalele muntelui Kilimanjaro: unul pentru turnarea tunului, al doilea pentru turnarea proiectilului şi al treilea pentru fabricarea meli-melinitei.

Mai întâi, să vedem cum rezolvase preşedintele Barbicane problema turnării unui tun având dimensiuni atât de colosale! Vom vedea şi vom înţelege, în acelaşi timp, că ultima şansă de salvare, ce rezulta din dificultatea de-a

concepe o astfel de maşinărie, scăpa locuitorilor celor două Lumi.

Într-adevăr, să torni un tun al cărui volum să fie de un milion de ori mai mare decât al celui de douăzeci şi şapte de centimetri ar fi fost o muncă peste puterile omeneşti. Există destule dificultăţi pentru a fabrica tunurile de patruzeci şi doi de centimetri care lansează proiectile de şapte sute optzeci de kilograme, cu două sute şaptezeci şi patru kilograme de explozibil. Aşadar, Barbicane şi Nicholl nici nu se gândiră să toarne un astfel de tun. Nu era vorba despre un tun, nici măcar despre un mortier. Era vorba de-o galerie străpunsă în masivul muntos rezistent din Kilimanjaro, un fel de puţ de mină, dacă vreţi.

Evident, puţ de mină, această enormă mină camuflată putea să înlocuiască un tun de metal, un Columbiad gigantic, a cărui fabricare ar fi fost costisitoare şi dificilă şi care ar fi trebuit să aibă o grosime extraordinară pentru a împiedica explozia sa. Barbicane and Co. se gândise de la început să aleagă această opţiune şi, dacă J. T. Maston înscrisese în carnetul său cuvântul tun, făcuse acest lucru deoarece tunul de douăzeci şi şapte fusese luat ca bază de calcul.

Ca urmare, se alesese un loc la o înălţime de o sută de picioare pe faţada de sud a lanţului muntos, la picioarele căruia se întindeau, cât vedeai cu ochii, câmpii. Nu trebuia să existe nici un obstacol în calea proiectilului, atunci când va fi lansat din această „inimă” forată în masivul Kilimanjaro. Această galerie fu săpată cu o precizie extraordinară şi cu multă trudă. Dar Barbicane construise, cu uşurinţă, perforatoare – nişte maşini relativ simple – şi le acţiona cu aer comprimat obţinut cu ajutorul forţelor motrice rezultate din puternicele căderi de apă din munte. Apoi, găurile străpunse de perforatoare au fost umplute cu meli-melinită. Era nevoie de acest exploziv violent pentru a sparge roca, întrucât era vorba despre un fel de sienită foarte dură, formată din feldspat potasic şi hornblendă

amfibolă. Circumstanţă favorabilă, în plus, deoarece această rocă va trebui să reziste presiunii extraordinare produsă de expansiunea gazelor. Dar înălţimea şi grosimea lanţului muntos Kilimanjaro erau suficiente pentru a fi sigur că nu vor avea loc fisuri şi prăbuşiri exterioare.

După două săptămâni se deschiseseră trei mari şantiere la poalele muntelui Kilimanjaro.

Mii de muncitori, îndrumaţi de către cei zece maiştri, sub conducerea preşedintelui Barbicane, lucraseră cu atâta zel şi inteligenţă, încât proiectul fu dus la bun sfârşit în mai puţin de şase luni.

Galeria măsura douăzeci şi şapte de metri în diametru şi şase sute de metri adâncime. Deoarece era nevoie ca proiectilul să alunece pe un perete perfect neted, fără a lăsa să se piardă nimic din gazele produse de deflagraţie, interiorul a fost blindat cu o dulie de fontă perfect strunjită.

În realitate, această muncă era mult mai însemnată decât cea pentru celebrul Columbiad din Moon-City, care trimisese proiectilul de aluminiu în jurul Lunii. Dar ce este oare imposibil pentru inginerii lumii moderne?

În timp ce forajul era făcut în măruntaiele muntelui, muncitorii nu şomau pe cel de-al doilea şantier. În vreme ce se construia carapacea metalică, se fabrica enormul proiectil.

Numai pentru această fabricare, trebuia să se obţină o masă cilindro-conică cântărind o sută optzeci de milioane de kilograme, adică o sută optzeci de mii de tone.

Niciodată nu fusese vorba să se toarne acest proiectil dintr-o singură bucată. Trebuia fabricat din bucăţi de câte-o mie de tone fiecare, ridicate succesiv la orificiul galeriei şi dispuse lângă camera unde va fi în prealabil pusă meli-melinita. După ce vor fi prinse între ele cu nituri, aceste fragmente vor forma un tot compact, care va aluneca pe pereţii tubului interior.

Aşadar, pe al doilea şantier, trebuiră aduse patru sute de mii de tone de minereu, şaptezeci de mii de tone de castină

şi patru sute de mii de tone de huilă joasă ce fusese transformată mai întâi în două sute optzeci de mii de tone de cocs în cuptoare. Deoarece zăcămintele se aflau în vecinătatea muntelui, problema nu era decât cea a cărăuşiei.

Cea mai mare dificultate probabil a fost cea a construirii furnalelor înalte pentru a obţine transformarea minereului în fontă. Totuşi, după o lună, zece furnale înalte de treizeci de metri erau în stare de funcţionare şi puteau produce fiecare o sută optzeci de tone pe zi. Produceau, în douăzeci şi patru de ore, o mie opt sute de tone, deci o sută optzeci de mii de tone, după o sută de zile de muncă. Pe al treilea şantier, deschis pentru fabricarea meli-melinitei, munca se făcu cu uşurinţă şi în condiţii maxime de secret, încât compoziţia acestui exploziv nu a putut fi încă definitiv determinată, nici astăzi.

Totul se desfăşurase perfect. Nu s-ar fi procedat cu mai mult succes nici în uzinele Creusot, Vail, Indret, Séyne, Birkenhead, Woolwich sau Cockerill. Nu avusese loc decât un mic accident de trei sute de mii de franci.

Vă daţi seama cât de fericit era sultanul. Urmărea lucrările cu o asiduitate neobosită. Şi vă imaginaţi cu uşurinţă cât de stimulativă era prezenţa redutabilă a Maiestăţii Sale asupra zelului credincioşilor săi supuşi!

Câteodată, când Bali-Bali se întreba la ce servea toată această trudă, preşedintele Barbicane îi răspundea:

— Este vorba despre un proiect ce va schimba faţa lumii!

— Un proiect care-i va aduce sultanului Bali-Bali o glorie veşnică printre toţi regii Africii Orientale! Adăuga căpitanul Nicholl.

Inutil să spunem că sultanul era atins în orgoliul său de suveran al ţinutului Wamasai.

Pe data de 29 august lucrările erau complet terminate. Galeria forată la mărimea dorită era îmbrăcată în interior cu cămaşă netedă de fontă, pe o lungime de şase sute de metri. În fundul pâlniei erau îngrămădite două mii de tone

de meli-melinită, în legătură cu cutia capsei, în care se afla fulminatul. Apoi venea proiectilul lung de o sută cincizeci de metri. Scăzând locul ocupat de explozibil şi proiectil, mai rămâneau patru sute nouăzeci şi doi de metri de parcurs până la gura ţevii, ceea ce asigura tot efectul necesar împingerii produse de expansiunea gazelor.

Se punea o primă întrebare de balistică pură: Va devia proiectilul de la traiectoria calculată de J. T. Maston? Nu, deloc. Calculele sale erau corecte. Acestea arătau în ce măsură proiectilul trebuia să devieze spre estul meridianului muntelui Kilimanjaro, în virtutea rotaţiei Pământului pe axa sa şi care era forma curbei hiperbolice pe care-o va descrie în virtutea enormei sale viteze iniţiale.

A doua întrebare: Va fi vizibil pe timpul parcursului său? Nu, căci, în momentul ieşirii din galerie, plonjat în umbra Pământului, nu va putea fi observat şi, de altfel, ca urmare a înălţimii sale mici, va avea o viteză unghiulară considerabilă. Odată intrat în zona de lumină, volumul său mic îl va face invizibil, chiar şi celor mai performante lunete şi, cu atât mai mult, când, scăpat din lanţurile atracţiei terestre, va gravita pentru totdeauna în jurul Soarelui.

Desigur, preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl puteau fi mândri de proiectul pe care-l duseseră la bun sfârşit.

De ce J. T. Maston nu se afla acolo pentru a examina buna execuţie a lucrărilor, conform preciziei calculelor care au stat la baza lor?! Şi, mai ales, de ce era departe, atât de departe, prea departe de locul unde formidabila detunătură va trezi ecourile până la orizonturile extreme ale Africii?

Gândindu-se la el, cei doi colegi ai săi nici nu bănuiau că secretarul Gun-Club-ului trebuise să evite Balistic-Cottage, după ce evadase din închisoarea din Baltimore, şi că era nevoit să se ascundă pentru a-şi salva preţioasa existenţă. Nu ştiau nici că opinia publică se ridicase împotriva inginerilor din North Polar Practical Association. Nu ştiau deloc că ar fi putut fi masacraţi, sfârtecaţi, arşi de vii, dacă

s-ar fi putut pune mâna pe ei! Într-adevăr, norocul lor că, în momentul detunăturii, nu vor putea fi salutaţi decât de strigătele unei populaţii din Africa Orientală!

— În sfârşit! Spuse căpitanul Nicholl preşedintelui Barbicane, când, în seara de 22 septembrie, amândoi se odihneau în faţa operei terminate.

— Da! În sfârşit! Şi de asemenea: uf! Răspunse Impey Barbicane, scoţând un suspin de uşurare.

— Dac-ar fi să o luăm de la capăt…

— Oh! Am lua-o de la capăt!

— Ce noroc, spuse căpitanul Nicholl, să fi avut la dispoziţie aceasta adorabilă meli-melinită!

— Care-ar fi de-ajuns să te facă celebru, Nicholl!

— Fără îndoială, Barbicane, răspunse, modest, căpitanul Nicholl. Dar îţi dai seama câte galerii ar fi trebuit să săpăm în flancurile muntelui Kilimanjaro pentru a obţine acelaşi rezultat, dacă n-am fi avut decât fulmicoton asemănător cu cel care ne-a lansat proiectilul spre Lună?

— Spune, Nicholl.

— O sută optzeci de galerii, Barbicane!

— Ei bine, le-am fi săpat, căpitane!

— Şi o sută optzeci de proiectile de o sută optzeci de mii de tone!

— Le-am fi turnat, Nicholl!

— Un proiect care-i va aduce sultanului Bali-Bali o glorie veşnică printre toţi regii Africii Orientale!

Adăugă căpitanul Nicholl.

Încercaţi să cuminţiţi nişte oameni atât de oţeliţi! Dar când nişte artilerişti au făcut înconjurul Lunii, de câte n-ar mai fi capabili oare?

Şi, în aceeaşi seară, doar cu câteva minute înainte de momentul precis al tirului, în timp ce preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl se tot felicitau, Alcide Pierdeux, închis în biroul său din Baltimore, scotea strigătul Pieilor Roşii în delir. Apoi, ridicându-se brusc de la masa

unde se îngrămădeau paginile acoperite cu formule algebrice, strigă:

— Ticălosul de Maston! Oh! Dobitocu'! Dar ştiu că i-am buchisit calculele! Cum de nu mi-am dat seama mai devreme! Pe cosinus! Dac-aş şti unde se află în acest moment, l-aş invita la cină şi am bea un pahar de şampanie, chiar în clipa în care maşinăria sa de doi bani va bubui!

Şi, după acel urlet sălbatic, cu care-şi însoţea partidele de whist, îşi spuse:

— Bătrân nebun! Bineînţeles că îi bubuise mintea când a calculat tunul din Kilimanjaro! Şi, totuşi, era o condiţie sine qua non sau sine canon, cum am fi spus noi la facultate!

XVIII – ÎN CARE POPULAŢIILE DIN WAMASAI AŞTEAPTĂ CA PREŞEDINTELE BARBICANE SA DEA COMANDA: „FOC”!

Suntem în seara de 22 septembrie, dată memorabilă, căreia opinia publică îi atribuia o influenţă la fel de nefastă ca şi celei de 1 ianuarie anul 1000.

Douăsprezece ore după trecerea Soarelui peste meridianul Kilimanjaro, adică la miezul nopţii, căpitanul Nicholl trebuia să dea foc infernalei maşinării.

E cazul să menţionăm aici că muntele Kilimanjaro, aflându-se la treizeci şi cinci de grade la est de meridianul Parisului, iar Baltimore la şaptezeci şi nouă grade la vestul aceluiaşi meridian, există o diferenţă de o sută paisprezece grade, adică patru sute cincizeci şi şase minute sau şapte ore şi douăzeci şi şase de minute între cele două oraşe. Aşadar, exact în momentul în care se va efectua tirul, în marea cetate a Maryland-ului va fi ora cinci şi douăzeci şi patru minute după amiază.

Vremea era superbă. Soarele apusese pe câmpiile din Wamasai, în spatele orizontului pur. Nici nu-şi puteau dori o noapte mai frumoasă, mai calmă, mai înstelată pentru a lansa un proiectil în spaţiu. Nici un nor nu se va amesteca cu vaporii artificiali ce-i va degaja deflagraţia meli-melinitei.

Cine ştie? Poate că preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl regretau că nu puteau lua loc în interiorul proiectilului. Chiar din prima secundă, ar fi străbătut două mii opt sute de kilometri. După ce descoperiseră misterele lumii selenare, ar fi descoperit misterele lumii solare, şi în condiţii mult mai interesante decât o făcuse francezul Hector Servadac, propulsat pe cometa Gallia35.

Sultanul Bali-Bali, cele mai importante personaje de la curtea sa, adică ministrul de Finanţe şi călăul său, apoi personalul negru care lucrase la marea operă se adunaseră pentru a urmări diversele faze ale tirului. Dar, din prudenţă, toţi luaseră loc la trei kilometri distanţă de galeria forată în muntele Kilimanjaro, pentru a nu avea de suferit de pe urma îngrozitoarei presiuni a aerului.

În vecinătate, câteva mii de indigeni, veniţi din Kisongo şi din târguşoarele risipite în sudul provinciei, se grăbiseră, la ordinul sultanului Bali-Bali, să asiste la acel sublim spectacol.

Un fir ce făcea legătura între o baterie electrică şi detonatorul de fulminat plasat în fundul galeriei era gata să lanseze curentul ce va face să explodeze amorsa şi va provoca deflagraţia meli-melinitei.

Ca un preludiu, o cină excelentă îi adunase la aceeaşi masă pe sultan, pe oaspeţii săi americani şi pe notabilii din capitala sa, totul pe cheltuiala lui Bali-Bali, care organiza cât mai bine lucrurile, având în vedere că aceste cheltuieli trebuiau să-i fie rambursate de Societatea Barbicane and Co.

Festinul, început la ora şapte şi jumătate, luă sfârşit la ora unsprezece, cu un toast al sultanului închinat inginerilor din North Polar Practical Association şi succesului proiectului.

Încă o oră, şi modificările condiţiilor geografice şi climatologice ale Pământului vor fi un fapt împlinit.

Preşedintele Barbicane, colegul său şi cei zece maiştri se aşezaseră în jurul coloanei în interiorul căreia era montată bateria electrică.

Barbicane, cu cronometrul în mână, număra minutele şi niciodată nu i se păruseră mai lungi, păreau nu ani, ci secole!

La ora douăsprezece fără zece minute, căpitanul Nicholl şi Barbicane se apropiară de aparatul pe care firul îl punea în legătură cu galeria din muntele Kilimanjaro.

Sultanul, curtea sa, mulţimea de indigeni formau un imens cerc în jurul lor.

Era important ca tirul să aibă loc în minutul precis calculat de J. T. Maston, adică în momentul în care Soarele va trece de acea linie echinocţială pe care n-o va mai părăsi în orbita sa aparentă în jurul sferoidului terestru.

Ora douăsprezece fără cinci minute! Fără patru! Fără trei! Fără două! Fără unu!

Preşedintele Barbicane urmărea limba ceasului său de mână, luminat de o lanternă pe care-o ţinea unul dintre maiştri, în timp ce căpitanul Nicholl, cu degetul pe butonul aparatului, era gata să închidă circuitul curentului electric.

Douăzeci de secunde! Zece secunde! Cinci! Una!

Nici cel mai mic tremur al mâinii acestui flegmatic Nicholl! El şi colegul său nu erau mai emoţionaţi decât atunci când aşteptau, închişi în proiectilul lor, ca tunul Columbiad să-i trimită în regiunile lunare!

— Foc! Strigă preşedintele Barbicane.

Şi indexul căpitanului Nicholl apăsă pe buton.

Se auzi întâi o explozie îngrozitoare, ale cărei ecouri propagară bubuiturile până la ultimele limite ale orizontului în Wamasai, apoi şuieratul violent al unei mase care traversă stratul de aer sub presiunea a miliarde de miliarde de litri de gaz, eliberaţi de deflagraţia instantanee a două mii de tone de meli-melinită. Aveai impresia că la suprafaţa Pământului trece unul din acei meteoriţi în care se acumulaseră toate violenţele naturii.

Şi efectul n-ar fi fost mai teribil, dacă toate tunurile din toate artileriile globului s-ar fi alăturat tuturor trăsnetelor cerului pentru a bubui împreună!

XIX – ÎN CARE J. T. MASTON REGRETĂ POATE ZILELE CÂND MULŢIMEA VOIA SĂ-L LINŞEZE.

Capitalele celor două Lumi ca şi oraşele importante, până la cele mai modeste târguşoare, aşteptau cuprinse de-o spaimă cumplită. Datorită ziarelor răspândite în mari cantităţi pe suprafaţa globului, fiecare cunoştea ora precisă, ce corespundea miezului nopţii pe muntele Kilimanjaro, situat pe paralela treizeci şi cinci de grade est, ca urmare a diferenţei de longitudini.

Pentru a nu cita decât principalele oraşe în care Soarele parcurgea un grad la fiecare patru minute, iată care erau acestea:

La Paris…
9 h. 40 min. seara.
La Sankt-Petersburg
11 h. 31 min. seara.
La Londra
9 h. 30 min. seara.
La Roma
10 h. 20 min. seara.
La Madrid
9 h. 15 min. seara.
La Berlin
11 h. 20 min. seara.
La Costantinopole
11 h. 26 min. seara.
La Calcutta
3 h. 04 min. dimineaţa.
La Nanjing
5 h. 05 min. dimineaţa.

La Baltimore, cum am mai spus, la douăsprezece ore după trecerea Soarelui peste meridianul Kilimanjaro, era ora 5 şi 24 minute seara.

Inutil să mai insistăm asupra groazei ce se produse în acele momente. Nici cel mai talentat condei din lume n-ar reuşi să o descrie nici chiar în stilul şcolii decadente.

Că locuitorii oraşului Baltimore nu erau în pericol de-a fi măturaţi de ridicarea bruscă a oceanelor deplasate, fie! Că ei nu vor vedea decât Golful Chesapeake golindu-se şi Capul Hatteras alungindu-se ca o creastă muntoasă, asemeni unui brăzdar deasupra Atlanticului, de acord! Dar oraşul, aidoma altora ce nu erau ameninţate cu emersiunea sau imersiunea, nu va fi oare răsturnat de zguduitură, monumentele distruse, cartierele înghiţite în fundul hăurilor ce-ar putea să se caşte la suprafaţa solului? Şi aceste temeri nu erau valabile pentru toate acele părţi ale globului, ce nu urmau să fie acoperite de apele revărsate?

Ba da, evident!

Aşa că orice fiinţă umană, în timpul acelui minut fatal, simţea teama ce-o pătrundea până-n oase. Da! Toţi tremurau, în afară de unul singur: inginerul Alcide Pierdeux. Nu avusese timp pentru a dezvălui ceea ce descoperise în urma unor calcule. Acum bea un pahar cu şampanie într-unui din cele mai bune baruri din oraş în sănătatea Vechii Lumi.

Cel de-al douăzeci şi patrulea minut după ora cinci, corespunzând cu miezul nopţii în Kilimanjaro se scursese…

La Baltimore… nu se întâmplă nimic!

La Londra, Paris, Roma, Constantinopole, la Berlin… nimic…! Nici cea mai mică zguduitură!

Domnul John Milne, ce urmărea în mina de huilă din Takoshima, Japonia, tronometrul36 pe care-l instalase acolo nu observă nici cea mai mică mişcare anormală a scoarţei terestre în acea parte a lumii. În sfârşit, la Sankt-Petersburg, nimic. De altfel, cerul era înnourat şi, lăsându-se seara, fu imposibil să vezi dacă mişcarea aparentă a stelelor tindea să se schimbe, ceea ce-ar fi indicat o schimbare a axei terestre.

Ce noapte petrecea J. T. Maston în ascunzişul său, necunoscut de nimeni, în afară de doamna Evangeline Scorbitt! Turba, năvalnicul artilerist! Nu mai avea răbdare! Ar fi vrut să fie mai bătrân cu câteva zile pentru a vedea în

sfârşit dacă curba Soarelui se modificase, dovadă sigură că proiectul reuşise! Această schimbare, într-adevăr, n-ar fi putut fi constatată în ziua de 23 septembrie, deoarece la această dată astrul zilei se ridică întotdeauna la est, indiferent de punctele de pe glob de unde este privit.

A doua zi, Soarele apăru la orizont aşa cum avea obiceiul s-o facă.

Delegaţii europeni erau adunaţi pe terasa hotelului lor. Aveau la dispoziţie instrumente extrem de exacte care să le permită să constate dacă Soarele descria în mod riguros curba sa în planul Ecuatorului.

Or, la câteva minute după răsărit, discul radios înclina deja spre emisfera australă!

Deci nu se schimbase nimic în mersul său aparent.

Maiorul Donellan şi colegii săi salutară făclia celestă cu urale entuziaste şi îi făcură „o intrare”, cum se spune în teatru. Cerul era superb, orizontul total degajat de aburii nopţii şi niciodată marele actor nu se prezentă pe-o scenă mai frumoasă, în astfel de condiţii de splendoare, în faţa unui public uimit!

— Şi chiar în locul marcat de legile astronomiei! Strigă Eric Baldenak.

— Vechii noastre astronomii, adăugă Boris Karcov, şi pe care aceşti smintiţi pretindeau să-l distrugă!

— Nu au obţinut nici un profit şi s-au făcut şi de ruşine! Adăugă Jacques Jansen, prin gura căruia părea să vorbească întreaga Olandă.

— Şi domeniul arctic va rămâne veşnic sub gheţurile ce-l acoperă! Adăugă profesorul Jan Harald.

— Ura pentru Soare! Strigă maiorul Donellan. Aşa cum este, este de-ajuns pentru nevoile lumii!

— Ura… ura! Repetară într-un glas reprezentanţii vechii Europe.

Atunci, Dean Toodrink, care nu spusese nimic până în acel moment, se făcu auzit cu această observaţie, de altfel, destul de bine gândită:

— Dar poate că nu au tras!

— Nu au tras? Exclamă maiorul. Facă Cerul să fi tras, din contră, şi nu o dată, ci de două ori!

Exact acelaşi lucru îl spunea şi J. T. Maston doamnei Evangeline Scorbitt. Tot această întrebare şi-o puneau şi inculţii, uniţi de data aceasta de logica situaţiei.

Chiar acest lucru şi-l repeta şi Alcide Pierdeux, adăugând:

— Că au tras sau nu, nu are nici o importanţă! Pământul nu a încetat să valseze pe vechea sa axă şi să se plimbe ca de obicei!

De fapt, nu se ştia ce se întâmplase în Kilimanjaro. Dar la sfârşitul zilei se dădu un răspuns la această întrebare pe care şi-o punea umanitatea.

O telegramă sosi din Statele Unite, şi iată ce conţinea această ultimă depeşă trimisă de Richard W. Trust, de la Consulatul din Zanzibar: „Zanzibar, 23 septembrie.

Ora şapte şi douăzeci şi trei de minute, dimineaţa.

Lui John S. Wright, ministru de Stat.

Tragere efectuată ieri, la miezul nopţii, din maşinărie forată în flancul sud al muntelui Kilimanjaro. Trecere proiectil şuierat groaznic. Detunare îngrozitoare. Provincie devastată de deflagraţie. Mare ridicată până la canalul Mozambic. Numeroase vase zdrobite şi aruncate pe ţărm. Târguşoare şi sate distruse total. Totul este bine.

Richard W. Trust.”

Da! Totul era bine, deoarece nimic nu se schimbase în starea lucrurilor, în afara dezastrelor din regiunea Wamasai, în parte rasă de pe faţa pământului de acel vârtej artificial şi de naufragiile provocate de deplasarea păturilor de aer. Dar nu la fel se întâmplase când faimosul Columbiad lansase proiectilul spre Lună? Zguduitura, ce se propagase pe toată suprafaţa peninsulei Florida, nu se simţise oare pe-o rază de o sută de mile? Da! Sigur! Şi de data aceasta, efectul a fost însutit mai puternic…

Orice-ar fi, telegrama anunţa două lucruri celor interesaţi din Lumea Veche şi din cea Nouă:

1. Că enormul instrument putuse fi fabricat în chiar măruntaiele muntelui Kilimanjaro.

2. Că tirul avusese loc la ora indicată.

Şi atunci lumea întreagă răsuflă uşurată şi râse în hohote.

Încercările lui Barbicane and Co. eşuaseră lamentabil! Formulele lui J. T. Maston erau bune de aruncat la coş! Lui North Polar Practical Association nu-i mai rămânea decât să declare falimentul. Oh! Se înşelase oare secretarul Gun-Club-ului în calculele sale?

— Cred mai degrabă că m-am înşelat eu în afecţiunea ce i-o port! Îşi spunea doamna Evangeline Scorbitt.

Şi, dintre toţi, fiinţa umană cea mai descumpănită care exista atunci pe suprafaţa sferoidului era chiar J. T. Maston. Văzând că nimic nu se schimbase în condiţiile în care se mişca Pământul de la crearea lui încoace, se hrănea cu speranţa că un accident putuse întârzia operaţiunea colegilor săi Barbicane şi Nicholl…

Dar, după sosirea telegramei din Zanzibar, trebui să recunoască şi el că operaţiunea eşuase.

Eşuase! Şi ecuaţiile, formulele din care rezulta reuşita proiectului? Oare o maşinărie lungă de şase sute de metri, cu un diametru de douăzeci şi şapte de metri, lansând un proiectil de o sută optzeci milioane de kilograme în urma deflagraţiei, două mii de meli-melinită, cu o viteză iniţială de două mii opt sute kilometri, era insuficient pentru a provoca deplasarea polilor? Nu!

Nu era posibil!

Şi totuşi!

Ca urmare, J. T. Maston, pradă unei violente exaltări, declară că vrea să-şi părăsească ascunzişul. Doamna Evangeline Scorbitt încercă în zadar să-l împiedice. Nu din cauză că se mai temea pentru viaţa sa, deoarece pericolul luase sfârşit. Dar ar fi vrut să-l scutească de ironiile ce se vor face pe spinare bietului calculator, de glumele proaste ce nu vor lipsi, de glumele deocheate ce-i vor împroşca opera!

Şi, lucru şi mai grav, ce primire îi vor face colegii de la Gun-Club? Nu vor da vina pe secretarul lor pentru insuccesul care-i acoperea de ridicol? Nu el, autorul calculelor, purta întreaga responsabilitate a acestui eşec?

J. T. Maston nu vru să audă de nimic. Rezistă rugăminţilor ca şi lacrimilor doamnei Evangeline Scorbitt. Ieşi din casa în care stătuse ascuns, apăru pe străzile oraşului Baltimore, fu recunoscut, şi cei a căror avere şi existenţă fuseseră ameninţate, cei pe care-i trecuseră toate sudorile din cauză că nu dezvăluise nimic se răzbunară batjocorindu-l fără milă, îl luară în tărbacă în fel şi fel de chipuri.

Trebuia să-i auzi pe puştii din America ce puteau da o lecţie ştrengarilor parizieni!

— Ei, tu, modificatorul de axă!

— Haida de, cârpitor de ceasuri!

— Ce mai spui, reparator de maşinării uzate!

Pe scurt, descumpănit, fluierat, secretarul Gun-Club-ului fu obligat să se întoarcă în palatul din New Park, unde doamna Evangeline Scorbitt îşi consumă tot stocul de tandreţe pentru a-l consola. Dar totul fu în zadar! J. T. Maston, asemeni lui Niobe, noluit consolare, pentru că tunul său nu avusese efect nici cât o pocnitoare de Anul Nou asupra globului terestru.

Trecuseră cincisprezece zile, şi lumea, ce-şi revenise din teamă, nici nu se mai gândea la proiectele lui North Polar Practical Association.

Cincisprezece zile se scurseseră, şi nici o veste despre preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl! Pieriseră oare în explozie, în ravagiile produse în Wamasai? Plătiseră cu viaţa cea mai mare mistificare a timpurilor moderne?

Nu!

După detunare, fuseseră doborâţi la pământ amândoi, împreună cu sultanul, curtea sa şi câteva mii de indigeni, dar se ridicaseră vii şi nevătămaţi.

— A reuşit? Întrebă Bali-Bali, frecându-şi umerii.

— Vă îndoiţi?

— Eu… să mă îndoiesc! Dar când veţi şti?

— Peste câteva zile! Răspunse preşedintele Barbicane.

Înţelesese că operaţiunea dăduse greş? Poate! Dar niciodată n-ar fi recunoscut acest lucru în faţa suveranului din Wamasai.

Patruzeci şi opt de ore mai târziu, cei doi colegi îşi luară rămas bun de la Bali-Bali, nu fără a fi plătit o sumă frumuşică pentru pagubele cauzate la suprafaţa regatului. Cum suma intră în cuferele personale ale sultanului, iar supuşii săi nu primiră nici un dolar, Maiestatea Sa nu regretă deloc această afacere bănoasă.

Apoi, cei doi colegi, împreună cu maiştrii, ajunseră în Zanzibar, unde se afla un vas ce se îndrepta spre Inez. De acolo, având identităţi false, pachebotul Mesageriilor maritime Moeris îi transportă în Marsilia, de acolo cu trenul la Paris, apoi la Le Havre, fără deraieri sau coliziuni şi, în sfârşit, cu transatlanticul de la Bourgogne în America.

În douăzeci şi două de zile, făcuseră călătoria din Wamasai la New York, statul New York.

Şi, pe 15 octombrie, la ora trei după-amiază, amândoi ciocăneau la uşa palatului din New Park…

Câteva clipe mai târziu, se aflau în prezenţa doamnei Evangeline Scorbitt şi a lui J. T. Maston…

XX – CARE ÎNCHEIE ACEASTĂ CURIOASĂ POVESTE PE CÂT DE ADEVĂRATĂ, PE ATÂT DE NEVEROSIMILĂ

— Barbicane? Nicholl?

— Maston!

— Voi?

— Noi!

Şi, în acest pronume, pronunţat simultan de cei doi colegi pe un ton ciudat, se simţeau ironie şi reproşuri.

J. T. Maston îşi trecu cârligul peste frunte. Apoi, cu o voce ce şuiera printre buze ca cea a unui şarpe, cum ar fi spus Ponson du Terrail, întrebă:

— Galeria din Kilimanjaro avea într-adevăr şase sute de metri lungime pe o lăţime de douăzeci şi şapte?

— Da!
— Proiectilul vostru cântărea exact o sută optzeci de milioane de kilograme?
— Da!
— Şi tirul s-a efectuat cu două mii de tone de meli-melinită?
— Da!
Cele trei afirmaţii căzură ca nişte lovituri de măciucă în capul lui J. T. Maston.
— Deci, trag concluzia că… continuă Maston.
— Că? Întrebă preşedintele Barbicane.
— Că, răspunse J. T. Maston, deoarece operaţiunea nu a reuşit, explozibilul nu a imprimat proiectilului o viteză iniţială de două mii opt sute de kilometri!
— Nu mai spune… îi răspunse căpitanul Nicholl.
— Meli-melinita ta nu este bună decât pentru pistoale de jucărie!
Căpitanul Nicholl sări în picioare la acest cuvânt, care pentru el se transformă într-o jignire crâncenă.
— Maston! Strigă el.
— Nicholl!
— Când vei dori să te baţi cu meli-melinita…
— Nu! Cu fulmicoton! Este mai sigur!
Doamna Evangeline Scorbitt trebui să intervină pentru a-i calma pe cei doi irascibili artilerişti.
— Domnilor! Domnilor! Spuse ea. Între colegi!
Şi atunci, preşedintele Barbicane luă cuvântul şi spuse cu o voce calmă:
— La ce bun să ne acuzăm? Sigur că calculele prietenului nostru Maston au fost exacte, aşa cum sigur este că explozibilul prietenului nostru Nicholl a fost suficient! Da! Am pus în practică exact datele ştiinţei! Şi, totuşi, experienţa a eşuat! De ce? Poate nu vom afla niciodată!
— Ei bine, strigă secretarul Gun-Club-ului, o vom lua de la capăt!

— Şi banii ce-au fost cheltuiţi în pierdere? Remarcă căpitanul Nicholl.

— Şi opinia publică, adăugă doamna Evangeline Scorbitt, care nu ne va permite să riscăm a doua oară soarta lumii?

— Ce va deveni domeniul nostru circumpolar? Întrebă căpitanul Nicholl.

— La ce cotă vor ajunge acţiunile lui North Polar Practical Association? Strigă preşedintele Barbicane.

Faliment! Se produsese deja şi titlurile se ofereau în pachete la preţul hârtiei vechi.

Acesta fu rezultatul final al acestei operaţiuni gigantice. Acesta fu fiascoul memorabil la care ajunseră proiectele supraomeneşti ale societăţii Barbicane and Co.

Dacă vreodată batjocura publică îşi dădu liber curs pentru a umili nişte bravi ingineri neinspiraţi, dacă vreodată articolele ziarelor, caricaturile, cântecele, parodiile avură motiv să se exercite, putem afirma că aceasta fusese ocazia. Preşedintele Barbicane, administratorii noii Societăţi, colegii lor din club fură pur şi simplu huiduiţi. Li se adresară fel de fel de calificative, unele fără perdea chiar, acele calificative nu ar putea fi redate nici măcar în latină sau în argou.

Europa în special se dezlănţui în glume atât de deocheate, încât yankeii fură scandalizaţi. Şi, deoarece Barbicane, Nicholl şi Maston erau americani şi aparţineau acelei celebre Asociaţii din Baltimore, puţin a lipsit ca să oblige guvernul federal să declare război Lumii Vechi.

În sfârşit, ultima lovitură fu dată de un cântec francez la modă, al ilustrului Paulus, ce mai trăia pe atunci. Acesta făcu ocolul lumii întregi.

Iată unul din cupletele cel mai aplaudate:

Bătrâna Terra-i obosită N-o să ne poată rezista Şi-au spus cei trei trăsniţi fiind siguri Că ei rotirea-i pot schimba.

Ca să-i aşeze astfel axa Precum le va fi lor pe plac, S-au luat la trântă cu Pământul Crezând că-i doar un vechi dovleac.

Şi-au construit un tun gigantic Şi-un obuz înfricoşător,
Ţintind apoi un loc pe Terra Ei îi dădură drumu-n zbor.
Şi când urlând porni ghiuleaua Cu vuiet nemaipomenit, Ce trăsnete, ce fum, ce larmă, Dar… Terra nici că s-a clintit.
I-a învăţat minte „dovleacul”
Pe-acei trei trăsniţi cu tunul lor:
El nu s-a abătut din cale…
Ei sunt de râsul tuturor!
Semeaţă Terra-ţi mulţumim, Grozav cu tine ne mândrim!
În sfârşit, vom afla vreodată cui se datorează insuccesul acestei operaţiuni? Acest insucces dovedea că proiectul era imposibil de realizat, că forţele de care dispun oamenii nu vor fi niciodată suficiente pentru a face o modificare în mişcarea de rotaţie a Pământului, că niciodată teritoriile Polului Arctic nu vor putea fi deplasate în latitudine pentru a putea fi aduse în punctul unde banchizele şi gheţurile ar fi topite în mod natural de razele solare.

Asupra acestui punct s-au lămurit, câteva zile după întoarcerea preşedintelui Barbicane şi a colegului său în Statele Unite.

O simplă notiţă apărută în ziarul Le Temps a domnului Hébrard, din 17 octombrie, făcu lumii întregi serviciul de-a o lămuri asupra acestui punct foarte interesant pentru securitatea ei.

Această notiţă era redactată astfel: „Cunoaştem rezultatul nul al operaţiunii care avea drept scop crearea unei noi axe. Totuşi, calculele lui J. T. Maston, care se bazau pe date exacte, ar fi produs rezultatele căutate, dacă, urmare a unei inexplicabile neatenţie, n-ar fi conţinut de la început o eroare.

Într-adevăr, când celebrul secretar al Gun-Club-ului a luat drept bază circumferinţa globului terestru, acesta a notat patruzeci de mii de metri în loc de patruzeci de mii de kilometri, ceea ce a dus la un rezultat fals al problemei.

De unde a apărut o astfel de greşeală? Cine a cauzat-o? Cum a putut un calculator atât de remarcabil s-o comită?

Nu putem decât să emitem supoziţii.

Sigur este faptul că, problema modificării axei terestre fiind pusă corect, ar fi fost rezolvată exact. Dar această scăpare de trei zerouri a produs o eroare finală de douăsprezece zerouri.

Pentru a deplasa Polul cu 23°28', admiţând că meli-melinita ar fi avut puterea de expansiune pe care i-o atribuie căpitanul Nicholl, ar fi fost nevoie nu de un tun de un milion de ori mai mare decât tunul de douăzeci şi şapte de centimetri, ci de un trilion din aceste tunuri, lansând un trilion de proiectile de o sută optzeci de mii de tone.

În concluzie, unica lovitură, în condiţiile în care s-a efectuat în Kilimanjaro, nu a deplasat Polul decât cu trei microni, trei miimi de milimetri şi nu a făcut să varieze nivelul apelor decât cu cel mult nouă miimi de micron.

În ceea ce priveşte proiectilul, noua mică planetă, el aparţine de acum sistemului nostru, unde este reţinut de atracţia solară.

Alcide Pierdeux.”

Deci era vorba de-o neatenţie a lui J. T. Maston, o eroare de trei zerouri la începutul calculelor, care produsese acest rezultat umilitor pentru noua Societate.

Dar, dacă colegii săi de la Gun-Club fuseseră furioşi împotriva lui, dacă-l blestemară, îl făcură albie de porci, publicul avu o reacţie de simpatie în favoarea bietului om. La urma urmei, această greşeală fusese ceea ce produsese tot răul sau mai degrabă tot binele, deoarece ocrotise lumea de cea mai înfiorătoare catastrofă.

Ca urmare, complimentele sosiră din toate părţile, cu mii de scrisori ce-l felicitau pe J. T. Maston de-a se fi înşelat cu trei zerouri!

J. T. Maston, mai descumpănit, mai uluit ca niciodată, nu vru să audă acele ovaţii pe care întreg Pământul le striga în cinstea sa. Preşedintele Barbicane, căpitanul Nicholl, Tom Hunter cel cu piciorul de lemn, colonelul Blomsberry, fercheşul Bilsby şi colegii lor nu i-o vor ierta niciodată…

Cel puţin îi rămăsese doamna Evangeline Scorbitt. Această admirabilă femeie nu putea să fie supărată pe el.

Înainte de orice, J. T. Maston vru să-şi refacă calculele, refuzând să creadă că a putut fi atât de distrat.

Totuşi, acesta era adevărul. Inginerul Alcide Pierdeux nu se înşelase. Iată de ce, dându-şi seama de această eroare în ultimul moment, când nu mai avea timp să-şi liniştească semenii, acest original îşi păstra un calm perfect în mijlocul groazei generale. Iată de ce ridica paharul în cinstea Vechii Lumi, în momentul în care se lansa proiectilul din Kilimanjaro.

Da! Trei zerouri uitate în măsurarea circumferinţei terestre!

Deodată, J. T. Maston îşi aduse aminte. Totul se petrecuse la începutul calculelor, când se închisese în biroul său din Balistic-Cottage. Scrisese cifra 40.000.000 pe tabla neagră…

În acel moment, se auzise soneria telefonului… J. T. Maston s-a îndreptat spre aparat… A schimbat câteva cuvinte cu doamna Evangeline Scorbitt… Un fulger l-a răsturnat şi a făcut să cadă tabla neagră… S-a ridicat… A scris din nou numărul ce fusese pe jumătate şters când căzuse tabla… începuse să scrie 40.000… Când se auzi din nou soneria telefonului… Şi când începu din nou să lucreze, uită să mai completeze ultimele trei zerouri, numărul indicând circumferinţa terestră!

Ei bine, vina este a doamnei Evangeline Scorbitt! Dacă ea nu l-ar fi deranjat, poate că n-ar fi fost lovit de descărcarea electrică! Poate că tunetul nu i-ar fi jucat această festă care este de-ajuns să compromită o existenţă de bune şi oneste calcule!

Ce şoc avu biata femeie, când J. T. Maston trebui să-i spună în ce condiţii se produsese eroarea! Da! Ea era cauza acestui dezastru! Din cauza ei J. T. Maston era dezonorat pentru lungii ani ce-i mai avea de trăit, căci de obicei se murea centenar în venerabila asociaţie a Gun-Club-ului!

Şi, după această discuţie, J. T. Maston părăsi în fugă palatul din New Park. Se întoarse la Balistic-Cottage. Se plimba de colo-colo prin birou, repetând:

— Acum nu mai sunt bun de nimic în lumea asta!

— Nici să vă căsătoriţi? Rosti o voce pe care emoţia o făcea sfâşietoare.

Era doamna Evangeline Scorbitt. Înecată de plâns, înnebunită de durere, îl urmase pe J. T. Maston.

— Dragă Maston! Spuse.

— Ei bine, da, dar cu o condiţie… să nu mă mai ocup niciodată de matematică!

— Dragă prietene, am oroare de ea! Răspunse admirabila văduvă.

Şi secretarul Gun-Club-ului făcu din doamna Evangeline Scorbitt doamna J. T. Maston.

În ceea ce priveşte notiţa lui Alcide Pierdeux, ce onoare, ce celebritate îi aduse acestui inginer, şi implicit Şcolii politehnice. Tradusă în toate limbile, publicată în toate ziarele, această notiţă îi făcu numele cunoscut în lumea întreagă. Se întâmplă ca tatăl frumoasei provensale, care-i refuzase mâna fiicei sale „pentru că era prea savant”, să citească nota de mai sus în ziarul Le Petit Marseillais. Astfel, după ce reuşi să înţeleagă semnificaţia acesteia fără nici un ajutor din afară, cuprins de remuşcări, îi trimise autorului acestei notiţe o invitaţie la cină.

XXI – FOARTE SCURT, DAR FOARTE LINIŞTITOR PENTRU VIITORUL LUMII.

De acum înainte, locuitorii Pământului să se liniştească! Preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl nu-şi vor relua experimentul ce dăduse greş atât de jalnic. J. T. Maston nu-şi va reface calculele, fără erori de data asta. Ar fi inutil! Notiţa inginerului Alcide Pierdeux spusese adevărul. Ceea ce demonstrează mecanica este că, pentru a produce o deplasare a axei de 23°28', chiar şi cu ajutorul meli-melinitei, ar fi nevoie de un trilion de tunuri asemănătoare celui ce fusese săpat în masivul Kilimanjaro.

Or, sferoidul nostru, oricât de solidă i-ar fi suprafaţa, ar fi prea mic pentru a le conţine pe toate.

Se pare deci că locuitorii globului pot dormi în pace. A modifica condiţiile în care se mişcă Pământul este peste puterile permise umanităţii! Nu se cade ca oamenii să schimbe ceva din ordinea stabilită de Creator în sistemul Universului!

SFÂRŞIT

1 O milă terestră = 1.609,3 m.

2 Lesseps, Ferdinand, viconte de (1805-1894), diplomat şi om de afaceri francez, între anii 1859 şi 1869, a dirijat lucrările de construcţii ale Canalului de Suez.

3 Despre avantaje şi dezavantaje; termen juridic (în latină, în text).

4 Escrocherie (în engleză, în text).

5 Deplasare lentă şi în sens retrograd a punctelor de echinocţiu care face ca anotimpurile să revină înaintea îndeplinirii revoluţiei aparente a Soarelui.

6 Moneda naţională a Danemarcei.

7 Sau 70.650 leghe pătrate de 25 la grad, adică puţin mai mult de două ori suprafaţa Franţei care este de 54.000.000 ha (n.a.).

8 La data la care a fost scris romanul (începutului anului 1889), din Confederaţie făceau parte doar 38 de state. Ultimul stat, al 50-lea, Hawaii, intră în Confederaţie în 1959.

9 Paleocristic – se spune despre gheţurile polare a căror mare grosime dovedeşte o formaţie foarte veche.

10 Dumnezeu ne-a procurat Scoţia (în latină, în text).

11 Versul lui Vergiliu sună astfel: Deus nobis haec otia fecit (Dumnezeu ne-a procurat această tihnă).

12 Monedă de argint din ţările germanice.

13 1 rixdal = 5,21 Fr; 1 rublă = 3,92 Fr; 1 coroană = 1,32 Fr; 1 shilling = 1,15 Fr (n. ed. fr. din 1889).

14 Vezi Şcoala Robinsonilor a aceluiaşi autor (n. ed. fr.).

15 A o suta parte dintr-un dolar sau echivalentul a aproape cinci centime (n.a.).

16 814.000 franci (n.a.).

17 1.221.000 franci (n.a.).

18 2.035.000 franci (n.a.).

19 4.070.000 franci (n.a.).

20 Americanii numesc „Columbiad” acele enorme unelte de distrugere.

21 Un picior = 0,321 m.

22 O livră = între 380 şi 550 gr.

23 Valoarea maximă a distanţei verticale dintre linia de plutire şi partea cea mai de jos a carenei.

24 Micronul este o măsură obişnuită în optică, egală cu a mia parte dintr-un milimetru (n.a.).

25 Actualmente, greutate ziarelor depăşeşte anual 300 de milioane de kilograme (n.a.).

26 Adică 740 de kilometri (n.a.).

27 Thule, în geografia veche, era o insulă din Oceanul Atlantic descoperită de Pytheas, navigator şi geograf grec (sec. 4 î. Hr.). Mulţi au încercat s-o identifice cu Islanda sau cu una din insulele Shetland. Oricum, marca extrema limită nordică şi, datorită poeţilor, devine un pământ fabulos.

28 În lista exploratorilor ce au încercat să ajungă la Polul Nord, Barbicane a omis numele căpitanului Hatteras, al cărui steag ar fi fluturat pe paralela 90°. Este de înţeles de ce, căpitanul menţionat nefiind, de fapt, decât un erou imaginar. Vezi romanele Un englez la Polul Nord şi Deşertul de Gheaţă de acelaşi autor (n. ed.fr.).

29 Deus ex machina (Zeul din maşinărie, în latină, în text). Conflictul complicat al pieselor din antichitate era rezolvat în chip fericit de un personaj supranatural, coborât pe scenă cu ajutorul unei maşinării. Expresia se utilizează

pentru rezolvarea neverosimilă a unei situaţii fără ieşire sau tragice.

30 Leverrier, Urbain-Jean-Joseph (1811-1877), astronom francez.

31 Punct de intersecţie a eclipticii cu ecuatorul ceresc, în care soarele se află la echinocţiul de primăvară.

32 Punct de pe bolta cerească, opus zenitului, situat la intersecţia verticalei locului la care ne referim cu emisfera cerească inferioară.

33 Viteză ce-ar fi necesară să ajungi într-o secundă de la Paris la Sankt-Petesburg (n.a.).

34 Cu aproape 1.000 de metri mai înalt decât vârful Mont-Blanc (n.a.).

35 Romanul Hector Servadac, al aceluiaşi autor (n.a.).

36 Un fel de pendul ale cărui oscilaţii indică mişcările microseismice ale scoarţei terestre: asemeni Japoniei, multe alte ţări au instalat astfel de aparate în apropierea minelor ce conţin gaze (n.a.).